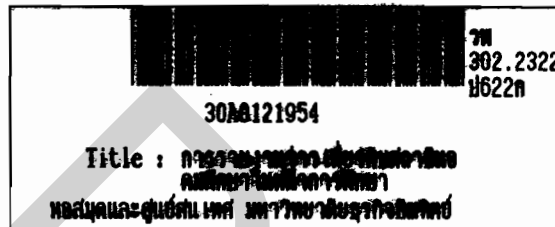

การรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน

นางสาวปิยาณี วิริยานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ.2540

ISBN 974-281-129-6

**NEWS REPORTS ON UNIVERSITY AFFAIRS
IN EDUCATION SECTION OF THAI DAILY NEWSPAPERS**

MS. PIYANEE WIRIYANON

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts**

**Department of Business Communication Arts
Graduate School Dhurakijpundit University**

1997

ISBN 974-281-129-6

ไบรร์รองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปริญญา นิเทศศาสตรบัณฑิต

ชื่อวิทยานิพนธ์ * การรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน

โดย นางสาวปิยฉวี วิริยานนท์

สาขาวิชา นิเทศศาสตรธุรกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์อรุณ งามดี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์กมล ศรีประสาธน์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ
 (รศ.ดร.สมควร กวียะ)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
 (อาจารย์อรุณ งามดี)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
 (อาจารย์กมล ศรีประสาธน์)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
 (รศ.วิจิตร ภักดีรัตน์)

..... กรรมการ

..... กรรมการผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย
 (อาจารย์ประจวบ อินออด)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ดร.พิรพันธุ์ พาลุสุข)

วันที่ 18 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2540

กิติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อ อาจารย์ อรุณ งามดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คุณกมล ศรีประสาธน์ หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้เกียรติรับเป็นที่ปรึกษาและสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สมบูรณ์ ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สมควร กวียะ รองศาสตราจารย์วิจิตร ภักดีรัตน์ และอาจารย์ประจำวิชา อินออด ที่ได้กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณผู้สื่อข่าวสายการศึกษาประจำทบวงมหาวิทยาลัย ผู้สื่อข่าวที่ได้รับมอบหมายให้ปิดข่าวหน้าการศึกษา และหัวหน้าข่าวการศึกษา หนังสือพิมพ์รายวันทุกท่าน ที่กรุณาเอื้อเฟื้อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และที่สำคัญคือ คุณพ่อ ประกอบ-คุณแม่บุญสนอง วิริยานนท์ คุณช่อผกา วิริยานนท์ นาวาอากาศตรีอดีต ร.อุณหเลขกะ ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานในฝ่ายประชาสัมพันธ์ ที่สนับสนุนและให้กำลังใจผู้เขียนด้วยดี ตลอดมา

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณดีนี้ แก่บิดามารดา ผู้มีพระคุณ ตลอดจนครูอาจารย์ของผู้เขียนทุกท่าน

ปิยาณี วิริยานนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญตาราง.....	๑๑
สารบัญภาพ.....	๑๑
บทที่	
1 บทนำ	
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
ขอบเขตการศึกษา.....	4
ข้อจำกัดของการศึกษา.....	7
ปัญหาชี้้นำในการศึกษา.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง.....	9
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ด้านการประชาสัมพันธ์.....	12
ความหมายของการประชาสัมพันธ์.....	12
ประเภทของการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์.....	14
ด้านหนังสือพิมพ์.....	17
ความหมายของหนังสือพิมพ์.....	17
วัตถุประสงค์ของหนังสือพิมพ์.....	17
หน้าที่ของหนังสือพิมพ์.....	18
หน้าที่ความรับผิดชอบของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อการศึกษา.....	19
ประเภทของหนังสือพิมพ์.....	20
ข้อดีของหนังสือพิมพ์.....	22
ชาว คุณสมบัติ คุณค่า องค์ประกอบ ระดับ.....	22

ผู้สื่อข่าว คุณลักษณะ ประเภท.....	26
แนวทางการคัดเลือกข่าวสำหรับตีพิมพ์เผยแพร่.....	27
นักหนังสือพิมพ์และการตัดสินใจ.....	29
ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งข่าวกับหนังสือพิมพ์.....	30
ด้านสถาบันอุดมศึกษา.....	32
สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.....	32
ประเภทของสถาบันอุดมศึกษา.....	32
โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของทบวงมหาวิทยาลัย.....	36
วัตถุประสงค์และนโยบายของแผนพัฒนาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 7..	39
กรอบนโยบายการพัฒนาการศึกษาาระดับอุดมศึกษา	
ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8.....	41
ทฤษฎีอ้างอิง.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	
ประเภทของการวิจัย.....	55
ประเภทของข้อมูล.....	55
กลุ่มประชากรและตัวอย่าง.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	102
บรรณานุกรม.....	112
ภาคผนวก ก	
ทบวงมหาวิทยาลัย.....	117
สถานภาพอุดมศึกษา.....	121
นโยบายการศึกษาของรัฐบาล.....	126
วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8.....	127

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	
แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 8.....	130
แนวคำถามประกอบการสัมมนา.....	135
ข้อมูลหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย.....	141
แบบฟอร์มการเก็บข้อมูลข่าวการศึกษา.....	142
ประวัติผู้เขียน.....	146

DPU

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แผนการดำเนินงานเก็บข้อมูล.....	57
2	แสดงข้อมูลเปรียบเทียบปริมาณข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา กับปริมาณข่าวการศึกษาทั้งหมดที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษา.....	68
3	แสดงข้อมูลเปรียบเทียบจำนวนข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา กับจำนวนข่าวการศึกษาทั้งหมดในหน้าหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับ.....	70
4	แสดงข้อมูลเปรียบเทียบปริมาณข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยภาพรวม.....	73
5	แสดงข้อมูลเปรียบเทียบการรายงานข่าวในภารกิจ 4 ประการ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน.....	74
6	แสดงข้อมูลเปรียบเทียบค่าร้อยละของปริมาณการรายงานข่าว ในภารกิจ 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน.....	75
7	แสดงจำนวนข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาแต่ละสถาบัน จำแนกตามภารกิจต่าง ๆ.....	76
8	แสดงข้อมูลเปรียบเทียบจำนวนข่าวการศึกษาในหน้าหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ กับข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา จำแนกตามข่าวเกี่ยวกับการบริหาร เชิงนโยบายและภารกิจต่าง ๆ.....	80
9	สรุปจำนวนหลักสูตร/สาขาวิชาใหม่ที่เปิดสอนในแผนฯ 8.....	85
10	สรุปเปรียบเทียบจำนวนข่าวการศึกษาทั้งหมดกับข่าวเกี่ยวกับสถาบัน อุดมศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน 9 ฉบับ.....	105
11	เปรียบเทียบการได้รับจัดสรรงบประมาณของทบวงมหาวิทยาลัย.....	123
12	จำนวนหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ปีการศึกษา 2539.....	124
13	จำแนกหลักสูตรตามสถาบันและกลุ่มสาขาวิชา ปีการศึกษา 2539.....	125
14	รายชื่อหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย จำนวนเนื้อที่พิมพ์ข่าวการศึกษา และจำนวนบุคลากร.....	141
15	แบบฟอร์มการเก็บข้อมูลข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาจำแนกตามภารกิจ...	142
16	แบบฟอร์มการเก็บข้อมูลข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาจำแนกตามสถาบัน...	143
17	แบบฟอร์มการเก็บข้อมูลข่าวการศึกษาทั้งหมด.....	144

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	องค์ประกอบของกระบวนการคัดเลือกข่าวสารและ กระบวนการตัดสินใจ.....	31
2	สายการบริหารสถาบันอุดมศึกษา.....	34
3	วงจรการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ภายนอกของสถาบันอุดมศึกษา.....	35
4	แบบจำลองผู้เฝ้าประตู.....	46
5	แบบจำลองทฤษฎีผู้เฝ้าประตูในระบบของการสื่อสารมวลชน.....	47
6	แบบจำลองกระบวนการไหลของข่าวสารจากสถาบันอุดมศึกษา ผ่านหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไปยังประชาชน.....	48
7	แบบจำลองการกระทำสองครั้ง.....	49
8	แผนภูมิเปรียบเทียบระหว่างจำนวนข่าวการศึกษาทั้งหมดกับข่าว เกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษา ของหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับ.....	105

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา ในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน
ชื่อนักศึกษา	นางสาวปิยาณี วิริยานนท์
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์อรุณ งามดี
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์กมล ศรีประสาธน์
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์ธุรกิจ
ปีการศึกษา	2539

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน ในด้านการรับข่าวสาร จากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ศึกษาแนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าวตีพิมพ์ในหน้าการศึกษา และศึกษาการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในหน้าการศึกษา โดยศึกษาถึงการรายงานข่าวใน ภารกิจ 4 ประการของมหาวิทยาลัยคือ การผลิตบัณฑิต การค้นคว้าวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สถานการณ์ที่เอื้อต่อการเป็นข่าวประเด็นข่าวที่น่าสนใจ บุคคลในข่าวและแหล่งอ้างอิง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้มีอำนาจตัดสินใจคัดเลือกข่าวลงตีพิมพ์ในหน้าการศึกษา จำนวน 9 คน ประกอบกับศึกษาการรายงานข่าวในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย จำนวน 9 ฉบับ ในเดือนธันวาคม 2539 และเดือนมกราคม 2540

ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีอำนาจตัดสินใจคัดเลือกข่าวตีพิมพ์ในหน้าการศึกษาได้รับข่าวสารและรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมากกว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และได้รับข่าวสารจากสถาบันอุดมศึกษาในส่วนกลางมากกว่าส่วนภูมิภาค ในภารกิจการผลิตบัณฑิต การบริการวิชาการ การค้นคว้าวิจัย และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตามลำดับ สำหรับแนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาตีพิมพ์ในหน้าการศึกษานั้น พบว่าไม่แตกต่างจากแนวความคิดทฤษฎีที่นำมาอ้างอิง แต่ต้องเป็นข่าวที่มีผลกระทบต่อพัฒนาภูมิปัญญา และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในช่วงเวลานั้น ๆ ด้วย อีกทั้งไม่ได้มีการกำหนดสัดส่วนของการรายงานข่าวระหว่างข่าวการศึกษาจากทบวงมหาวิทยาลัยกับกระทรวงศึกษาธิการ และ

การรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐกับเอกชนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยแต่อย่างใด

ด้านการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในหน้าการศึกษา จากการศึกษพบว่า เป็นการรายงานเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไป เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงาน ตามภารกิจต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนเพื่อให้ความรู้และบริการแก่ประชาชน โดยพบว่า หน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีการจำนวนข่าวการศึกษามากที่สุด และหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีจำนวนข่าวการศึกษาน้อยที่สุด แต่ในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์สยามโพสต์ มีการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนมากที่สุด และหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ มีการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนน้อยที่สุด ซึ่งการรายงานเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่เอื้อต่อการเป็นข่าว คือการดำเนินงานตามนโยบายด้านการศึกษารัฐบาล การเข้าสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 ทบวงมหาวิทยาลัย ตลอดจนแนวทางดำเนินงานตามนโยบายและแนวคิดของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยคนใหม่และปลัดทบวงมหาวิทยาลัยคนใหม่ ซึ่งมีผลกระทบต่อภารกิจของสถาบันสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

ด้านเนื้อหาสาระนั้น มีการนำเสนอประเด็นข่าวในเชิงรุกเกี่ยวกับแนวนโยบายในการบริหารจัดการการอุดมศึกษาของประเทศ แนวทางในการดำเนินงานของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยในการส่งเสริม สนับสนุน ประสานให้สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนดำเนินภารกิจต่าง ๆ ได้ ซึ่งสาระของข่าวเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในภารกิจการผลิตบัณฑิตมากที่สุด โดยนำผู้บริหารระดับสูงมาเป็นบุคคลในข่าว และรายงานข่าวเกี่ยวกับภารกิจบริการวิชาการ การค้นคว้าวิจัย และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ตามลำดับ โดยนำชื่อสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งอ้างอิงความน่าเชื่อถือ

ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันอุดมศึกษา ผู้มีอำนาจตัดสินใจคัดเลือกข่าวดีพิมพ์ในหน้าการศึกษาให้โอกาสและความเสมอภาคกับสถาบันอุดมศึกษาในการรายงานข่าว เพียงแต่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนผลิตข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ ให้สอดคล้องกับแนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าว ก็สามารถได้รับโอกาสนั้นอย่างเท่าเทียมกัน อีกประการหนึ่งคือ สถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ภายนอก ด้วยการเผยแพร่ข่าวสารผ่านหน้าหนังสือพิมพ์รายวัน ซึ่งนอกจากจะเป็นการเผยแพร่ผลการดำเนินงานแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ ความเชื่อถือ ศรัทธา และยืนยันในศักยภาพของสถาบันในการดำเนินภารกิจต่าง ๆ

ต่อมวลงชนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ต่อไปควรมีการศึกษาถึงปริมาณและเนื้อหาข่าวสารที่สถาบันอุดมศึกษาส่งให้สื่อมวลชนเปรียบเทียบกับปริมาณและเนื้อหาข่าวสารที่ได้รับการตีพิมพ์ และศึกษาว่าเหตุใดข่าวเกี่ยวกับภารกิจต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจึงได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาน้อยกว่าข่าวเกี่ยวกับภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยอุปสรรคอย่างไร ตลอดจนศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของผู้สื่อข่าวการศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานตามภารกิจหรือภาพลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

Thesis Title	News Reports on University Affairs In Education Section of Thai Daily Newspapers.
Name	Ms. Piyanee Wiriyanon
Thesis Advisor	Mr. Arun Ngamdee
Co-Thesis Advisor	Mr. Kamol Sriprasart
Department	Business Communication Arts.
Academic Year	1996

Abstract

This main research objective is to study educational pages in daily newspaper reporting on high-level institution, especially the news from both public and private institutes under the administration of the Office of Permanent Secretary, Ministry of University Affairs. The study is divided into four sections : teaching, research, social service and cultural maintenance. The methodology is to interviewing authorized persons in decision making about the news presentation and the content analysis of educational news in nine Thai newspapers.

The results indicates that authorized persons are setting information from public institution more than from private ones. The policies of news selection are not significantly conformed to theories and concepts but are dependent on the degree of impaction intellectual and quality of life development of the public. There was no proportion set up for news reports between the sources from Ministry of University Affairs and Ministry of Education. The news reports on high-level institution in the educational pages are to create better understanding between institutions related sectors and general public including operational missions, knowledges, public services, national-level policy of educational development and also high educational executives.

Conclusively, the authorized persons select only the news reports in the educational pages for the sake of public interest. High-level educational institution should there fore in process the public interest quality of the hand-out information in view to promote the opeation image and faith and to confirm the institutional potentiality toward the public.

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตในสังคม เพราะมนุษย์จะต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกันเพื่อประโยชน์ในการปฏิสัมพันธ์กันในสังคม ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงได้พัฒนาการสื่อความหมายระหว่างกันอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการสื่อสาร นับตั้งแต่วิธีการสื่อสารระหว่างบุคคลจนถึงการสื่อสารมวลชน หรือกระบวนการแลกเปลี่ยนข่าวสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ไปยังกลุ่มคน ในปัจจุบันนี้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยถูกนำมาเป็นช่องทางในการสื่อสารจนทำให้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วโลก ด้วยระยะเวลาอันสั้นมาก โลกของการสื่อสารจึงเป็นโลกที่ไร้พรมแดน การสื่อสารถูกนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ถ่ายทอดข้อมูล โฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อประโยชน์ในการ สื่อสารการตลาดของสินค้าหรือบริการ เสริมสร้างหรือแก้ไขภาพพจน์องค์กร เป็นสื่อเพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษา ด้วยเหตุนี้บทบาทของสื่อมวลชนในสังคมจึงเปลี่ยนไป สื่อมวลชนกลายเป็นผู้กำหนดทิศทางและวางแนวทางการสื่อสาร เป็นผู้เฝ้าประตูที่มีอำนาจในการตัดสินใจว่าจะปล่อยให้ข่าวสารที่ได้รับเข้ามาผ่านไปหรือระงับไว้ บทบาทของสื่อมวลชนในปัจจุบันจึงเป็นผู้สร้างกระแสทำให้เกิดแนวร่วมในสังคม ชี้นำความคิดของประชาชน ให้โอกาสในการศึกษาและการรับรู้ข่าวสาร เปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมของประชาชน สะท้อนให้เห็นถึงการดำรงอยู่หรือเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม สร้างค่านิยมใหม่ในสังคม ตลอดจนกำหนดโทษหรือพิพากษาพฤติกรรมหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งของสังคม คล้ายกับว่าสังคมไทยกำลังเคลื่อนที่ไปด้วยพลังข้อมูลข่าวสารที่ผ่านจากสื่อมวลชน โดยมีสื่อมวลชนเป็นผู้กำหนดทิศทาง

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐเป็นองค์กรที่มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล มีหน้าที่จัดการศึกษา ในระดับอุดมศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของทบวงมหาวิทยาลัย โดยทบวงมหาวิทยาลัยจะกำกับดูแลในเรื่องของนโยบายการจัดการศึกษา การจัดสรรงบประมาณและมาตรฐานหลักสูตร สำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น เป็นสถานประกอบการของภาคเอกชนที่ดำเนินการแบ่งเบาภาระของภาครัฐในด้านการจัดการศึกษา ในระดับอุดมศึกษา เป็นการลงทุนเพื่อการศึกษา โดยบุคคล

นิติบุคคล ในรูปของกองทุนหรือมูลนิธิเข้ามาดำเนินการภายใต้ พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษา เอกชน พ.ศ.2522 และมีคณะกรรมการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินการต่าง ๆ ให้ได้ตามมาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด โดยสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยจะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการประสานระหว่างนโยบายของรัฐบาลกับการบริหาร จัดการภายในมหาวิทยาลัย เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินงานตามภารกิจทั้ง 4 ประการ คือ ผลิตบัณฑิต ค้นคว้าวิจัย บริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนทั่วไป โดยเป้าหมายของมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชนก็คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน พร้อมไปด้วยความรู้ความสามารถ มีการประยุกต์ หรือพัฒนาวิชาการใช้กับงานในวิชาชีพได้อย่างเหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจของประเทศและสามารถแข่งขันกับประชาคมโลกภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ มีคุณธรรม และจริยธรรม มีคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ มีอุดมการณ์ อุทิศตัวให้เป็นประโยชน์แก่สังคม และประเทศชาติ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เพื่อผลสำเร็จดังกล่าวข้างต้นนี้ สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องใช้การสื่อสารมวลชนเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงผลงานและการดำเนินงานต่าง ๆ ตามภารกิจทั้ง 4 ประการ อันได้แก่ ภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต การค้นคว้าวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับนิสิต นักศึกษาและผู้ปกครอง อีกทั้งเพื่อประโยชน์แก่ประชาชน ผู้รับบริการ ในฐานะผู้ได้ประโยชน์จากบัณฑิต สื่อมวลชนในฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญในกระบวนการเผยแพร่ข่าวสาร ได้กลายเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จลุล่วงในการ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้จากสารนิพนธ์ของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2538 ซึ่งได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อสถานภาพและการดำเนินกิจกรรมด้านการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานของรัฐพบว่าสื่อที่ได้รับความนิยมสูงในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานของรัฐ คือ หนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้เนื่องจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อประชาชนทุกชนชั้น เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ ให้รายละเอียดได้มากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่นอ่านเมื่อใดก็ได้ หน่วยงานของรัฐไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ ประชาชนซื้อหาอ่านได้ง่ายและราคาถูกลงมาคือ วิทยุและโทรทัศน์ สำหรับสถาบันอุดมศึกษานั้น เนื่องจากเป็นองค์กรที่ดำเนินการโดยไม่หวังประโยชน์ทางธุรกิจจึงไม่มีการจัดสรรงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์ไว้มากพอในการซื้อสื่อต่าง ๆ เพื่อการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ผลงานของสถาบัน สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องอาศัยหนังสือพิมพ์นำข้อมูล

ชาวสารการศึกษาก็ไปสร้างกระแสต่าง ๆ ในสังคม เพื่อผลทางการพัฒนา แต่ในปัจจุบันปรากฏว่า สถาบันอุดมศึกษาได้รับความร่วมมือในการช่วยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาคจากหนังสือพิมพ์ ในลักษณะการให้ความอนุเคราะห์เท่านั้น ซึ่งในสภาพความเป็นจริง สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งต่างก็ได้รับความอนุเคราะห์จากหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ ไม่เท่าเทียมกัน ขึ้นอยู่กับ การพิจารณาคัดเลือกของผู้สื่อข่าวหรือหัวหน้าข่าว ทั้งนี้จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพิจารณาเลือกเผยแพร่ข่าวสารประชาสัมพันธ์ ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างหนังสือพิมพ์รายวัน ประเภทเชิงคุณภาพ ประเภทประชานิยม และประเภทกึ่งคุณภาพ ของรัศมี อิทธิวรรณพงศ์ นักศึกษา ปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2531) จะพบว่า ลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณาคัดเลือกเผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์โดยรวม 5 ลำดับแรกคือ ประโยชน์ของประชาชนผู้อ่าน เนื้อหาของข่าวประชาสัมพันธ์ ประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ หน่วยงานที่ส่งข่าว และวิธีการเขียนข่าว อีกทั้งจากการศึกษายังพบอีกว่า วิธีการส่งข่าวประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้อาณาเขตนั้นก็ยิ่งแตกต่างกันออกไปอีกด้วย

ประเด็นสำคัญของการศึกษานี้คือ ต้องการทราบว่า หัวหน้าข่าวการการศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจเลือกข่าวการศึกษาตีพิมพ์ในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการดำเนินภารกิจทั้ง 4 ประการของมหาวิทยาลัยในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยนั้นมีมากน้อยเพียงใด จากแหล่งใด ด้วยวิธีการใดและเมื่อพิจารณาคัดเลือกแล้วรายงานข่าวมากน้อยเพียงใดและอย่างไร เนื่องจากการสื่อสารด้านข่าวเป็นกระบวนการรับสารส่วนบุคคล การตีความและความเข้าใจในเนื้อหา ตลอดจนการให้ความสำคัญของข่าวสารไม่สามารถกำหนดเป็นปริมาณได้ ต้องรายงานออกมาด้วยตนเองเท่านั้น การรายงานข่าวของสื่อมวลชนแต่ละสำนักพิมพ์เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร ขึ้นอยู่กับการพิจารณาคัดเลือกข่าวของหัวหน้าข่าวหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจในการคัดเลือกข่าวการศึกษา ซึ่งแหล่งข่าวไม่สามารถที่จะควบคุมเนื้อหาสาระและกำหนดปริมาณข่าวสารที่รายงานได้ เนื่องจากเป็นสิทธิ์ของสื่อมวลชน ในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาถึงการรายงานข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของสื่อมวลชนสายการศึกษาในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทยและจากผลของการศึกษาในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงการรายงานข่าวการศึกษาในภาพรวม ซึ่งสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพิจารณาหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาวิธีในการเพิ่มศักยภาพและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันและในอนาคตอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาเรื่องนี้เป็นกรรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาวิเคราะห์โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ 4 ประการคือ

1. เพื่อทราบถึงกระบวนการได้รับข่าวสารของฝ่ายข่าวการศึกษาของหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวัน
2. เพื่อทราบถึงลักษณะของกระบวนการคัดเลือกข่าวสารของหัวหน้าข่าวการศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจคัดเลือกข่าวลงพิมพ์ในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวัน
3. เพื่อศึกษาถึงเนื้อหาของข่าวสารที่เกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 ประเภท คือ ผลิตบัณฑิต ค้นคว้าวิจัย บริการวิชาการ แก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชน ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่ได้รับการคัดเลือกให้ตีพิมพ์เผยแพร่ในหน้าการศึกษา
4. เพื่อสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในสังกัดทบวงฯ จะได้นำผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลประกอบในการพัฒนากลยุทธ์ ในการประชาสัมพันธ์ ปรับปรุงวิธีการส่งข่าวไปยังสื่อมวลชน กำหนดตัวบุคคลที่จะให้ข่าว ปรับปรุงแผนประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการประชาสัมพันธ์ การดำเนินการกิจต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน และเพื่อให้สื่อมวลชนได้รับข่าวสารตรงตามแนวทางการพิจารณาคัดเลือก ทั้งนี้เพื่อจะได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญ ความจำเป็นและการได้รับความสะดวกในการเผยแพร่ข่าวสารในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. จะศึกษาถึงกระบวนการได้รับข่าวสาร แนวทางการคัดเลือกข่าวสาร ตลอดจนการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาจากหัวหน้าข่าวการศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจในการคัดเลือกข่าวตีพิมพ์ในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน
2. จะศึกษาถึงการรายงานข่าวสารที่เกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย จำนวน ๕ ฉบับ ที่มีหน้าการศึกษาเป็นการเฉพาะทุกวัน
 1. หนังสือพิมพ์ข่าวสด
 2. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์
 3. หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์

4. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
5. หนังสือพิมพ์แนวหน้า
6. หนังสือพิมพ์บ้านเมือง
7. หนังสือพิมพ์มติชน
8. หนังสือพิมพ์สยามโพสต์
9. หนังสือพิมพ์สยามรัฐ

3. จะศึกษาวิจัยจากบุคคลที่ทำหน้าที่ผู้เฝ้าประตูให้ข่าวสารการศึกษาไหลผ่าน

(Individual gatekeeper) ซึ่งได้แก่หัวหน้าข่าวการศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจในการพิจารณาคัดเลือกข่าวการศึกษาเผยแพร่สู่สาธารณชน

4. ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะหนังสือพิมพ์ฉบับรายวันประเภททั่วไปฉบับภาษาไทยที่ผลิตในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น เนื่องจากไม่ต้องทำให้ตัวแปรด้านภาษามาเกี่ยวข้องกับ การวิจัย อีกทั้งหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทยที่ผลิตในเขตกรุงเทพมหานคร มียอดจำหน่ายสูง และมีการจัดจำหน่ายทั่วประเทศ อีกทั้งประชาชนทั่วไปนิยมที่จะรับรู้ข่าวสาร จากหนังสือพิมพ์ที่ผลิตจากส่วนกลาง ซึ่งมีการศึกษาพบว่าประชาชนในภูมิภาคนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ที่ผลิตใน ส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) ซึ่งจะเห็นได้จากรายงานการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัด กำแพงเพชร ของนิสิตปริญญาโท คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ.2528:146) พบว่า ประชาชนในจังหวัดกำแพงเพชรส่วนใหญ่จะรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ในส่วนกลาง และ จากการสำรวจของนิสิตปริญญาโท คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2529:63-65) ใน รายงานการวางแผนการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ประชาชนในจังหวัด ชัยภูมิ รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์รายวันจากส่วนกลางมากกว่าหนังสือพิมพ์ส่วนท้องถิ่น

5. ศึกษาถึงการรายงานข่าวสารที่เกี่ยวกับการดำเนินภารกิจ 4 ประการ อันได้แก่ การผลิตบัณฑิต การค้นคว้าวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ของ มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และข่าวสารที่เกี่ยวกับการบริหาร เติงนโยบาย ของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

6. มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่จะศึกษาในครั้งนี้ มีจำนวน 41 แห่ง แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ 23 แห่ง และมหาวิทยาลัยเอกชน 18 แห่ง ดังนี้คือ

มหาวิทยาลัยของรัฐ

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. มหาวิทยาลัยทักษิณ
6. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
7. มหาวิทยาลัยนเรศวร
8. มหาวิทยาลัยบูรพา
9. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
10. มหาวิทยาลัยมหิดล
11. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
12. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
13. มหาวิทยาลัยศิลปากร
14. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
15. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
16. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
17. สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
18. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
19. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
20. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
21. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
22. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
23. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

มหาวิทยาลัยเอกชน

1. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
2. มหาวิทยาลัยเกริก
3. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
4. มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
5. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร
6. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
7. มหาวิทยาลัยนานาชาติศรีนครินทร

8. มหาวิทยาลัยบริติช (ประเทศไทย)
9. มหาวิทยาลัยพายัพ
10. มหาวิทยาลัยรังสิต
11. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
12. มหาวิทยาลัยศรีปทุม
13. มหาวิทยาลัยสยาม
14. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
15. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
16. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
17. มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
18. มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
7. การศึกษาในครั้งนี้จะศึกษาการรายงานข่าวที่เกี่ยวกับการดำเนินงานตามภารกิจ 4

ประการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย คือ ผลิตภัณฑ์
คั่นคว้าวิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ในเดือนธันวาคม 2539 - มกราคม 2540

ข้อจำกัดของการศึกษา

1. การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่ลงพิมพ์
อยู่ในหน้าการศึกษาเท่านั้น ไม่รวมข่าวที่ปรากฏอยู่ในหน้าอื่นและไม่รวมข่าวในคอลัมน์ชุมชน
2. การศึกษาในครั้งนี้ศึกษาเฉพาะข่าวที่ได้รับการรายงานจากหนังสือพิมพ์เท่านั้น
(OUT PUT) ไม่ได้ศึกษาครอบคลุมถึงข่าวที่ส่งจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน (IN PUT)
3. ศึกษาเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาประเภทมหาวิทยาลัย/สถาบัน เนื่องจากสถาบัน
อุดมศึกษาประเภทวิทยาลัย ดำเนินภารกิจด้านการผลิตบัณฑิตเป็นหลัก สำหรับภารกิจอื่นนั้น
จะดำเนินตามศักยภาพของแต่ละแห่ง

ปัญหาชี้้นำในการศึกษา

1. ข่าวเกี่ยวกับการดำเนินตามภารกิจ 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและ
เอกชน ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน
อย่างไร

2. ชาวเกี่ยวกับภารกิจทั้ง 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้รับการ รายงาน ในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันมากกว่าชาวเกี่ยวกับภารกิจทั้ง 4 ประการของสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนหรือไม่ อย่างไร

3. ชาวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในระดับนโยบาย จากสำนักงานปลัด ทบวงมหาวิทยาลัย ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันอย่างไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยจะได้ทราบถึง กระบวนการได้รับข่าวสารและแนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าวสารของหัวหน้าชาวการศึกษา หรือผู้มีอำนาจตัดสินใจ ตลอดจนปริมาณการรายงานข่าวผ่านหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์ รายวันที่เกี่ยวกับการดำเนินภารกิจทั้ง 4 ประการ โดยภาพรวมและแยกประเภท

2. สถาบันอุดมศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในฐานะเป็นแหล่งข่าว จะได้นำ ผลจากการวิจัยที่ได้จากการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการพิจารณาหาแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการส่งข่าวสาร พัฒนาการดำเนินการประชาสัมพันธ์และพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อการได้รับข่าวสารและการรายงานข่าวของหัวหน้าชาวการศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจ คัดเลือกข่าว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการประชาสัมพันธ์ของสถาบันในด้านเสริมสร้างภาพจน์ และประชาสัมพันธ์ กิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบันตามภารกิจทั้ง 4 ประการ

3. สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ในฐานะเป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสาน เชื่อมต่อการทำงานระดับนโยบาย (รัฐบาล) เข้ากับระดับปฏิบัติการ (สถาบันอุดมศึกษา) เพื่อให้ การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทยดำเนินไปตามนโยบายของรัฐบาล ได้ผลลัพธ์ตาม แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย และแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี (พ.ศ.2533-2547) นั้น ได้ทราบถึงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหัวหน้าชาวการศึกษาที่มีต่อ การดำเนินภารกิจสถาบันอุดมศึกษาในสังกัด เพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทาง การดำเนินการประชาสัมพันธ์ระยะสั้นหรือระยะยาว เพื่อเสริม สนับสนุน ให้ภาพจน์ของสถาบัน อุดมศึกษาโดยภาพรวมเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ และแก้ไขความเข้าใจหรือภาพลักษณ์ใน ด้านลบของสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนประสานในระดับนโยบายให้มีการร่วมมือ แลกเปลี่ยน ช่วยเหลือ ในด้านบุคลากร สื่อ เพื่อการประชาสัมพันธ์และวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและ พัฒนาศักยภาพในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดให้ทัดเทียมกัน ต่อไป

4 ผลการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ผู้บริหารมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชนในสังกัด ได้ทราบว่า หัวหน้าข้าราชการศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจคัดเลือกข่าวของหนังสือพิมพ์ได้มีความ เข้าใจและให้ความสำคัญกับผลของความสำเร็จในการดำเนินภารกิจในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ประการ ระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนอย่างไร ซึ่งจะเป็นกระจกเงาสสะท้อนให้ประเมินภาพลักษณ์ ของการปฏิบัติภารกิจเพื่อเปรียบเทียบกับผลการปฏิบัติงานจริง เพื่อศึกษา พิจารณา หาแนวทาง สนับสนุน ส่งเสริม หรือพัฒนา การดำเนินภารกิจนั้น ให้ได้ผลเป็นไปตามเป้าหมาย ภายใต้กรอบ นโยบายในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ

5. ผลการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับความต้องการ ข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของหัวหน้าข้าราชการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันเพื่อผลทาง การประชาสัมพันธ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในการดำเนินการ ตามภารกิจของสถาบันทั้ง 4 ประการ ในช่วงของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-พ.ศ.2544) ต่อไป

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

การรายงานข่าว หมายถึง	การรายงานข้อเท็จจริง เหตุการณ์ที่ถูกเลือกสรร หรือเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีผลกระทบต่อความสนใจของกลุ่มคน ความ เปลี่ยนแปลงทางสังคม ทั้งรูปธรรมและนามธรรมไปยังประชาชน อย่างรวดเร็ว โดยเผยแพร่ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ
ข่าวการศึกษา หมายถึง	ข่าวประเภทหนึ่งที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ มีเนื้อหาสาระและ รายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการศึกษาทุกระดับ ระบบการ ศึกษา การบริการการศึกษา กิจกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษา ตลอดจนบุคคลที่เป็นนักการศึกษา หรือประกอบกิจการเกี่ยวกับ การศึกษา บุคลากรในสถานศึกษา
ผู้สื่อข่าวการศึกษา หมายถึง	บุคลากรหรือสมาชิกในกองบรรณาธิการขององค์กรหนังสือพิมพ์ มีหน้าที่หาข้อมูล นำข้อมูล เนื้อหา สาระ ในเรื่องหรือประเด็นที่ น่าสนใจ หรือที่ได้รับมอบหมายจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการ ศึกษาในแต่ละวันมาทำการคัดเลือก ผ่านกระบวนการ วิเคราะห์ ประมวล เรียบเรียง และถ่ายทอดโดยเขียนเป็นข่าว (NEWS) ซึ่งประกอบด้วย WHO, WHAT, WHEN, WHERE, WHY,

HOW และนำเสนอตามความเป็นจริง (FACT) หรือนำเสนอเป็น บทวิเคราะห์ บทความ บทความวิจารณ์ รายงาน เข้าสำนักพิมพ์ เพื่อนำเสนอหัวหน้าข่าวการศึกษาเพื่อที่จะคัดเลือกลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ต่อไป ผู้สื่อข่าวสายการศึกษาจะทำข่าวในด้านการศึกษาหรือครอบคลุมสาระของการศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบของทบวงมหาวิทยาลัยและกระทรวงศึกษาธิการ อาจจะมีประจำอยู่ในส่วนกลาง หรือท้องถิ่น จำนวนของผู้สื่อข่าวการศึกษาจะขึ้นอยู่กับ พื้นที่ของหน้าการศึกษาหรือคอลัมน์การศึกษา ปริมาณแหล่งข่าวที่ต้องติดตาม หรือขึ้นอยู่กับนโยบายโครงสร้างองค์กรของสำนักพิมพ์

หัวหน้าข่าวการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารระดับกลางของสำนักงานหนังสือพิมพ์ มีหน้าที่คัดเลือกข่าวสารการศึกษาที่ได้รับพิจารณาสั่งการ มอบหมายให้ผู้สื่อข่าวคัดเลือกข่าวหรือทำข่าวในประเด็นที่น่าสนใจตามความเหมาะสม หรือตามนโยบายของสำนักพิมพ์ จากนั้นจึงนำมาคัดเลือก ตัดต่อเติมเนื้อหา ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และตัดสินใจนำตีพิมพ์ในหน้าการศึกษา ของหนังสือพิมพ์เพื่อเผยแพร่สู่สาธารณชนต่อไป

ข่าวสาร หมายถึง เอกสารข้อมูล สถิติ ตัวเลข ผลงานวิจัย เนื้อหาสาระ รายละเอียด กำหนดการของการดำเนินกิจกรรม การดำเนินการภารกิจซึ่งเป็นข้อเท็จจริง ที่ได้มีการนำมาเรียบเรียง สรุปประมวลไว้เฉพาะสาระสำคัญ รายละเอียดสำคัญ ๆ เพื่อนำไปชี้แจง เผยแพร่ ไปยังบุคคลต่าง ๆ ให้ได้รับทราบ เข้าใจ โดยผ่านสื่อมวลชน ข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา ในการวิจัยนี้หมายถึงเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับการดำเนินภารกิจทั้ง 4 ประการ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ที่แหล่งข่าวในมหาวิทยาลัย สถาบัน ส่งไปให้ผู้สื่อข่าวสายการศึกษาและหัวหน้าข่าวการศึกษา และรวมถึงเนื้อหาสาระที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกให้ตีพิมพ์ในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์ ราชบัณฑิตยสถานไทยหนังสือพิมพ์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ออกตามระยะเวลาที่กำหนดติดต่อกันไปเป็นสำคัญ จะเป็นรายวัน

รายสัปดาห์ รายบักซ์หรือรายเดือนก็ได้ มีลักษณะเป็นกระดาษ ขนาดใหญ่จำนวนหลายแผ่นพับไว้เสนอข่าวทุกชนิดที่เป็น ข่าวสด และน่าสนใจ ประเด็นข่าวที่น่าสนใจในสถานการณ์ ต่าง ๆ บทความ ข้อเขียน การวิเคราะห์วิจารณ์ ออกจำหน่าย หรือแจกจ่าย โดยจะแบ่งเนื้อที่การนำเสนอประเภทของข่าวไว้ อย่างชัดเจน เช่น หน้าเศรษฐกิจ หน้าการศึกษา หน้ากีฬา หน้าบันเทิง เป็นต้น

สถาบันอุดมศึกษา หมายถึง

มหาวิทยาลัยของรัฐ 23 แห่ง และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มี ฐานะเป็นมหาวิทยาลัย 18 แห่ง ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ทบวงมหาวิทยาลัย หมายถึง

“ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ” ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ในอดีต ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 216 พุทธศักราช 2515 ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ทบวง มหาวิทยาลัย” มีฐานะเป็นทบวงอิสระ ดำเนินภารกิจตาม พระราชบัญญัติระเบียบปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย พุทธศักราช 2520 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2537 มี อำนาจหน้าที่ในการดำเนินการและกำกับการศึกษา ในระดับ อุดมศึกษา ของรัฐและเอกชน นอกจากสถาบันวิชาเฉพาะที่อยู่ใน ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่น

สำนักงานปลัด หมายถึง
ทบวงมหาวิทยาลัย

หน่วยราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของ ทบวงฯ มีภารกิจในการส่งเสริม สนับสนุน ประสานและกำกับ ให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการหรือบริหารการอุดมศึกษา ได้อย่างมีอิสระ คล่องตัว เป็นระบบมีมาตรฐาน และได้คุณภาพ ตามทิศทางและนโยบายของรัฐ

แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้มีแนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ

1. ด้านการประชาสัมพันธ์
2. ด้านหนังสือพิมพ์
3. ด้านสถาบันอุดมศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ด้านการประชาสัมพันธ์

1.1 ความหมายของการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์เป็นคำที่นิยมใช้กันแพร่หลายในทุกหน่วยงานทุกองค์กร ทั้งของรัฐและเอกชน การประชาสัมพันธ์เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางมาก

Dr. Rex F. Harlow แห่งสถาบันการวิจัยและการศึกษาทางด้านการประชาสัมพันธ์ ได้อธิบายถึงความหมายของการประชาสัมพันธ์ว่า

“การประชาสัมพันธ์ คือภาระหน้าที่ของฝ่ายบริหารซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์และธำรงรักษาสายงานการติดต่อสื่อสารร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ การยอมรับ และความร่วมมือระหว่างสถาบันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้นการประชาสัมพันธ์จึงเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาต่าง ๆ ในทางการบริหาร ช่วยให้ฝ่ายบริหารคำนึงถึงประชาชาติ และการบอกกล่าวข่าวสารให้แก่ประชาชนทราบ เพื่อตอบสนองผลประโยชน์ของประชาชน รวมทั้งการช่วยให้ฝ่ายบริหารสามารถใช้การวิจัยและใช้เทคนิคการติดต่อสื่อสารที่มีจริยธรรม (ethical communication) เป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ขององค์การ

สก๊อต เอ็ม. คัทลิป (Scott M. Cutlip) และ แอลเลน เอช. เซ็นเตอร์ (Allen H. Center) ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ว่า เป็นความพยายามที่มีการวางแผนในอันที่จะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของประชาชน โดยให้ยอมรับการดำเนินธุรกิจของสถาบันและเป็นการสื่อสารสองทาง อาจารย์สะอาด ตันศุภผล ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ คือ วิธีการของสถาบันอันมีแผนการและกระทำต่อเนื่องกันไป ในอันที่จะสร้างหรือให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มประชาชน

เพื่อให้สถาบันและกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจ และให้ความสนับสนุนร่วมมือซึ่งกันและกัน อันจะเป็นประโยชน์ให้สถาบันนั้นดำเนินงานไปได้ผลดีสมความมุ่งหมาย โดยมีประชาคมติเป็นแนວບັນທັດฐานอันสำคัญด้วย

จากการสัมมนาทางวิชาการประชาสัมพันธ์แห่งชาติ ครั้งที่ 1 ณ กรมประชาสัมพันธ์ของสมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย ระหว่างวันที่ 18-20 สิงหาคม 2514 ที่ประชุมพิจารณาวางขอบเขตและความมุ่งหมายทั่วไปของการประชาสัมพันธ์ว่า คือการดำเนินงานของหน่วยงานโดยวิธีโฆษณาเผยแพร่และชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายและงาน ตลอดจนโดยวิธีอื่นใดที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีและชื่อเสียงเกียรติคุณของหน่วยงานนั้นไปสู่ประชาชน เพื่อให้ได้รับความร่วมมือและความนิยมจากประชาชนฝ่ายต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์ผลสำเร็จแก่งานใด ๆ ของหน่วยงานนั้น (สมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย 2514 : 354)

พรทิพย์ วรกิจโกศาทร (2536:4-5) ได้อธิบายความหมายของคำ “การประชาสัมพันธ์” ว่า มาจากคำว่า “ประชา” กับ “สัมพันธ์” ซึ่งตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Public Relations หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “PR” ตามคำศัพท์หมายถึง การมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับประชาชน ส่วนความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 หมายถึง การ ติดต่อสื่อสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันถูกต้องต่อกัน และเมื่อขยายความให้เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้นก็อาจหมายถึงความพยายามที่มีการวางแผนและเป็นการกระทำที่ต่อเนื่องในอันที่จะมีอิทธิพลเหนือความคิดจิตใจของประชาชนกลุ่มเป้าหมายโดยเป็นการกระทำสิ่งที่ดีและมีคุณค่าให้กับหน่วยงานนั้น ๆ รวมทั้งเพื่อที่จะได้รับการสนับสนุน และความร่วมมือที่ดีจากประชาชนเหล่านี้ในระยะยาว

ประจวบ อินอ้อด (2520 : 30) อธิบายความหมายของการประชาสัมพันธ์ว่า คือกิจกรรมที่ปฏิบัติต่อเนื่องตามแผนที่ได้วางไว้ เพื่อสร้างเสริมความเชื่อถือ ศรัทธาในบุคคลและสถาบัน ซึ่งมีกระบวนการการประชาสัมพันธ์ อยู่ 4 ขั้นตอนคือ การค้นคว้าหาข้อมูล การวางแผน การสื่อสารและการติดตามประเมินผล

จากการให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ของนักการประชาสัมพันธ์ และนักวิชาการดังที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด สามารถสรุปถึงความหมายของการประชาสัมพันธ์ได้เป็น 4 ประเด็นสำคัญด้วยกัน คือ (พรทิพย์ วรกิจโกศาทร, 2533 : 3)

1. มีการวางแผนและจุดมุ่งหมายไว้อย่างชัดเจน มีลำดับขั้นตอนในการทำงาน โดยประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประสานและสอดคล้องกันเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น
2. มีการทำงานที่ต่อเนื่องและหวังผลระยะยาว กล่าวคือ ประชาชนจะต้องได้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องอยู่เสมอและต่อเนื่อง ซึ่งความเข้าใจผิดนี้อาจเป็นบ่อเกิดของความรู้สึกที่ไม่ดีอันจะส่งผลเป็นปฏิกริยาในทิศทางที่เป็นผลเสียต่อหน่วยงานได้

3. มีอิทธิพลต่อความคิดและทัศนคติ ซึ่งจุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์ก็คือการ โน้มน้าวจิตใจของประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายให้มีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงาน กิจกรรม บริการหรือ ผลผลิตของหน่วยงาน และการมีทัศนคติที่ดีนั้น หมายถึงการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง อันส่งผลให้เกิดความรู้สึกที่ดี และมีพฤติกรรมที่เป็นการสนับสนุนหรือความร่วมมือ

4. มีความสัมพันธ์กับประชาชน เพราะถ้าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับ ประชาชน แล้วก็จะไม่มีการประชาสัมพันธ์เกิดขึ้นได้ ความสัมพันธ์นี้จะเป็นความสัมพันธ์ที่ถูกต้อง และจริงใจซึ่งกันและกัน หน่วยงานต้องให้ข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ถูกต้องและมีคุณค่าแก่ ประชาชน และในขณะเดียวกัน หน่วยงานก็ควรต้องยินดีรับฟังความคิดเห็นและให้ความสำคัญต่อ ปฏิบัติการได้ตอบของประชาชนด้วย

1.2 การดำเนินงานประชาสัมพันธ์

วิจิตร อวระกุล (2535 : 44-49) ได้อธิบายถึงการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์ พอสรุปได้ว่า การดำเนินงานประชาสัมพันธ์นั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ โดยให้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ภายใน การประชาสัมพันธ์ภายนอก และการประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจ

1.2.1 การประชาสัมพันธ์ภายใน

เป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดี สร้างสัมพันธภาพ ที่ดี ชวัญและกำลังใจในการทำงาน กับกลุ่มเป้าหมายภายในองค์กร ดังนั้นวัตถุประสงค์ของการ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ภายใน ก็คือเพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือหรือ ส่งเสริมการบริหาร จัดการงานภายในองค์กร

สำหรับกิจกรรมและสื่อที่ใช้ในงานประชาสัมพันธ์ภายใน ส่วนใหญ่จะเป็นสื่อที่ควบคุม ได้คือผลิตเองภายในหน่วยงาน เช่น แผ่นพับ จุลสาร วารสารภายใน ไปสเตอร์ ป้ายนิเทศ ฯลฯ ซึ่ง อาจใช้แทนเทคนิคการผลิตแบบง่าย ๆ เช่น ถ่ายเอกสาร โรเนียว มีการพิมพ์แจกจ่ายในจำนวน ไม่มากนักตามจำนวนบุคลากรหรือขนาดขององค์กร มีการใช้สื่อเสียงตามสายหรือสื่อบุคคล ใน ส่วนของกิจกรรมนั้นอาจจะเป็นการจัดอบรมประชุมสัมมนา หรือจัดกิจกรรมนันทนาการขึ้นตาม โอกาสต่าง ๆ สำหรับสถาบันอุดมศึกษานั้นการประชาสัมพันธ์ภายในมีประโยชน์อย่างมากต่อการ ดำเนินงานของสถาบันและผู้บริหาร แต่การประชาสัมพันธ์ภายในจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ครบวงจร คือฝ่ายบริหารทำหน้าที่กำหนดนโยบาย เจ้าหน้าที่นายนโยบายมาวางแผนงานประชาสัมพันธ์และปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ โดยมีการผลิตสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์เผยแพร่เพื่อส่งไปยัง กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ กลุ่มอาจารย์ ข้าราชการ ลูกจ้าง และนิสิตนักศึกษา จากนั้นจึงติดตาม

สำรวจและประเมินผลกลุ่มเป้าหมายว่ามี ปฏิกริยาโต้ตอบอย่างไร แล้วรายงานให้ผู้บริหารทราบต่อไป

การประชาสัมพันธ์ภายในจะช่วยให้บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาเกิดความตระหนักในภาระหน้าที่และความถูกต้องของการปฏิบัติงานและการให้บริการแก่สังคมได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามความมุ่งหมายของสถาบัน สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประชาชน ตลอดจนอยู่ในกรอบจริยธรรม คุณธรรม กฎหมาย และประเพณีอันดีงาม

1.2.2 การประชาสัมพันธ์ภายนอก

เป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มเป้าหมายภายนอกองค์กร สำหรับสถาบันอุดมศึกษานั้น กลุ่มเป้าหมายภายนอก ได้แก่ นักการศึกษาบัณฑิตของมหาวิทยาลัย ประชาชนทั่วไป หน่วยงานภาครัฐและเอกชนผู้ใช้บัณฑิตในตลาดแรงงานส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการอุดมศึกษาของประเทศ

การดำเนินการประชาสัมพันธ์ภายนอกมีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อชี้แจงให้กลุ่มเป้าหมายได้ทราบข่าวสารการดำเนินการกิจของสถาบันอุดมศึกษาตามความเป็นจริง
2. เพื่อเผยแพร่ แจ้งข่าว ประกาศข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกิดทัศนคติที่ดีต่อสถาบัน ตลอดจนให้การสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อม
3. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในเรื่องราวที่กลุ่มเป้าหมายยังเคลือบแคลงสงสัยขาดความรู้ ความเข้าใจอันเป็นการสื่อประสานสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับสังคม
4. เพื่อเป็นการให้การศึกษาริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม เป็นการยกระดับความรู้ของประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับ
5. เป็นการสื่อสารเพื่อ รักษาภาพลักษณ์ เสริมสร้างภาพลักษณ์ และแก้ไขภาพลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษา โดยให้มีภาพลักษณ์ที่พึงประสงค์ ในฐานะองค์กรด้านวิชาการ และชุมชนปัญญา ในสังคมไทยและในสังคมโลก

สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ภายนอก จะต้องเป็นสื่อที่เหมาะสมและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายคือประชาชนทั่วไป และบุคลากรภายนอกองค์กร การประชาสัมพันธ์ภายนอกจึงต้องใช้สื่อมวลชน อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ ส่วนจะใช้สื่อมวลชนประเภทใดนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายผู้รับสาร เนื้อหาของข่าวสาร และระยะเวลาของการส่งสาร การเลือกสื่อที่เหมาะสมถูกต้องจะทำให้การประชาสัมพันธ์ภายนอกประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

1.2.3 การประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจ

เป็นการประชาสัมพันธ์ที่มีการวางแผนเพื่อปฏิบัติในระยะสั้น ตามลักษณะของวัตถุประสงค์เฉพาะกิจ ดำเนินการเพื่อเสริมสร้าง รักษา แก้ไขภาพลักษณ์ขององค์กร ดำเนินการโดยหน่วยประชาสัมพันธ์ขององค์กร หรือมีการจัดตั้งหน่วยประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจขึ้นมารองรับตัวอย่างของกิจกรรมในสถาบันอุดมศึกษาที่การประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจได้เข้าไปมีส่วนสนับสนุนวัตถุประสงค์หรือลดความขัดแย้งของงาน ได้แก่ พิธีพระราชทานปริญญาบัตรของสถาบันอุดมศึกษา งานดนตรีไทยอุดมศึกษา การแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย งานวันเกษตรแห่งชาติ งานวันระพี งานวันคล้ายวันสถาปนาสถาบันอุดมศึกษา กิจกรรมหารายได้เพื่อสาธารณกุศลและสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ ตลอดจนการประชุมแบบเรียลไทม์ของนิสิตนักศึกษาในสถาบัน ซึ่งจะเห็นว่าการสร้างเสริมจุดเน้นที่แตกต่างกันออกไป วัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจโดยทั่วไปมักจะเน้นในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์และแสวงหาความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นบุคคลภายนอกและภายในสถาบันอุดมศึกษาในภารกิจหรือกิจกรรมที่ต้องการ
2. เพื่อส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพในการชักจูง โน้มน้าวใจกลุ่มเป้าหมายให้เลื่อมใสศรัทธาและให้การสนับสนุนร่วมมือการดำเนินการกิจของสถาบันอุดมศึกษา
3. เพื่อป้องกันแก้ไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับชื่อเสียงเกียรติคุณภาพลักษณ์มิให้ถูกทำลาย รวมทั้งค้นหาสาเหตุตลอดจนขจัดต้นเหตุของความเข้าใจผิด ความขัดแย้ง การผิดพลาดหรือข่าวลือต่าง ๆ และหาวิธีการที่จะทำความเข้าใจชี้แจงเหตุผลเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง
4. เพื่อเสริมสร้างและรักษาชื่อเสียง โดยสร้างการยอมรับในสังคม ทำให้มีความน่าเชื่อถือ นำเลื่อมใส ศรัทธา ต่อการดำเนินการกิจ ได้แก่ การเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย การบริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีแก่สถาบันอุดมศึกษา
5. เพื่อเป็นการรักษาความสัมพันธ์อันดี กระชับความสัมพันธ์ที่ได้สร้างไว้หรือที่มีอยู่ให้แน่นแฟ้นรวมทั้งรักษาระดับของความเข้าใจระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับประชาชนผู้รับบริการ เพื่อขจัดอุปสรรคในการดำเนินงานตลอดจนทำให้ดำเนินงานตามภารกิจ โครงการและนโยบายต่าง ๆ ของสถาบันประสบความสำเร็จ

2. ด้านหนังสือพิมพ์

2.1 ความหมายของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ คือสิ่งพิมพ์ที่ออกตามระยะเวลาที่กำหนดติดต่อกันไปเป็นลำดับ มีลักษณะเป็นกระดาษขนาดใหญ่ จำนวนหลายแผ่นพับได้ มีจุดมุ่งหมายในการเสนอข่าวสารและสิ่งที่น่าสนใจทั่วไป (Carter 1956 : 637)

หนังสือพิมพ์รายวัน คือ หนังสือพิมพ์ที่ออกจำหน่ายสม่ำเสมอเป็นประจำทุกวัน มักจะพิมพ์ในเมืองหลวงหรือเมืองใหญ่ ๆ ลงข่าวทุกชนิด เช่น ข่าวธุรกิจ ข่าวในประเทศ ข่าวกีฬา ข่าวสังคม ข่าวการศึกษา ข่าวบันเทิง เป็นต้น โดยข่าวที่นำมาลงต้องเป็นข่าวสด ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนั้นหรืออย่างช้าไม่เกิน 2-3 วัน (Adams 1959 : 29)

ตาม พ.ร.บ. การพิมพ์พุทธศักราช 2484 มาตรา 4 “หนังสือพิมพ์” หมายถึง สิ่งพิมพ์ ซึ่งมีชื่อจำหน่ายเช่นเดียวกันและออกหรือเจตนาจะออกตามลำดับเรื่อยไป มีกำหนดระยะเวลาหรือไม่ก็ตาม มีข้อความต่อเนื่องกันหรือไม่ก็ได้

ดร.ณิ นีร์ญรักษ์ กล่าวว่า “หนังสือพิมพ์ (NEWSPAPER) หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ออกตามเวลา และตีพิมพ์ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ ๆ ให้ผู้อ่านได้รับรู้เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น”

ยงยุทธ รัชศาสตร์ กล่าวว่า “คำว่า หนังสือพิมพ์ หากจะพิจารณาตามศัพท์แล้วจะถอดจากภาษาอังกฤษว่า NEWSPAPER ซึ่ง NEWS หมายถึงข่าว PAPER หมายถึงกระดาษ เมื่อแปลรวมกันก็คือ กระดาษข่าว หมายถึง กระดาษสำหรับรายงานข่าวนั่นเอง”

2.2 วัตถุประสงค์ของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อให้ข่าวสาร (to inform) วัตถุประสงค์นี้เป็นวัตถุประสงค์ขั้นมูลฐานของหนังสือพิมพ์ และเป็นหน้าที่หลัก ซึ่งเมื่อก่อนเราเรียกหนังสือพิมพ์ว่า “หนังสือข่าว” ซึ่งแปลมาจากคำว่า newspaper

2. เพื่อให้ความบันเทิง (to entertain) วัตถุประสงค์นี้เป็นวัตถุประสงค์รองที่ต้องสอดแทรกความบันเทิงไว้ด้วย เพราะหนังสือพิมพ์ต้องการผ่อนคลายสมองของผู้อ่านที่เครียดกับการรับข่าวสารมาแล้ว

3. ให้ข้อคิดเห็น (to give opinions) เนื่องจากผู้อ่านต้องการฟังความคิดเห็นของผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับข่าวสารมากกว่าตน คือ หนังสือพิมพ์ โดยถือว่าความคิดเห็นของบทบรรณาธิการ ความคิดเห็นในคอลัมน์ต่าง ๆ เป็นเสมือนแนวทาง (opinion to hold) ซึ่งผู้อ่านอาจจะเห็นด้วย

หรืออาจจะเห็นแตกต่างเป็นอย่างอื่น เมื่อผู้อ่านได้ข้อเท็จจริงมาเพิ่มเติมแล้ว ด้วยเหตุนี้หนังสือพิมพ์จึงกลายเป็นสื่อที่สามารถชี้นำความคิดของผู้อ่านได้

2.3 หน้าที่ของหนังสือพิมพ์

Edmund C. Arnold เสนอว่าหน้าที่ของหนังสือพิมพ์คือการกระจายข่าวสารให้แก่ประชาชน สิ่งที่หนังสือพิมพ์ควรปฏิบัติคือ

1. ให้ข่าว
2. แปลความหมายของข่าว
3. ชักชวนผู้อ่าน
4. บริการบันเทิง

สมภพ ไรจนพันธ์ กล่าวว่่า หนังสือพิมพ์มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อประชาชนในสังคม คือ

1. ให้ความรู้
2. เสนอข่าวสาร
3. ให้นันทนาการ
4. เป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนกับรัฐบาล
5. บริการประชาชน ในการช่วยผู้อ่านพิจารณาคัดเลือกข่าวสาร และให้วิธีการ

แนวทางต่าง ๆ

6. แสดงความคิดเห็น
7. รับผิดชอบต่อข่าวที่เสนอไป
8. ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน
9. ป้องกันภัยให้กับสังคม
10. ทำการหยั่งประชามติของคนในสังคม

Edgar Dale มีความเห็นสอดคล้องกับ Edmund C. Arnold ว่าหนังสือพิมพ์ควรจะปฏิบัติ ดังนี้

1. หนังสือพิมพ์จะต้องรายงานข่าวอย่างถูกต้องตามความเป็นจริง และเป็นข่าวที่น่าสนใจ มีความสมบูรณ์ในเนื้อหา ให้ข่าวสารตรงกับเนื้อหา
2. หนังสือพิมพ์จะต้องทำหน้าที่แปลความหมายของข่าว ศัพท์หรือคำจำกัดความ บางคำเพื่อให้ความกระจ่างแก่ผู้อ่าน
3. หนังสือพิมพ์จะต้องเสนอความคิดเห็นที่เชื่อถือได้ มีเหตุผล มีหลักฐาน และมีความ

เป็นกลาง

4. หนังสือพิมพ์ต้องช่วยสังคมและให้สามารถดำเนินธุรกิจได้โดยถูกต้องตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

5. หนังสือพิมพ์ต้องช่วยบริการผู้อ่านในด้านเศรษฐกิจ การเมือง การดำรงชีวิต ตลอดจนชี้ให้เห็นและริเริ่มแก้ไขปัญหาสังคม

6. หนังสือพิมพ์ให้ความบันเทิงเพื่อให้ผู้อ่านได้ผ่อนคลายความเครียด

Seymour-Ure กล่าวถึงหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ว่า

1. หนังสือพิมพ์เป็นสื่อกลางของการติดต่อระหว่างรัฐบาลและประชาชน มีหน้าที่เผยแพร่ข่าวสารและความคิดเห็นสู่กันและกัน ชี้ให้ผู้อ่านเห็นว่ามีอะไรเกิดขึ้นข้างในสังคม และรัฐบาลสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ในกรณีใดบ้าง

2. หนังสือพิมพ์มีหน้าที่รักษามวลประโยชน์ของประชาชนโดยการตรวจสอบพฤติกรรมของนักการเมืองให้กระทำหน้าที่ส่วนรวมอย่างแท้จริง

3. หนังสือพิมพ์มีหน้าที่สร้างประชาชาติ โดยการแสดงข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศ มีความเห็นเป็นของตนเองและมุ่งความสนใจไปยังเรื่องที่เหมาะสม

Frank W. Rucher กล่าวว่า หนังสือพิมพ์มีบทบาทต่อสังคม คือ

1. ทำหน้าที่แถลงการณ์โดยเสนอข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน

2. ให้สาระสำคัญของข่าวสาร โดยอาจมีภาพประกอบความเข้าใจได้

3. สร้างประชาชาติโดยการกระตุ้นให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นลงใน

หนังสือพิมพ์

4. เผยแพร่ชุมชนของคนต่อโลกภายนอก ชี้ให้เห็นข้อบกพร่องและข้อควรแก้ไขของ

ชุมชน

5. ป้องกันและเหนียวรั้งการกระทำที่ผิดจากวิถีทางประชาธิปไตย

6. ให้การศึกษาแก่ผู้อ่านด้วยการให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ

2.4 หน้าที่ความรับผิดชอบของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อการศึกษา

จากภาระหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ก่อให้เกิดการหลังไหลของกระแสข่าวสารในสังคมและชุมชน การหลังไหลของข่าวสารที่เกิดขึ้นนี้ ส่วนหนึ่งเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ข่าวสารเพื่อให้ผู้อ่านเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของทักษะใหม่ ๆ ทาง การเกษตร การอนามัยหรือแม้กระทั่งข่าวสารเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการยกระดับความรู้

ของประชาชน อีกทั้งส่งเสริมให้ประชาชนกระตือรือร้นในการแสวงหาคำแนะนำเพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น การหลั่งไหลของข่าวสารอย่างแพร่กระจายโดยกว้างขวางนั่นเองคือการสร้างบรรยากาศเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการพัฒนาประเทศ ด้วยเหตุนี้ประเทศที่กำลังพัฒนาจึงได้ใช้หนังสือพิมพ์ทำหน้าที่ในเรื่องของการให้การศึกษาแก่คนในสังคมนั้น ๆ อีกด้วย โดยข้อเท็จจริง หนังสือพิมพ์มีศักยภาพที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ให้เป็นสื่อมวลชนเพื่อการศึกษและการพัฒนาแก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี

ศ.เสฐียร พันธงชัย ได้กล่าวเกี่ยวกับคุณลักษณะของหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ทำให้หนังสือพิมพ์จำเป็นต้องมีบทบาทต่อการศึกษาของชาติคือ

1. มีความเป็นมหาวิทยาลัยที่ดี เป็นคุณลักษณะ คือเป็นแหล่งให้ความรู้ความคิดแก่ผู้อ่านทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา และทุกอาชีพ อย่างถูกต้องเสมอภาคเป็นธรรม
2. มีความเป็นศาลสถิตยยุติธรรมที่ดี เป็นคุณลักษณะ คือเป็นแหล่งให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติ
3. มีความเป็นโรงงานที่ดี เป็นคุณลักษณะ คือเป็นแหล่งให้ความเมตตากรุณาแก่ประชาชนผู้มีทุกข์ทั้งปวง

2.5 ประเภทของหนังสือพิมพ์

จากภาระหน้าที่หลากหลายของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อผู้อ่านโดยทั่วไป เราสามารถแบ่งประเภทของหนังสือพิมพ์ออกเป็น

1. หนังสือพิมพ์ประเภทเพ่งคุณภาพ (The Quality Newspaper) เป็นหนังสือพิมพ์ ที่มีเนื้อหาส่วนใหญ่สนองตอบความพอใจด้านความรู้ ความคิดของผู้อ่านในระยะยาว เนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง สังคม เศรษฐกิจ ในด้านข่าว บทความ ความคิดเห็น ตั้งอยู่บนความจริง ข้อเท็จจริง การอธิบายเบื้องหลังข่าว ประเด็นข่าว เขียนถูกต้องตามหลักวิชาการ การจัดวางรูปแบบ ไม่เน้นเรื่องความสวยงาม สะดุดตา ผู้อ่านส่วนใหญ่เป็นพวกปัญญาชน และเป็นนักวิชาชีพที่สนใจ การเมืองการปกครอง การบริหารบ้านเมืองของรัฐบาล
2. หนังสือพิมพ์ประเภทเพ่งปริมาณ (The Quantity Newspaper) เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาส่วนใหญ่สนองตอบความต้องการความผ่อนคลายอารมณ์ของผู้อ่านทันที เนื้อหาข่าวเกี่ยวกับความสนใจของมนุษย์ (human interest) ข่าวบันเทิง ข่าวอาชญากรรม ข่าวตื่นเต้นเร้าอารมณ์ ข่าวการเมืองที่ไม่หนักเกินไป การจัดวางรูปแบบเน้นให้สะดุดตาคนอ่าน การพาดหัวข่าวเร้าความสนใจ ด้วยตัวอักษรใหญ่ ๆ สาระส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับมนุษย์ ผู้อ่านเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศและผู้ประกอบอาชีพพวกช่าง (Seymour 1968 : 308)

ในประเทศไทยเราอาจแบ่งหนังสือพิมพ์ออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. หนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพ (Quality Newspaper) (สุกัญญา ตีระวนิช 2526 : 30) เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาส่วนใหญ่ประกอบด้วยข่าวและบทความประเภทหนักสมอง หรือประเภทที่ผู้อ่านได้รับความสนใจช้า (hard news หรือ delay-reward news) ได้แก่ ข่าวหรือบทความที่ต้องใช้ความคิดความเข้าใจมากพอสมควรและมีผลให้ความรู้ความคิดแก่ผู้อ่านในระยะยาว เช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวธุรกิจ ข่าวการศึกษา หนังสือพิมพ์ที่จัดเข้าเป็นประเภทคุณภาพ ได้แก่ สยามรัฐ มติชน

2. หนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชานิยม หรือประเภทเชิงปริมาณ (Popular Newspaper) เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาส่วนใหญ่ประกอบด้วยข่าวหรือบทความประเภทเบาสมอง หรือประเภทที่ผู้อ่านได้รับความพอใจทันที (soft news immediate-reward news) ซึ่งได้แก่ ข่าวที่สนองความพอใจทางอารมณ์แก่ผู้อ่านในขณะที่อ่าน เช่น ข่าวที่ก่อให้เกิดความตื่นเต้น หวาดเสียว สนุกสนาน ข่าวกันเทิง ข่าวกีฬา ข่าวสังคม ข่าวอาชญากรรม เป็นต้น หนังสือพิมพ์ประเภทนี้มีผู้นิยมอ่านมาก ยอดจำหน่ายสูง มีนโยบายให้อ่านเพื่อผ่อนคลาย และก่อให้เกิดความรู้สึกทางอารมณ์ได้มา หนังสือพิมพ์ที่จัดเข้าเป็นประเภทนี้ได้แก่ ไทยรัฐ ดาวสยาม เดลินิวส์ ข่าวสด

3. หนังสือพิมพ์รายวันประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีลักษณะเนื้อหาผสมผสานกันระหว่างหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพและหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม ได้แก่ บ้านเมือง แนวหน้า สยามโพสต์ วัฏจักร ไทยโพสต์

นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งหนังสือพิมพ์ออกตามลักษณะการนำเสนอเนื้อหาสาระของข่าวสารเพื่อกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

1. หนังสือพิมพ์ทั่วไป (General Newspaper) หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่มีความหลากหลายในการเสนอเนื้อหาสำหรับประชาชนทั่วไป จะมีตั้งแต่ข่าวคนเดินถนนจนถึงข่าวในราชสำนัก มีทั้งข่าว บทความ บทวิจารณ์ และคอลัมน์ต่าง ๆ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้านการศึกษา ด้านสังคม ด้านศิลปะ บ้านเทิง วัฒนธรรม และด้านกีฬา เป็นต้น หนังสือพิมพ์ประเภทนี้ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน สยามรัฐ วัฏจักร ดาวสยาม บ้านเมือง แนวหน้า เดลิมิเรอร์ ข่าวสด สยามโพสต์ ไทยโพสต์ เป็นต้น

2. หนังสือพิมพ์เฉพาะเรื่อง (Specialized Newspaper) หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่เสนอเนื้อหาเน้นเฉพาะเรื่องเพื่อคนอ่านเฉพาะกลุ่ม ซึ่งเน้นเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ธุรกิจ การเงิน การค้า ฯลฯ แม้ว่าจะมีข่าวในลักษณะอื่น เช่น ข่าวการเมือง ข่าววิทยาศาสตร์เทคโนโลยีหรือ

แม้แต่ชาวสังคม บันเทิงอยู่ด้วยก็ตาม แต่ข่าว หรือเนื้อหาเหล่านี้มักจะต้องเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ หรือธุรกิจไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมเสมอ หนังสือพิมพ์ประเภทนี้ได้แก่ ผู้จัดการรายวัน คู่แข่งรายวัน กรุงเทพธุรกิจ ไทยไฟแนนเชียล ไทยธุรกิจไฟแนนซ์ ดอกเบี้ยว อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

2.6 ข้อดีของหนังสือพิมพ์

1. สามารถบรรจุข่าวสารได้มากมายหลายรูปแบบ หลายเรื่อง หลายประเภท
2. เป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนได้ทุกกลุ่มอาชีพเป็นจำนวนมาก
3. เป็นสื่อที่รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ เนื่องจากสามารถส่งข่าวให้ได้โดยโทรศัพท์ โทรสาร โทรเลข หรือทางไปรษณีย์
4. มีความคงทนถาวร สามารถอ่านทบทวนได้หลายครั้ง ทำความเข้าใจได้ง่าย เลือกเรื่องราวที่สนใจได้ อ่านเวลาใดก็ได้ เก็บไว้เป็นหลักฐานได้หรือเอกสารอ้างอิงได้
5. ราคาไม่แพง เป็นที่แพร่หลายในหมู่ประชาชนทั่วไป
6. ออกเป็นประจำสม่ำเสมอ ได้เปรียบในเรื่องความถี่ของการเสนอข่าว
7. มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงความรู้สึคนึกคิดและพฤติกรรมได้มาก สะท้อนผลกระทบที่มีต่อประชาชนกลับมาได้อย่างรวดเร็ว สามารถสร้างประชามติได้
8. สามารถสร้างความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นได้
9. มีภาพประกอบดึงดูดความสนใจ น่าอ่าน
10. หนังสือพิมพ์บางฉบับมีสถานะเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน เป็นผู้นำความคิดของประชาชน

2.7 ข่าว

Phillip H. Ault และ Emery ให้คำนิยามว่า ข่าวคือ การรายงานเหตุการณ์ อันประกอบด้วย ข่าวสารที่ยังใหม่สด (หรืออย่างน้อยก็จะต้องเป็นสิ่งที่ไม่เป็นที่เปิดเผยกันมาก่อน) ซึ่งได้มีการรวบรวมมาอย่างถูกต้องแน่นอนและเขียนขึ้นโดยผู้รายงานข่าวที่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี ด้วยมีวัตถุประสงค์เพื่อบริการ ผู้อ่าน ผู้ฟัง หรือผู้ดู

Mitchell V. Charnley ได้ให้คำนิยามเชิงพรรณนาว่า ข่าว...หมายถึงข่าวสารที่สาธารณชนสามารถรู้ได้เกี่ยวกับสิ่งที่กำลังเป็นอยู่ ข่าวสารมักจะมีค่าสำคัญต่อหญิงและชาย ซึ่งจะพยายามตัดสินใจเกี่ยวกับการคิดและการกระทำเกี่ยวกับข่าวนั้น ปกติข่าวจะเป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างทันทั่วทั้งที่ กะทันหัน และมีความถูกต้องแน่นอน และข่าวมิใช่ตัวเหตุการณ์โดยตรง

W.L. Rivers ให้คำนิยามว่า คำว่า ข่าว อาจให้คำนิยามได้ว่า คือสิ่งที่คนเราไม่ทราบ เมื่อวานนี้ สิ่งที่คุณกล่าวถึง สิ่งที่คุณต้องการทราบ สิ่งที่ยังขาดการรับรู้ของในงานตัดสลิ้นใจ นำมันลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ของตน สิ่งใดก็ตามที่มีความทันท่วงที่ การรายงานเหตุการณ์ และ ประวัติศาสตร์ของวันพรุ่งนี้

รศ.พิศิษฐ์ ขวาลาธวัช อธิบายว่า “ข่าวคือ ข้อเท็จจริง เหตุการณ์ เรื่องราวที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ สด ๆ ซึ่งประชาชนพูดถึง ให้ความสนใจ หรือมีผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมาก โดยรายงานอย่างรวดเร็วผ่านสื่อมวลชน ด้วยความเที่ยงตรง ถูกต้อง ไม่ละเมิดจรรยาบรรณและกฎหมายบ้านเมือง”

นักวิชาการศึกษาทางวารสารศาสตร์ ถือว่าข่าวคือ ความจริงที่สมบูรณ์ (Completely True) โดยเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จากอดีตสู่ปัจจุบันอย่างมีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง รวมถึงข้อคิดเห็นต่าง ๆ ด้วย ซึ่งเรื่องระหว่างนั้นต้องน่าสนใจและอาจส่งผลกระทบต่อคนหมู่มาก ระดับท้องถิ่น หรือระดับประเทศทีเดียว และข่าวที่ดีที่สุด คือข่าวซึ่งให้ความน่าสนใจกับประชาชนได้มากที่สุด นั่นก็คือ เราสามารถจะคาดคะเนได้ว่าการที่บุคคลผู้ซึ่งมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบด้านการเผยแพร่ข่าวจะเลือกข่าวสำหรับที่จะลงพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์นั้น จะต้องพิจารณาแล้วเห็นว่าข่าวนั้นเป็นข่าวที่มีความสำคัญต่อประชาชนมากที่สุด ซึ่งเป็นความคิดพื้นฐานสำหรับการกำหนดมาตรการที่ใช้ในการคัดเลือกข่าวสำหรับนำลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ ต่อไป

คุณสมบัติของข่าว

คุณสมบัติของข่าวคือ สิ่งที่ต้องคำนึงถึง เพื่อให้ข่าวที่รายงานนั้นมีคุณค่า ในตัวของมันเอง ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาของข่าวจะต้องรักษาไว้ซึ่งข้อเท็จจริง (FACTS) ที่สามารถอ้างอิง พิสูจน์ได้ การรายงานข่าวจึงต้องคำนึงถึงคุณสมบัติพิเศษ ที่ข้อเท็จจริงเหล่านั้นถูกรายงานเป็นข่าวสู่สาธารณชน คุณสมบัติของข่าวคือ

1. ความถูกต้องแม่นยำ (Accuracy) คือข้อเท็จจริงในเนื้อหาของข่าวนั้นจะต้องเป็นความจริงที่พิสูจน์ได้ถูกต้อง ไม่บิดเบือน ซึ่งอาจจะนำความสับสน เสียประโยชน์ และนำมาซึ่งการตัดสินใจที่ผิดพลาดของสังคมได้
2. ความสมดุลและเป็นธรรม (Balance and Fairness) คือข่าวจะต้องลำดับเหตุการณ์นำเสนอในทุกด้าน ชัดเจน เพื่อให้ผู้รับข่าวสารได้รับข้อมูลข่าวสาร ครบถ้วนทุกด้าน เพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจ
3. ความเป็นภาววิสัย (Objectivity) คือการทำความจริงให้ปรากฏโดยไม่มีอคติในการ

เสนอข่าวไม่ลำเอียงไม่นำความคิดเห็นส่วนตัวมาปะปน จะเป็นการเสนอข่าวแบบตรงไปตรงมา ผู้รับสารจะเป็นผู้ตัดสินใจเอง

4. สั้นเข้าใจง่าย และชัดเจน (Concise and Clear) นอกจากปัจจัยทั้ง 3 ประการแล้ว รูปแบบในการเขียนข่าวจะทำให้ข่าวน่าอ่าน น่าสนใจ และภาษาที่ใช้ต้องเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย และเป็นที่ยอมรับ รูปแบบที่เหมาะสมคือ รูปแบบปิรามิดหัวกลับ หรือ Inverted Pyramid โดยยึดหลัก 5 W+1H

คุณค่าของข่าว

จากเหตุการณ์ สถานการณ์ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ในแต่ละวันนั้นมีเงื่อนไขอยู่ 3 ประการที่จะนำมาเป็นหลักในการพิจารณาว่า เหตุการณ์ใด สถานการณ์ใด เรื่องราวใดมีค่าเป็นข่าว (Newsworthiness) คือ

1. ความสดความทันสมัย (Timeliness) ของเรื่องที่เกิดขึ้นในวันนั้น
2. ความน่าสนใจ (Interests) ของเรื่องเกิดขึ้นมีมากน้อยเพียงใด
3. ความสำคัญ (Significances) เรื่องที่เกิดขึ้นมีความสำคัญต่อสังคมประชาชน ทั่วไป

เงื่อนไข 3 ประการนี้ในทรรศนะของนักวารสารศาสตร์ความน่าสนใจของผู้อ่านและความสำคัญต่อผู้อ่านจะถูกนำมาพิจารณาก่อน สำหรับความสำคัญของเหตุการณ์นั้นถ้าไม่มีความสำคัญต่อผู้อ่านแล้วก็ไม่ใช่อخبار

องค์ประกอบของข่าว

เหตุการณ์ สถานการณ์ หรือเรื่องราวใดที่น่าสนใจและมีความสำคัญต่อผู้อ่าน จะได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้เป็นข่าว การที่จะประเมินว่าเหตุการณ์นั้นมีความน่าสนใจเพียงใดมีคุณค่าเพียงใด จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของข่าว 10 ข้อได้แก่

1. ความรวดเร็ว (Immediacy) เพราะสื่อมวลชนต้องเสนอข่าวให้ “เร็วที่สุด” เช่นเสนอข่าวที่เกิดขึ้นเมื่อ 1 ชั่วโมงที่ผ่านมา
2. ความใกล้ชิด (Proximity) โดยแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับผู้อ่าน เนื่องจากผู้อ่านย่อมสนใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใกล้ตัวก่อน ซึ่งนักจิตวิทยาได้ให้เหตุผลว่า เนื่องจากมนุษย์มีความกลัวเป็นนิสัยและรักเพื่อนร่วมโลก

3. ความสำคัญหรือความเด่น (Prominence) คือการเสนอข่าวโดยให้ความสำคัญแก่บุคคล ตำแหน่ง สถานการณ์ ให้ได้รับความสนใจจากสังคมเป็นพิเศษ เช่น รัฐมนตรีถูกลอบสังหาร

4. ผลกระทบกระเทือน (Consequence) มีเหตุการณ์ใด ก่อให้เกิดผลกระทบที่สำคัญต่อผู้อ่านและสังคม เช่น เกิดน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร มีการปฏิวัติรัฐประหาร

5. ความลึกลับซ่อนเงื่อน (Mystery) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดมีลักษณะปิดบัง ซ่อนเร้น ไม่สามารถเปิดเผยข้อเท็จจริงได้ในขณะนั้น ทำให้ชวนสงสัย ชวนติดตาม เช่น โรงแรมถล่ม ไครบงการสังหาร ผอ.อสมท.

6. ความผิดปกติ (Unusual) เพราะมนุษย์จะสนใจในสิ่งที่ไม่เคยพบเคยเห็น ไม่ว่าจะเป็เหตุการณ์ตามธรรมชาติหรือมนุษย์กำหนดขึ้น เช่น กอไม่เกิดลวดลายคล้ายพระบรมสาทิสลักษณ์ สมเด็จพระเจ้า การทรงเจ้า ตายแล้วฟื้น

7. ความขัดแย้ง (Conflict) เกิดความขัดแย้งทางความคิดหรือผลประโยชน์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคม เช่น เกิดสงครามในตะวันออกกลาง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งปลด ปลัดกระทรวง

8. องค์ประกอบทางเพศ (Sex) ด้วยเหตุที่ว่า คนเราชอบสนใจเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น ไม่ว่าจะเรื่องนั้นจะดีหรือไม่ดีก็ตาม เช่น นักร้องยอดนิยมถ่ายภาพนู้ด นักเรียนอนุบาลถูกฆ่าข่มขืน การนำเสนอในเรื่องเพศนี้ จะต้องเสนอในขอบเขตและความพอดี อย่าก้าวล่วงในสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น

9. อารมณ์ (Emotions) เป็นการนำเสนอเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกร่วมกันของประชาชนและสังคม เช่น สมเด็จพระสังฆราชเสด็จเยือนต่างประเทศ เครื่องบินไทยตกผู้โดยสารเสียชีวิตทั้งลำ

10. ความก้าวหน้า (Progress) หมายถึงนำเสนอความก้าวหน้าทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เช่น ค้นพบยารักษาโรคเอดส์ วิศวกรชาวไทยคิดค้นสร้างเครื่องบินรบ

ระดับของข่าว

ข่าวมีความสำคัญมากน้อยแตกต่างกัน ตามหลักวิชาการสื่อข่าวได้ให้ระดับของข่าวเป็น 2 ระดับคือ ข่าวหนัก (Hard news) และข่าวเบา (Soft news)

1. **ข่าวประเภทข่าวหนัก (Hard news)** หรือข่าวคุณภาพ เป็นข่าวที่มุ่งให้เนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้เหตุการณ์เรื่องราวต่าง ๆ ต่อผู้อ่าน ซึ่งไม่มีผลกระทบกระเทือนในการเร่งเร้าอารมณ์ เช่น

- ข่าวการเมือง การบริหารของรัฐบาล หมายถึงข่าวสารที่เกี่ยวกับการบริหารประเทศ

เรื่องราวบุคคลสำคัญทางการเมือง ตลอดจนการเคลื่อนไหวทางการเมือง

- ชาวเศรษฐกิจ หมายถึง ชาวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจการค้าและการพาณิชย์ต่าง ๆ
- ชาวการศึกษา วัฒนธรรม และศาสนา หมายถึง ชาวสารเกี่ยวกับกิจการทางการจัดการศึกษา ทิศทางการพัฒนาการศึกษาในระดับต่าง ๆ และความเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมและศาสนา

2. **ข่าวประเภทข่าวเบา (Soft news) หรือข่าวประเภทปริมาณ** จะเน้นข่าวอาชญากรรมและข่าวบันเทิง และเป็นข่าวที่เน้นการเร้าอารมณ์หรือความรู้สึกให้คล้อยตาม เช่น

- ข่าวอาชญากรรม หมายถึง ข่าวการทำคามผิดทางกฎหมาย เช่น ลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฆาตกรรม หรือคดีอาญาที่มีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ของสังคม
- ข่าวกีฬา หมายถึง ข่าวที่เกี่ยวกับกิจกรรมการเคลื่อนไหวในวงการศึกษา
- ข่าวบันเทิง หมายถึง ข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมการเคลื่อนไหวในวงการบันเทิง

(ชวรัตน์ เชิดชัย 2521 : 1-3)

ผู้สื่อข่าว

ผู้สื่อข่าว คือ ผู้นำความจริงให้ปรากฏเป็นข่าว เพื่อนำมารายงานผ่านสื่อมวลชนให้สังคมได้รับรู้ อย่างทันการ ผู้สื่อข่าวจะต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะทำงานอยู่ตลอดเวลาด้วยเหตุนี้ ผู้สื่อข่าวจึงควรมีลักษณะพิเศษดังนี้

1. **มีมโนคติ (Imagination)** คือมีความเข้าใจในเรื่องราวที่เป็นข่าวอย่างลึกซึ้งสามารถถ่ายทอดรายละเอียดและความจริงอย่างครบถ้วน น่าสนใจ เสมือนว่าผู้อ่านอยู่ในเหตุการณ์ด้วยตัวเอง
2. **มีนิสัยอยากรู้อยากเห็น (Curiosity)** ผู้สื่อข่าวต้องมองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือทุกสิ่งที่ได้เห็น ได้ยิน ได้ดู ด้วยความรู้สึกอยากรู้อยากเห็น ตั้งคำถามกับตนเองตลอดเวลา ว่า ใคร (Who) ทำอะไร (What) เมื่อไร (When) ที่ไหน (Where) ทำไม (Why) และอย่างไร (How)
3. **จมูกไวต่อข่าว (Nose for News)** คือเป็นผู้ที่มีความไวต่อเรื่องราวทุกเรื่องที่เป็นข่าว รู้ทันที่ว่าอะไรเป็นข่าว และเห็นคุณค่าอย่างทันทีทันใด
4. **คิดอย่างมีเหตุผล (Think Logically)** คือคิดเร็ว รอบคอบ ถูกทาง ถูกประเด็น เป็นเหตุเป็นผล วินิจฉัยได้ถูกต้องในเวลาอันจำกัด
5. **มีความรอบรู้ (Wide Range of Knowledge)** ผู้สื่อข่าวต้องมีความรู้กว้างขวาง ไม่หาความรู้อยู่เสมอ เนื่องจากผู้สื่อข่าวมีภารกิจต้องเรียบเรียง ถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้น

อย่างถูกต้อง น่าสนใจ ไปสู่ประชาชนอย่างรวดเร็ว

ประเภทของผู้สื่อข่าว

เพื่อการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข่าวได้ครอบคลุมทุกประเด็น ได้สาระครบถ้วน จึงขอแบ่งผู้สื่อข่าวออกตามลักษณะการทำงาน ได้แก่

1. ผู้สื่อข่าวประจำ (Beat Reporter) หมายถึง ผู้สื่อข่าวที่ทำหน้าที่เฝ้าข่าวประจำสถานที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐบาลหรือเอกชน เพื่อติดตามสอดส่องเบาะแสของข่าว ตลอดจนการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ ที่รับผิดชอบ ณ สถานที่นั้น ผู้สื่อข่าวประจำมีหน้าที่รับผิดชอบข่าวเฉพาะด้าน ตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตามสถานที่ และบุคคลที่ต้องติดต่อสอบถามหรือสัมภาษณ์ค่อนข้างแน่นอน เช่น กระทรวง ทบวง กรม ธนาคาร สถาบันการเงิน ตลาดหุ้น และบริษัทที่มีบทบาททางการค้าทั้งภายในและต่างประเทศ

2. ผู้สื่อข่าวทั่วไป (General Assignment) หมายถึง ผู้สื่อข่าวที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานเป็นเรื่อง ๆ ไปเป็นครั้งคราว อาจได้รับคำสั่งเปลี่ยนแปลงให้ไปทำข่าวได้ทุกชั่วโมง ประเภทของงานได้แก่การสัมภาษณ์บุคคล งานพิธีการต่าง ๆ การอภิปราย การสัมมนา การประชุม

3. ผู้สื่อข่าวพิเศษ (Special Assignment Reporter) หมายถึง ผู้สื่อข่าวที่มีประสบการณ์ ผู้สื่อข่าวประเภทนี้อาจได้รับมอบหมายให้หาข้อมูล หรือสืบเสาะที่มาหรือเบื้องหลังของข่าวนั้น ๆ เฉพาะด้าน อาจเป็นข่าวเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคาร ตลาดหุ้น การทหาร การทุจริตคอร์รัปชัน ในหน่วยราชการ

2.9 แนวทางการคัดเลือกข่าวสำหรับตีพิมพ์เผยแพร่

ดร.พรทิพย์ วรภิกขโกศาทร ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการคัดเลือกข่าวเพื่อการประชาสัมพันธ์ ในหนังสือพิมพ์ ปรากฏผลสรุปว่า องค์ประกอบที่จะทำให้ข่าวประชาสัมพันธ์ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ ก็คือ

1. คุณภาพของข่าว

เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของนักประชาสัมพันธ์ ที่จะต้องเขียนข่าวที่มีคุณภาพ ก่อนที่จะจัดส่งไปยังหนังสือพิมพ์ โดยจะต้องพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

1.1 เนื้อหาของข่าว

- มีความน่าสนใจแก่ประชาชนทั่วไป
- มีความสำคัญ เป็นข่าวที่เป็นประโยชน์ มีคุณค่าแก่ประชาชนหรือสังคม

โดยที่ชาวต่าง ๆ จะมีความสำคัญในระดับที่ต่างกัน

- นำเสนอความจริง เป็นข้อเท็จจริงทั้งหมด ไม่บิดเบือนในความคิดเห็น
เข้าไปในข่าว
- มีหลักฐานอ้างอิง ไม่เป็นข่าวลือ หรือหาหลักฐานอ้างอิงไม่ได้
- มีบุคคลที่เกี่ยวข้องในข่าว จากการศึกษาได้พบว่า การมีบุคคลสำคัญเกี่ยวข้อง
ในข่าว จะมีโอกาสทำให้ข่าวนี้ได้รับการเผยแพร่ได้ ดังนั้น เมื่อมีบุคคลสำคัญ
เกี่ยวข้องกับข่าวควรเน้นที่บุคคล
- เป็นข่าวสด ทันสมัย เพราะเรื่องราวที่ประชาชนรู้แล้วไม่ใช่ข่าว

1.2 การเขียนข่าว

- ให้นำรายละเอียดที่สมบูรณ์ครบถ้วนในรูปแบบปิรามิดหัวกลับ ในกรณีที่มีความ
ภาพประกอบต้องมีภาพประกอบด้วย และควรเป็นภาพที่มีองค์ประกอบภาพ
สมบูรณ์สื่อความหมายได้อย่างชัดเจน
- เขียนข่าวให้น่าอ่าน ไม่ใช่สำนวนนักประชาสัมพันธ์ ไม่เขียนข่าวในเชิงโฆษณา
- ใช้ภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจง่ายแก่คนทั่วไป หลีกเลี่ยงภาษาสำหรับคนเพียง
บางกลุ่ม
- กระดาษที่พิมพ์ข่าว ควรมีชื่อบุคคล หน่วยงานที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ของ
แหล่งข่าวอย่างชัดเจน เพื่อสะดวกในการติดต่อหาข้อมูลเพิ่มเติม
- พิมพ์ด้วยตัวอักษรอ่านง่าย สบายตา

2. การจัดส่งข่าว

2.1 มีการติดตามว่าใคร ชื่ออะไร ตำแหน่งอะไร กำลังมีหน้าที่และความรับผิดชอบ
อยู่คอลัมน์ไหน ในหนังสือพิมพ์อะไร เพื่อการจัดส่งให้ถูกบุคคล

2.2 เลือกประเภทของข่าวให้ถูกกับคอลัมน์ของข่าวนั้น ๆ เช่น ข่าวเกี่ยวกับภารกิจ
ของสถาบันอุดมศึกษา ควรส่งไปยังหัวหน้าข่าวการศึกษาหรือบุคคลเจ้าของคอลัมน์ข่าวการศึกษา

2.3 คำนึงถึงเวลาปิดข่าว แต่ละคอลัมน์ของแต่ละฉบับมีเวลาปิดข่าวที่ไม่เหมือนกัน
ควรสอบถามหาข้อมูลไว้เพื่อประโยชน์ในการจัดส่งข่าว

2.4 ส่งข่าวโดยคำนึงถึงเวลาที่เหมาะสม

2.5 การจัดส่งข่าว ควรจัดส่งถึงผู้รับผิดชอบข่าวนั้น ๆ อย่างเร็วที่สุด โดยตรง และ
จะต้องไม่ทำให้ข่าวนั้นล่าช้าเกินไป การโทรศัพท์ให้ข่าวหรือเตือนเรื่องข่าวที่ส่งไปแล้วไม่สมควรทำ

2.6 ไม่ควรส่งข่าวบ่อยเกินไป หรือส่งข่าวครั้งละหลาย ๆ ข่าวรวมกัน

2.7 ส่งข่าวด้วยความยุติธรรม โดยจัดส่งไปยังหนังสือพิมพ์ทุกฉบับในเวลาใกล้เคียง

กัน ภายในวันเดียวกัน

3. นักหนังสือพิมพ์

นักหนังสือพิมพ์ในที่นี้หมายถึงผู้สื่อข่าว หัวหน้าข่าว คอลัมนิสต์ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการได้รับคัดเลือกตีพิมพ์เผยแพร่ เพราะเป็นผู้ตัดสินใจ (เป็นผู้เฝ้าประตูข่าวสาร) นักหนังสือพิมพ์มีความคล่องตัว มีอิสระในการทำงาน และการตัดสินใจสูง แต่อย่างไรก็ตาม จะถูกควบคุมโดยนโยบายการเสนอข่าวของสำนักพิมพ์

2.10 นักหนังสือพิมพ์และการตัดสินใจ

จากองค์ประกอบ 3 ประการข้างต้น จะเห็นว่าในกระบวนการตัดสินใจของนักหนังสือพิมพ์นั้น ไม่ใช่จะมีเฉพาะข่าวอย่างเดียวที่ทำให้เกิดการตัดสินใจ แต่ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอีกหลายประการคือ

1. การควบคุมหนังสือพิมพ์

1.1 เสรีภาพที่ถูกจำกัดจากการควบคุมภายนอก ซึ่งได้แก่ การควบคุมโดยกฎหมาย การควบคุมโดยรัฐบาล และการควบคุมโดยบริษัทธุรกิจเอกชน

1.2 เสรีภาพที่ถูกจำกัดจากการควบคุมภายใน ได้แก่ การควบคุมโดยเจ้าของหนังสือพิมพ์ การควบคุมโดยบรรณาธิการข่าว และการควบคุมกันระหว่างผู้สื่อข่าวด้วยกันหรือนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเอง

2. ประเภทของหนังสือพิมพ์

ประเภทของหนังสือพิมพ์จะเป็นตัวกำหนดความสนใจในการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ แต่ละประเภทของหนังสือพิมพ์ ได้แก่

2.1 หนังสือพิมพ์ไทย จีน และอังกฤษ

2.2 หนังสือพิมพ์ที่เน้นคุณภาพกับหนังสือพิมพ์ที่เน้นปริมาณ

2.3 หนังสือพิมพ์ที่สนับสนุน คัดค้าน และเป็นกลางต่อการบริหารงานของรัฐบาล

2.4 หนังสือพิมพ์ที่เน้นกลุ่มผู้อ่านทั่วประเทศหรือกลุ่มผู้อ่านทั่วไปกับหนังสือพิมพ์ที่เน้นกลุ่มผู้อ่านพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งหรือกลุ่มผู้อ่านกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

3. ความรู้ ความเข้าใจในข่าวประชาสัมพันธ์

ถึงแม้ว่านักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จะมีความรู้ ความเข้าใจข่าวประชาสัมพันธ์ แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ยังไม่เข้าใจ โดยเฉพาะไม่สามารถจะแยกความหมายของข่าวประชาสัมพันธ์กับโฆษณาได้ ดังนั้นย่อมมาผลมาสู่การพิจารณาคัดเลือกข่าวได้เช่นเดียวกัน กล่าวคือปกติแล้วการเขียนโฆษณานั้นจะมีเทคนิคในการดึงดูดความสนใจ โดยเน้นส่วนดีต่าง ๆ ให้ชัดเจนกว่าข่าวประชาสัมพันธ์

สัมพันธ์ ซึ่งเป็นการให้ข้อเท็จจริง ในเมื่อนักหนังสือพิมพ์กลุ่มนี้ไม่สามารถจะแยกความแตกต่างได้ ก็อาจมีแนวโน้มที่จะเห็นดีเห็นชอบกับข่าวโฆษณาและคัดเลือกลงพิมพ์เผยแพร่แทนข่าวประชาสัมพันธ์

4. นโยบายการเผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์

นักหนังสือพิมพ์อาจจะมีความคิดเห็นสอดคล้องกับนโยบายของหนังสือพิมพ์ที่ตนสังกัดอยู่ หรือจำเป็นต้องปฏิบัติตามนโยบาย ดังนั้นการตัดสินใจคัดเลือกพิจารณาข่าวเพื่อพิมพ์เผยแพร่ จึงตกอยู่ภายใต้นโยบายขององค์กร นโยบายเด่นที่สำคัญของหนังสือพิมพ์มีอยู่ 2 ด้าน ซึ่งแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงได้แก่

4.1 เพื่อประโยชน์ในด้านสาระความรู้แก่ประชาชนผู้อ่านทั่วไป

4.2 เพื่อประโยชน์ทางธุรกิจของหนังสือพิมพ์ คือ จะพิมพ์เผยแพร่ข่าวให้กับลูกค้าผู้ลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์นั้น

5. เนื้อที่ของหน้าหนังสือพิมพ์

จากการศึกษาพบว่า เนื้อที่ของหน้าหนังสือพิมพ์เป็นตัวจำกัดในการคัดเลือกข่าวเพื่อพิมพ์เผยแพร่ คือ ถ้าเนื้อที่มีมากพอก็จะนำข่าวมาลงได้มาก แต่ถ้าเนื้อที่จำกัดก็จะมีการลงข่าวให้น้อย

6. ความสัมพันธ์กับแหล่งข่าว

ข่าวประชาสัมพันธ์ส่วนหนึ่งที่ถูกคัดเลือกลงพิมพ์เผยแพร่ จะเป็นข่าวของญาติมิตร หรือผู้คุ้นเคย หรือเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักหนังสือพิมพ์ ข่าวของผู้ที่ไม่รู้จักจะไม่ค่อยได้รับการพิจารณา

7. จำนวนข่าว และเวลา

เวลาเป็นตัวแปรสำคัญในการพิจารณาคัดเลือกข่าว จากการศึกษพบว่า นักหนังสือพิมพ์ใช้เวลาในการคัดเลือกข่าวน้อยมาก ดังนั้นเมื่อมีข่าวมากโอกาสที่นักหนังสือพิมพ์จะอ่านได้ทุกข่าวหรืออ่านในรายละเอียดของข่าวได้ จึงมีน้อย ฉะนั้นควรพิจารณาถึงวัน เวลาในการส่งข่าวและวิธีการเขียนข่าวให้สั้นชัดเจน

8. องค์ประกอบอื่น เช่น การรับของข่าว ชื่อเสียง ความก้าวหน้าในอาชีพ

การตอบแทนต่าง ๆ ก็มีส่วนในการพิจารณาคัดเลือกข่าวลงพิมพ์เช่นเดียวกัน

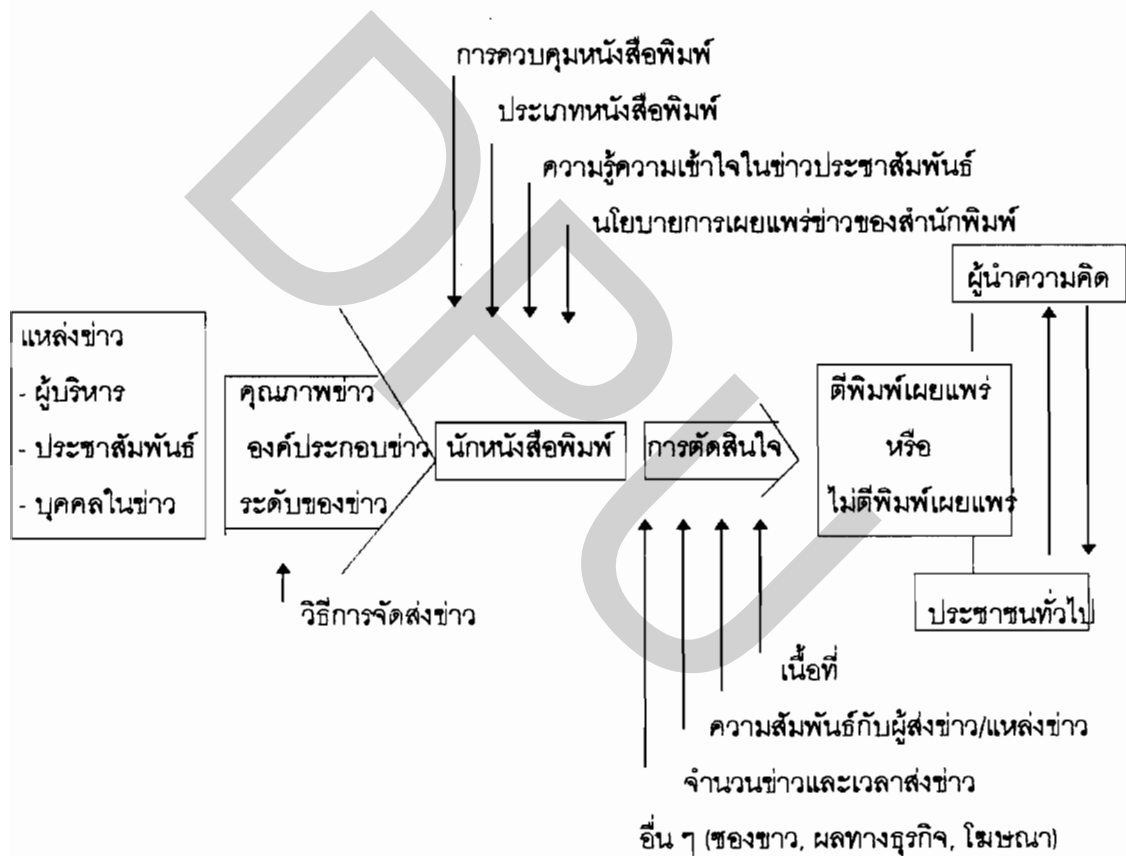
ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งข่าวกับหนังสือพิมพ์

ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งข่าวกับนักหนังสือพิมพ์ ในกระบวนการส่งข่าวสารเพื่อ

เผยแพร่ข่าวสารผ่านหนังสือพิมพ์ กระบวนการคัดเลือกข่าวสารเพื่อพิมพ์เผยแพร่ ตลอดจนองค์ประกอบที่สำคัญในการผลักดันให้ชาวประชาสัมพันธ์ได้รับการเผยแพร่ ดังที่ได้กล่าวมาตามลำดับนั้น สามารถแสดงได้ดังแผนผังต่อไปนี้

ภาพที่ 1

องค์ประกอบของกระบวนการคัดเลือกข่าวสารและกระบวนการตัดสินใจ

3. ด้านสถาบันอุดมศึกษา

3.1 สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของทบวงฯ และราชการที่คณะรัฐมนตรีมิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดส่วนราชการหนึ่งในสังกัดทบวงฯ โดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในทบวงฯ ให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของทบวงฯ อำนาจหน้าที่ดังกล่าวให้รวมถึง

- 1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย กฎหมายว่าด้วยระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย กฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 2) เสนอแนะนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาลและนโยบายของรัฐมนตรี จัดทำแผนแม่บทด้านการศึกษา ประสานแผนปฏิบัติงานและเสนอนโยบายในการตั้งและจัดสรรงบประมาณประจำ รวมทั้งติดตามและประเมินงานของหน่วยงานในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
- 3) กำหนดมาตรฐานการศึกษาและการรับรองวิทยฐานะในระดับอุดมศึกษา
- 4) ดำเนินการเกี่ยวกับงานความช่วยเหลือและความร่วมมือกับต่างประเทศด้านการศึกษา
- 5) สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของทบวงมหาวิทยาลัย
- 6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานปลัดทบวงหรือตามที่ทบวงมหาวิทยาลัยหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

นอกจากนี้ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยยังทำหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยและคณะกรรมการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนด้วย

3.2 ประเภทของสถาบันอุดมศึกษา

1. มหาวิทยาลัย (UNIVERSITY) หมายถึงสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงหลายสาขาวิชาหรือหลายกลุ่มสาขาวิชา เพื่อให้ประกาศนียบัตรอนุปริญญา ปริญญาทุกชั้น และประกาศนียบัตรบัณฑิต มีภารกิจหลักด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ปัจจุบันมี

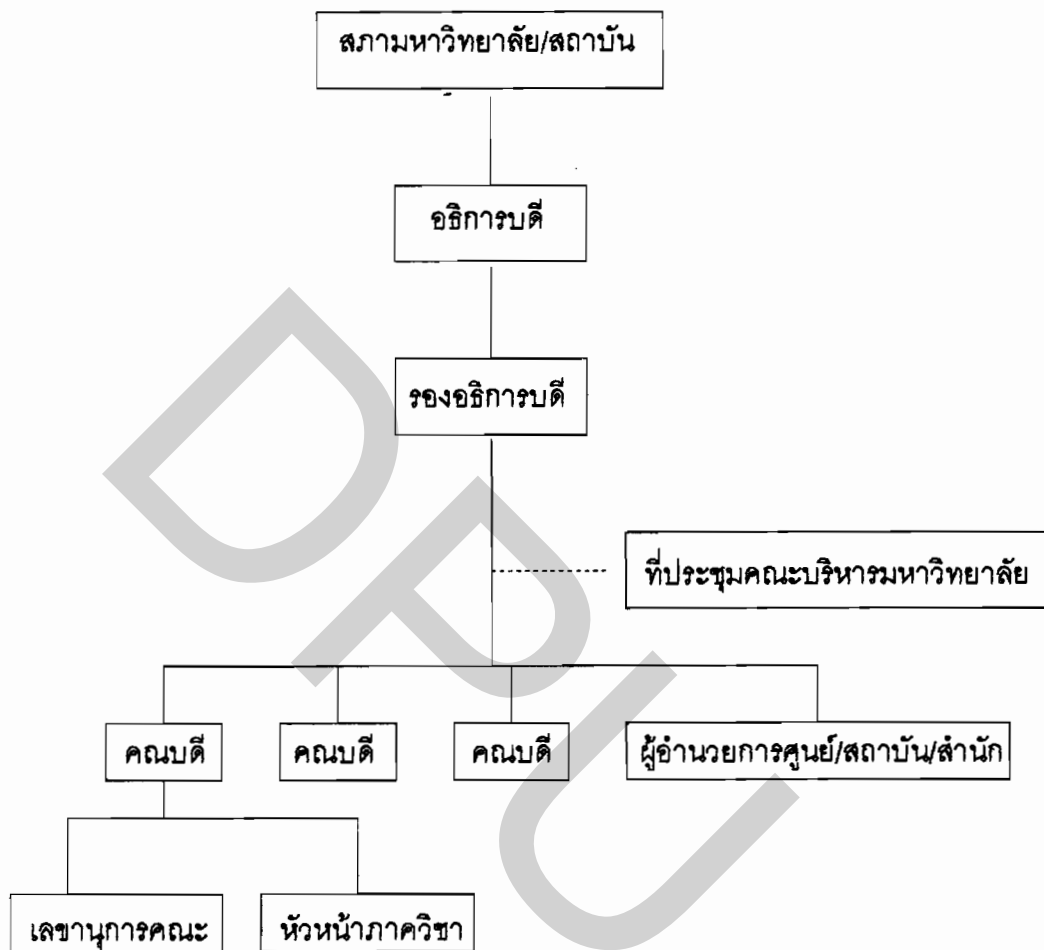
มหาวิทยาลัยของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 17 แห่ง มีมหาวิทยาลัยของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการในกำกับของทบวงมหาวิทยาลัย 2 แห่ง และมีสถาบันของรัฐที่มีฐานะเทียบเท่ามหาวิทยาลัยในสังกัด 4 แห่ง

2. **วิทยาลัย (COLLEGE)** หมายถึง หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยที่มีฐานะเทียบเท่าคณะสามารถประสาทปริญญาในบางสาขาวิชาได้ มีหน้าที่หลักคือการจัดการเรียนการสอนในบางสาขาวิชา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการในโครงการที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาและการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาติ ปัจจุบันมีทั้งวิทยาลัยในสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐหลายแห่ง และวิทยาลัยเอกชนในกำกับ

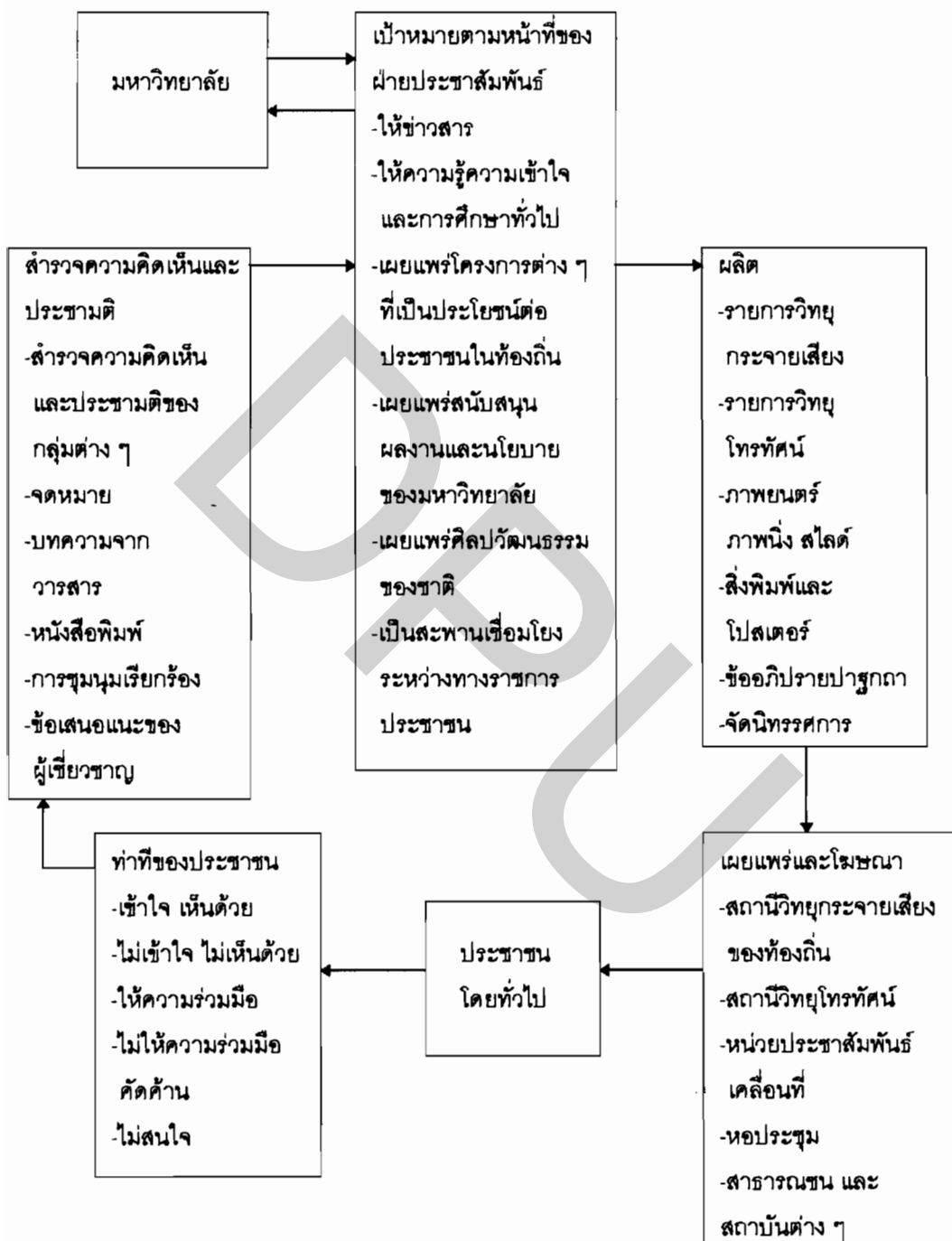
3. **สถาบัน (INSTITUTE)** หมายถึง สถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษ ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งเน้นการสอนในสาขาวิชาใดหรือกลุ่มสาขาวิชาใดโดยเฉพาะ เพื่อให้ประกาศนียบัตร อนุปริญญา ปริญญาทุกชั้น และประกาศนียบัตรบัณฑิต มีภารกิจทางบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ

สำหรับ**สถาบันอุดมศึกษาเอกชน (PRIVATE UNIVERSITY)** นั้นคือ สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาของเอกชน ที่มีสภาพเป็นนิติบุคคล ซึ่งให้การศึกษแก่นักศึกษาทุกผลัด รวมกันเกิน 7 คนขึ้นไป จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พุทธศักราช 2522 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2535 ในฐานะมหาวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสถาบันตั้งอยู่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ ดำเนินการจัดการศึกษาภายใต้ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยและกฎทบวงมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 35 แห่ง มีฐานะเป็นมหาวิทยาลัย 18 แห่ง เป็นวิทยาลัย 17 แห่ง

ภาพที่ 2
สายการบริหารสถาบันอุดมศึกษา

ภาพที่ 3
 วงจรการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์ภายนอกของสถาบันอุดมศึกษา¹

(ปรับปรุงจาก ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2522 : 148)

1 อภิกันทร กระประเวณชนนท์ "การศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน. ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2539)

2.3 โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของทบวงมหาวิทยาลัย

ทบวงมหาวิทยาลัย			
		สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี	
สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย	สถาบันอุดมศึกษา	หน่วยงานในกำกับ	สถาบันอุดมศึกษาเอกชน
กองกลาง	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	สถาบันจุฬาลงกรณ์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
กองบริการการศึกษา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ศูนย์ฝึกอบรมคอมพิวเตอร์	มหาวิทยาลัยเกริก
กองวิเทศสัมพันธ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ซอฟต์แวร์	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
สำนักกิจการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยทักษิณ	สุรนารี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร
สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
สำนักส่งเสริมและพัฒนาระบบบริหาร	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์		มหาวิทยาลัยนานาชาติศรีนครินทร
สำนักงานทดสอบกลาง	มหาวิทยาลัยบูรพา		มหาวิทยาลัยปริวิต (ประเทศไทย)
	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม		มหาวิทยาลัยพายัพ
	มหาวิทยาลัยมหิดล		มหาวิทยาลัยรังสิต
	มหาวิทยาลัยแม่โจ้		มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
	มหาวิทยาลัยรามคำแหง		มหาวิทยาลัยศรีปทุม
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ		มหาวิทยาลัยสยาม
	มหาวิทยาลัยศิลปากร		มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์		มหาวิทยาลัยหัวเฉียว
	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช		เฉลิมพระเกียรติ
	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี		มหาวิทยาลัยอีสต์สมิธ
	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า		มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย
	เจ้าคุณทหารลาดกระบัง		มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี		วิทยาลัยคริสเตียน
	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ		วิทยาลัยดุสิตธานี
	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์		วิทยาลัยทองสุข
			วิทยาลัยเทคโนโลยีราชธานี
			วิทยาลัยนานาชาติสแตมฟอร์ด
			วิทยาลัยบัณฑิตศึกษานคร
			วิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์
			วิทยาลัยภาคกลาง
			วิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
			วิทยาลัยมิชชั่น
			วิทยาลัยแมรี่แลนด์ (ประเทศไทย)
			วิทยาลัยโยนก
			วิทยาลัยรัชต์ภาคย์
			วิทยาลัยรามมาโฮทยา
			วิทยาลัยศรีโสภณ
			วิทยาลัยสยามบัณฑิต
			วิทยาลัยแสงธรรม

วันสถาปนาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัด

สถาบัน	วันสถาปนา
1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	26 มีนาคม 2459
2. มหาวิทยาลัยแม่โจ้	19 กุมภาพันธ์ 2477
3. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	27 มิถุนายน 2477
4. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	2 กุมภาพันธ์ 2486
5. มหาวิทยาลัยศิลปากร	12 ตุลาคม 2386
6. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	28 เมษายน 2492
7. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	19 กุมภาพันธ์ 2502
8. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	4 กุมภาพันธ์ 2503
9. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	24 สิงหาคม 2503
10. มหาวิทยาลัยขอนแก่น	25 มกราคม 2506
11. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	24 มกราคม 2507
12. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1 เมษายน 2509
13. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	13 มีนาคม 2511
14. มหาวิทยาลัยมหิดล	2 มีนาคม 2512
15. มหาวิทยาลัยรามคำแหง	26 พฤศจิกายน 2518
16. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	5 กันยายน 2521
17. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	29 กรกฎาคม 2533
18. มหาวิทยาลัยนเรศวร	29 กรกฎาคม 2533
19. มหาวิทยาลัยบูรพา	29 กรกฎาคม 2533
20. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	9 ธันวาคม 2537
21. มหาวิทยาลัยทักษิณ	1 พฤศจิกายน 2539

วันสถาปนาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการในกำกับ

สถาบัน	วันสถาปนา
1. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	27 กรกฎาคม 2533
2. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	8 เมษายน 2535

วันได้รับอนุญาตจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับ

สถาบัน	วันได้รับอนุญาตจัดตั้ง	อนุญาตเป็นมหาวิทยาลัย
1. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	28 พฤษภาคม 2513	24 ตุลาคม 2527
2. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	20 กุมภาพันธ์ 2520	24 ตุลาคม 2527
3. มหาวิทยาลัยศรีปทุม	28 พฤษภาคม 2513	6 พฤศจิกายน 2530
4. มหาวิทยาลัยเกริก	28 พฤษภาคม 2513	7 กุมภาพันธ์ 2538
5. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	17 มิถุนายน 2513	24 ตุลาคม 2527
6. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	16 มิถุนายน 2515	22 พฤษภาคม 2533
7. มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	6 สิงหาคม 2516	5 มีนาคม 2535
8. มหาวิทยาลัยสยาม	28 กันยายน 2516	5 กันยายน 2529
9. มหาวิทยาลัยพายัพ	21 มีนาคม 2517	25 กรกฎาคม 2527
10. มหาวิทยาลัยแสงธรรม	19 เมษายน 2519	-
11. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	17 ธันวาคม 2524	11 มีนาคม 2535
12. วิทยาลัยคริสเตียน	7 กันยายน 2526	-
13. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	2 มีนาคม 2527	10 ตุลาคม 2537
14. วิทยาลัยศรีโสภณ	25 กรกฎาคม 2527	-
15. มหาวิทยาลัยรังสิต	25 มกราคม 2528	31 กรกฎาคม 2533
16. วิทยาลัยสยามบัณฑิต	25 มกราคม 2528	-
17. วิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์	1 มิถุนายน 2528	-
18. วิทยาลัยภาคกลาง	13 กุมภาพันธ์ 2529	-
19. วิทยาลัยมิชชั่น	25 มีนาคม 2529	-
20. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	24 กุมภาพันธ์ 2530	29 มกราคม 2536
21. วิทยาลัยบัณฑิตสกลนคร	13 พฤษภาคม 2530	-
22. วิทยาลัยโยนก	12 มกราคม 2531	-
23. วิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8 มีนาคม 2531	-
24. มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	5 มกราคม 2532	19 มีนาคม 2539
25. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร	27 กุมภาพันธ์ 2533	30 มีนาคม 2537
26. วิทยาลัยรามมาอโยธยา	30 ธันวาคม 2535	-
27. วิทยาลัยแมรีแลนด์ (ประเทศไทย)	24 เมษายน 2536	-

สถาบัน	วันได้รับอนุญาตจัดตั้ง	อนุญาตเป็นมหาวิทยาลัย
28. วิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	29 เมษายน 2536	-
29. วิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดง	29 เมษายน 2536	-
30. วิทยาลัยทองสุข	17 ตุลาคม 2537	-
31. มหาวิทยาลัยนานาชาติศรีนครินทรราชวฒน	10 กรกฎาคม 2538	-
32. วิทยาลัยนานาชาติสแตมฟอร์ด	29 พฤศจิกายน 2538	-
33. วิทยาลัยอิสเทิร์นเอเชีย	16 เมษายน 2539	-
34. มหาวิทยาลัยบริติช (ประเทศไทย)	29 เมษายน 2539	-
35. วิทยาลัยดุสิตธานี	30 พฤษภาคม 2539	-

3.4 วัตถุประสงค์และนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535 - พ.ศ.2539)

นโยบายการบริหารงานของทบวงมหาวิทยาลัย มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากกระทรวงอื่น ๆ กล่าวคือ มุ่งหวังให้สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนที่อยู่ใก้กับสามารถปฏิบัติภารกิจในการจัดการศึกษาดังปณิธานที่ตั้งไว้อย่างเต็มที่ มีความคล่องตัวในการบริหารงานและมีเสรีภาพทางวิชาการได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นได้ ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับและนโยบายของทางราชการ ทั้งนี้ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535 - 2539) ไว้ดังนี้ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2535 : 27-28)

วัตถุประสงค์

1. มุ่งพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนให้สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจหลักด้วยความเป็นเลิศทั้งในด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อนำประเทศไทยไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่พึงประสงค์
2. มุ่งป้องกันและหาทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระบบบริหารอุดมศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการบริหารและการพัฒนาวิชาการ
3. มุ่งกระจายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ไปยังกลุ่มประชากรผู้ด้อยโอกาสในการเข้ารับการศึกษาให้มากขึ้น

4. มุ่งพัฒนาและสร้างความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาให้สามารถพึ่งตนเองในเรื่องค่าใช้จ่าย ได้มากยิ่งขึ้น

5. มุ่งพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้มีศักยภาพและความพร้อมที่จะจัดการศึกษาที่มีความเป็นสากล และร่วมมือกับต่างประเทศให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ควบคู่ไปกับการเผยแพร่เอกลักษณ์ไทยในประชาคมโลก

นโยบาย

1. **ด้านการบริหาร** ป้องกันและแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในระบบบริหาร อุดมศึกษา ได้แก่ ความไม่คล่องตัวของระบบและระเบียบราชการที่กำกวมการทำงานของสถาบัน อุดมศึกษาของรัฐ ระบบบุคลากรที่ล้าสมัยและไม่สามารถสนองตอบความต้องการกำลังคนระดับ สูงในสถาบันอุดมศึกษา ปัญหาภาวะผู้นำในมหาวิทยาลัย ปัญหาในการวางแผนและติดตามผล การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา และปัญหาความไม่สามารถพึ่งตนเองทางการเงินของ สถาบันอุดมศึกษา ของรัฐ

2. **ด้านการจัดการศึกษา** เพิ่มพูนประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ระดับต่าง ๆ เพื่อสนองทั้งความต้องการกำลังคนในระบบเศรษฐกิจที่ขยายตัว อย่างรวดเร็ว ความต้องการการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนความ ต้องการของประเทศ ในการก้าวเข้ามามีบทบาทการเมือง และเศรษฐกิจในประชาคมโลก ทั้งนี้โดย การระดมสรรพกำลังและความร่วมมือจากองค์กรต่าง ๆ ในสังคมในการจัดการศึกษา รวมทั้งการ ปรับปรุงรูปแบบและวิธีการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมนักศึกษาที่ทันสมัยและหลากหลาย สอดคล้องกับระดับการพัฒนาทางเทคโนโลยีในปัจจุบันและสามารถเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ให้แก่ผู้เรียน

3. **ด้านการวิจัยและพัฒนา** พัฒนาขีดความสามารถของสถาบันอุดมศึกษา ในด้าน การวิจัย เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการและเพื่อสนองตอบความต้องการองค์ความรู้และ เทคโนโลยีในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทั้งนี้โดยการปรับปรุงการบริหารและ ดำเนินงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจน การวางแผนงานวิจัยที่ชัดเจนและการระดมทรัพยากรและความร่วมมือ เพื่อการวิจัยจากแหล่งต่าง ๆ อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

4. **ด้านการบริการวิชาการ** ขยายขอบเขตการบริการวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงประโยชน์ต่าง ๆ อันพึงได้รับจากการศึกษา อันจะนำไปสู่การ

แต่ละมหาวิทยาลัย/สถาบัน หรือเครือข่ายสถาบัน เพื่อเป็นการสร้างเสริมคุณภาพมาตรฐานชั้นนำในระดับนานาชาติ

2. นโยบายด้านการขยายโอกาสการเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษาและความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Access-Equity)

การขยายโอกาสการเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา (Access) มุ่งขยายโอกาสให้คนไทยได้เข้าสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้มากขึ้น และเพียงพอต่อความต้องการในการพัฒนาประเทศ และสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้

ความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Equity) มุ่งสร้างความเป็นธรรม ความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันของโอกาสในการเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทั้งในด้านความเท่าเทียมทางภูมิศาสตร์ โดยขยายมหาวิทยาลัย/สถาบันและวิทยาเขตไปสู่ส่วนภูมิภาค และความเป็นธรรมทางสังคม ให้แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และชนกลุ่มน้อย โดยมีระบบการรับเข้าที่ยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ

3. นโยบายด้านประสิทธิภาพการบริหารการอุดมศึกษาและระบบการตรวจสอบ (Efficiency-Accountability)

นโยบายด้านประสิทธิภาพการบริหารการอุดมศึกษา (Efficiency) มุ่งส่งเสริมการบริหารอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพในด้านการบริหารสถาบัน ซึ่งได้แก่ การบริหารคน เงิน อุปกรณ์ อาคารสถานที่ และด้านการบริหารวิชาการ โดยการสร้างกลไกและระบบ แผนงาน แผนเงิน และแผนคน ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องสัมพันธ์กับทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เพื่อให้มีต้นทุนการผลิตต่ำ แต่ได้ผลผลิตสูง ซึ่งแสดงถึงการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

ระบบการตรวจสอบ (Accountability) มุ่งสร้างระบบการตรวจสอบประสิทธิภาพของการบริหารสถาบันและการบริหารวิชาการ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงนโยบายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้การบริหารที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องสามารถตรวจสอบวัดได้ ทั้งในด้านกลไก และกระบวนการบริหาร

4. นโยบายด้านผลผลิตของอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ และทันการ (Relevance-Delivery)

นโยบายด้านผลผลิตของอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ (Relevance) มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัย/สถาบันสร้างผลผลิตอุดมศึกษา ทั้งการผลิตบัณฑิต ผลงานวิจัยและการให้บริการวิชาการที่มีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ สังคม และประเทศ

การส่งมอบผลผลิตที่สอดคล้อง เหมาะสม ตรงกับความต้องการและทันต่อการใช้งาน (Delivery) มุ่งสนับสนุนให้มหาวิทยาลัย/สถาบันส่งมอบผลผลิตที่มีคุณภาพเป็นประโยชน์

อย่างแท้จริงต่อผู้ใช้ สังคม และประเทศได้ในปริมาณที่ต้องการ และตรงตามกำหนดเวลา ตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้แล้ว

5. นโยบายด้านความเป็นสากลของอุดมศึกษาไทยและการเปิดสู่ภูมิภาค (Internationalization-Regionalization)

ความเป็นสากลของอุดมศึกษาไทย (Internationalization) มุ่งยกระดับมาตรฐานและสมรรถนะของมหาวิทยาลัย/สถาบันให้มีมาตรฐานสากลทั้งในเชิงวิชาการและการบริหารมหาวิทยาลัย รวมทั้งสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ให้มหาวิทยาลัย/สถาบันเข้าไปมีบทบาททางวิชาการในเวทีนานาชาติ และการสร้างเสริมให้อาจารย์และบัณฑิตไทยมีสมรรถนะสากล เจตคติโลกทัศน์และชีวิตทัศน์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนสามารถจัดการเรียนการสอน หลักสูตร ที่เป็นมาตรฐานสากลอย่างมีคุณภาพให้กับนักศึกษาจากต่างประเทศได้

การเปิดสู่ภูมิภาค (Regionalization) มุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้มหาวิทยาลัย/สถาบันไทยเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาระดับภูมิภาคมากขึ้น เนื่องจากกระแสการพัฒนาในอนาคตจะมีการรวมกลุ่มประเทศในลักษณะภูมิภาคมากขึ้น อุดมศึกษาไทยจะต้องสามารถเข้าไปมีบทบาทเป็นผู้นำในระดับภูมิภาคได้ และสามารถสร้างองค์ความรู้อันเกี่ยวเนื่องกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคได้

6. นโยบายด้านภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการอุดมศึกษา และการใช้การบริหารจัดการแบบเอกชนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (Privatization-Corporatization)

ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการอุดมศึกษา (Privatization) มุ่งให้ภาคเอกชนร่วมรับภาระให้การจัดการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด โดยส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาอุดมศึกษาเอกชนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างกลไกเพื่อขยายความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐและเอกชนให้เพิ่มมากขึ้น ในส่วนของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจะสนับสนุนการจ้างภาคเอกชนเข้าดำเนินการแทนในงานบางอย่างที่เหมาะสม

การใช้การบริหารจัดการแบบเอกชนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (Corporatization) สนับสนุนการนำหลักการบริหารในระบบเอกชนที่สำคัญ คือ หลักการประหยัดต้นทุนและเพิ่มรายได้ เพื่อลดภาระการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐ และสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยของรัฐมีรายได้และพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

4. ทฤษฎีอ้างอิงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากยังไม่มีการศึกษาวิจัยถึงการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในหน้า

การศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทยมาก่อน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึงทฤษฎีทางการสื่อสาร แบบจำลองแทนการสื่อสาร และทฤษฎีในสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องและนำมาใช้กับงานวิจัยดังนี้

1. ทฤษฎีผู้เฝ้าประตู (Gatekeeper Theory)

ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงกระบวนการส่งสารจากแหล่งข่าวไปยังหนังสือพิมพ์ และหนังสือพิมพ์จะทำหน้าที่ในการพิจารณาคัดเลือกข่าวที่จะพิมพ์เผยแพร่ไปสู่ประชาชน โดยอาศัยหลักความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าวสาร กระบวนการได้รับข่าวสารและความต้องการของผู้รับสาร คำว่า “ผู้เฝ้าประตู” เป็นคำที่ใช้ในทางการสื่อสารมวลชนตั้งแต่ปี ค.ศ.1947 อันเป็นผลมาจากการศึกษาของ Kurt Lewin นักจิตวิทยาสังคมชาวเยอรมัน ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิธีการที่ให้ผลดีที่สุดที่จะเปลี่ยนนิสัยการบริโภคอาหารของประชาชน โดยกระบวนการของการให้ความรู้ จากการศึกษานี้ของ เค เลวิน (K. LEWIN 1947) ได้ชี้ให้เห็นว่า ในกระบวนการทางสังคมแต่ละกระบวนการนั้น จะมีบุคคลผู้หนึ่งซึ่งอยู่ในฐานะสำคัญที่บุคคลโดยทั่วไปในระบบสังคมจะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ Lewin กล่าวว่า อาหารที่ประชาชนนำมาบริโภคนั้นจะผ่านมาทางช่องทางหนึ่ง ๆ ซึ่งแต่ละส่วนของช่องทางที่อาหารเหล่านั้นผ่านจะถูกแรงต้านบางอย่าง มิให้อาหารเดินทางมาตามช่องทางนี้โดยสะดวก ซึ่งบริเวณภายในช่องทางที่อาหารเดินทางไปนั้น อาจจะมีผู้ทำหน้าที่คล้ายกับผู้เปิดประตู (Gate) ซึ่งเป็นเหมือนกับด่านที่ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการผ่านหรือการเปลี่ยนแปลงชนิดของอาหารหลังจากที่ผ่านประตูอื่นมาแล้ว Lewin กล่าวว่า “การผ่านหรือไม่ผ่าน” ตลอดช่องนั้นขึ้นอยู่กับระดับความหนักเบาของสิ่งที่เกิดขึ้นที่บริเวณประตู ข้อยืนยันนี้มิใช่จะเป็นไปเฉพาะสำหรับช่องทางที่อาหารที่ประชาชนจะบริโภคผ่านเท่านั้น แต่จะรวมถึงการเดินทางของข่าวในระหว่างช่องทางการสื่อสารในกลุ่มสังคมด้วย ส่วนของประตูเหล่านี้ถูกครอบงำโดยกฎเกณฑ์บางประการ หรือโดย ผู้เฝ้าประตู (gatekeepers)” ซึ่ง Lewin ให้คำจำกัดความว่า “ผู้เฝ้าประตู” ว่าเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งมีอำนาจที่จะตัดสินใจว่าข่าวหนึ่ง ๆ ควรปล่อยให้ผ่านไป (หรือนำลงพิมพ์) หรือระงับไม่ปล่อยให้ผ่านไป ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานของประตูจะเท่ากับทำให้เกิดความเข้าใจในปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจของผู้เฝ้าประตูด้วย และการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางสังคม ก็จะหมายถึง การมีอิทธิพลหรือการแทนที่ผู้เฝ้าประตูนั่นเอง

นอกจากนั้น Lewin ยังได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า แรงกดดันภายในประตูแต่ละประตูของช่องทางที่ข่าวสารไหลผ่านไปนั้น จะมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก และขึ้นอยู่กับผู้เฝ้าประตูและสถานการณ์ทั้งหมดภายในช่องทางนั้นด้วย กล่าวโดยสรุปแล้ว แนวคิดของ Lewin ก็คือว่า บุคคล

บางคนมีสถานภาพและอยู่ในตำแหน่งที่สามารถจะมีอิทธิพลต่อชนชาวยุโรปที่จะไหลไปตามช่องทางข่าวสารได้ดีกว่าบุคคลอื่น และบุคคลดังกล่าวก็อยู่ในตำแหน่งสำคัญคือตำแหน่ง “ประตู” ซึ่งความเข้าใจในระบบการทำงานของ “ประตู” ย่อมจะกลายเป็นความเข้าใจในปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ “ผู้เฝ้าประตู” ด้วยเช่นกัน บุคลิกภาพของผู้รักษาประตูชาวยุโรปนับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง รวมทั้งสภาพแวดล้อม และบรรยากาศของแต่ละส่วนของประตูในช่องทางข่าวสารด้วย

สรุปแนวความคิดที่มาจากข้อเขียนของ เค เลวิน ก็คือ ข่าวสารมักจะไหลผ่านช่องทางต่าง ๆ อันประกอบด้วยบริเวณประตูซึ่งมีการปล่อยหรือกักข่าวสารต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หรือวินิจฉัยโดยผู้เฝ้าประตูว่าจะยอมให้ข่าวสารใดไหลผ่านไปได้อย่างไรบ้าง

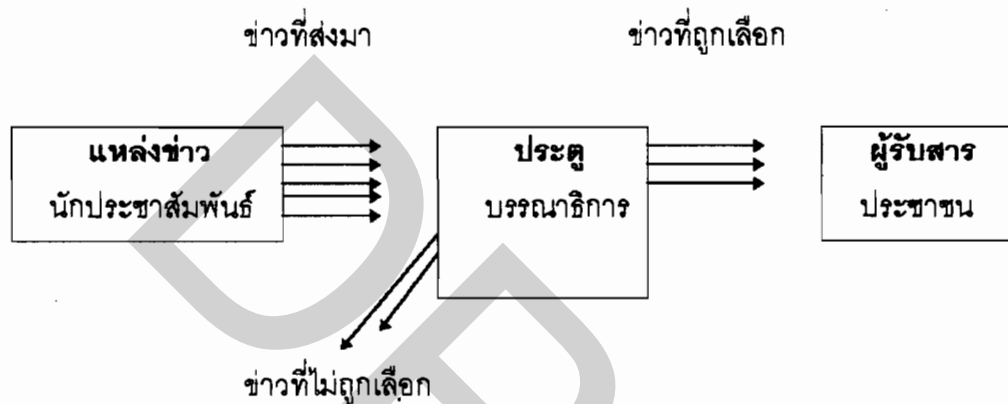
ต่อมาในปี ค.ศ.1950 (David Manning White) นักหนังสือพิมพ์ชาวอเมริกัน ซึ่งเคยเป็นศาสตราจารย์ทางวารสารศาสตร์ยุคแรกของมหาวิทยาลัยแคนซัสประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ใช้แนวความคิดผู้เฝ้าประตูในการศึกษากิจกรรมของบรรณาธิการข่าวโทรพิมพ์ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอเมริกันหลายฉบับ ซึ่งกิจกรรมการตัดสินใจคัดเลือกข่าวเพื่อตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์มีส่วนคล้ายกับหน้าที่ผู้เฝ้าประตู จากการศึกษพบว่า สายการบังคับบัญชาและการมอบหมายงานของผู้มีอำนาจหน้าที่จะแตกต่างกันไประหว่างหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ตลอดจนการแปรปรวนของนโยบายด้านข่าวด้วย อย่างไรก็ตาม การเลือกบรรณาธิการข่าวสำหรับการศึกษาก็นับเป็นตัวแปรที่สำคัญประการหนึ่งเพราะบรรณาธิการที่เลือกและนำมาศึกษาเป็นผู้มีหน้าที่ในการตัดสินใจคัดเลือกข่าวทั้งในประเทศและข่าวระหว่างประเทศ เฉพาะที่นำลงพิมพ์ในหน้าแรกต่อข่าวของหนังสือพิมพ์เท่านั้น และทำหน้าที่ด้านการจัดหน้าแรกด้วย

นอกจากนั้น White ยังได้ทำการนับจำนวน และวัดเนื้อที่ข่าว ซึ่งบรรณาธิการข่าวโทรเลขในหนังสือพิมพ์ที่ศึกษาพิจารณานำลงพิมพ์ แล้วทำการจำแนกประเภทของข่าวที่ตัดสินใจเลือกนำลงพิมพ์แบบกว้าง ๆ เพื่อศึกษาว่าข่าวประเภทใดที่บรรณาธิการเหล่านั้นตัดสินใจเลือกลงพิมพ์ และชอบข่าวประเภทใดมากที่สุด หลังจากนั้น White จึงได้ศึกษาถึงสาเหตุของเบื้องหลังการตัดสินใจเลือกข่าวแต่ละข่าวและพบว่า บรรณาธิการส่วนมากจะใช้ปัจจัยบางประการประกอบการตัดสินใจคัดเลือกข่าวบางข่าวลงพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์แต่ละวัน รวมทั้งความชอบและไม่ชอบในข่าวบางประเภท ได้แก่ทัศนคติของบรรณาธิการแต่ละคนที่มีต่อบางเหตุการณ์ของข่าว ความเข้าใจในข่าวและการเห็นความสำคัญของข่าว อีกทั้งใช้ค่านิยมส่วนตัวประกอบการตัดสินใจเพื่อวัดคุณค่าของข่าวด้วย นอกจากนี้ ผลกระทบของเวลาที่หนังสือพิมพ์มีอยู่อย่างจำกัด ความจำเป็นที่ต้องรีบตัดสินใจ หรือความใหม่สดของเหตุการณ์ เมื่อเทียบกับข่าวอื่น ๆ ที่มีคุณค่าเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะเนื้อที่ที่จะพิมพ์หน้า คุณภาพของการเขียน และวิธีการเขียนข่าวก็เป็นปัจจัยสำคัญ นอกจากนี้ เพื่อชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีต่อการตัดสินใจคัดเลือกข่าวเพื่อลงพิมพ์ จึง

ได้มีการเปรียบเทียบปริมาณร้อยละของข่าวที่ลงพิมพ์กับข่าวที่ไม่นำมาลงพิมพ์ ตลอดจนปริมาณของขนาดเนื้อที่ข่าวแต่ละข่าวที่ได้รับการพิมพ์ในแต่ละวันด้วย

ภาพที่ 4 แบบจำลองผู้เฝ้าประตู

แบบจำลองทฤษฎีผู้เฝ้าประตู สามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารของแหล่งข่าวไปยังหนังสือพิมพ์สู่ประชาชนได้ดังนี้

แบบจำลองผู้เฝ้าประตูของ ดี เอ็ม ไวท์ (1950)

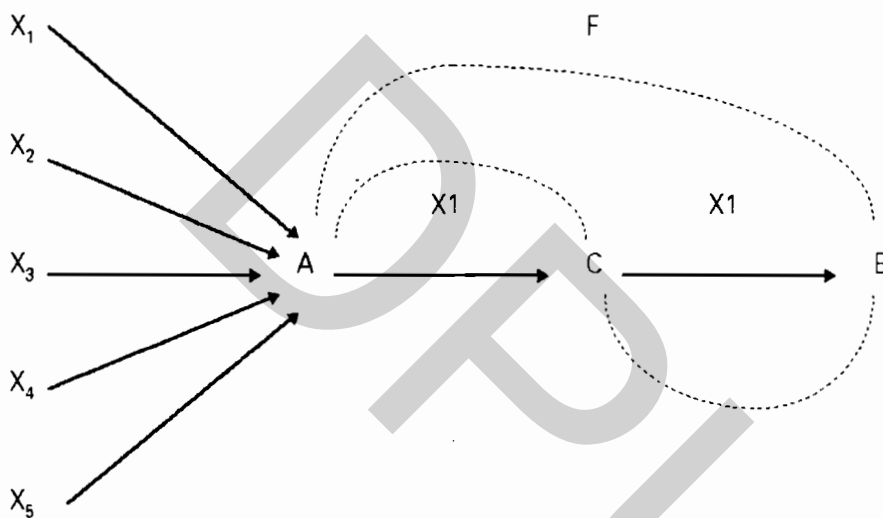
แบบจำลองนี้แสดงให้เห็นว่า แหล่งข่าวจะส่งข่าวสารมากมายมายังหนังสือพิมพ์ บรรณาธิการข่าวจะทำหน้าที่คัดเลือกข่าวบางข่าว โดยดูโดยพิจารณาจากข้อบกพร่องที่จับได้ และมีข่าวอีกหลายข่าวถูกคัดออกไป ข่าวสารที่ถูกคัดเลือกนี้อาจจะถูกดัดแปลง ตกแต่งให้เหมาะกับเวลา เนื้อที่ หรือลักษณะสื่อเสียก่อนจากนั้นจึงนำไปพิมพ์เพื่อเผยแพร่ไปยังประชาชนผู้รับสารต่อไป

นอกจากการศึกษาของ White ซึ่งเป็นผู้นำด้านการศึกษาบทบาทของการตัดสินใจคัดเลือกข่าวแล้ว ยังมีการศึกษาสืบต่อเนื่องที่มีลักษณะการศึกษาทำนองเดียวกัน แต่เป็นการเน้นเฉพาะสถานการณ์หนึ่ง ๆ เท่านั้น ในปี ค.ศ. 1957 Westley และ Maclean จึงได้นำแนวคิดเกี่ยวกับผู้เฝ้าประตูมาสร้างเป็นแบบจำลอง สำหรับการวิจัยทางสื่อสารมวลชน จะอยู่ในฐานะสำคัญคือ A-B-C โดยในแบบจำลองนี้อักษร "C" หรือผู้เฝ้าประตูข่าว จะอยู่ในฐานะสำคัญคือ การรับข่าวสารต่าง ๆ ที่เรียบเรียงแล้ว จาก "A" หรือผู้ส่งข่าวหรือผู้ให้ข่าว หลังจากนั้น ก็จะดำเนินการเพื่อส่งต่อไปยังผู้รับสาร (audience) หรือ "B" โดยทฤษฎีแล้ว หลังจากนั้น "C" ก็จะได้รับข้อมูลสะท้อนกลับ (feedback) จากผู้รับสารนั่นเอง ปกติแล้ว "C" จะทำหน้าที่เป็นเพียงสื่อ (agent) ของ "B" ไม่ใช่ทำ

หน้าที่ผู้ส่งสาร (communicator) “A” และ “C” ก็ไม่ใช่เป็นต้นกำเนิดของข่าวสารโดยตรงแต่อย่างใด

ภาพที่ 5
แบบจำลองทฤษฎีผู้เฝ้าประตูในระบบของการสื่อสารมวลชน

แบบจำลองนี้จะแสดงกระบวนการไหลจากแหล่งสารผ่านผู้ส่งข่าวไปยังสื่อที่ทำหน้าที่เหมือนผู้เฝ้าประตูข่าวไปยังผู้รับสารและข้อมูลสะท้อนกลับ (แบบจำลอง A-B-C)

ในที่นี้

- X = แหล่งข่าวสาร
- A = ผู้ส่งข่าว (ผู้แนะนำ)
- B = ผู้รับสาร (Audience)
- C = ผู้เฝ้าประตูข่าว (Gatekeeper)
(Communicator, Channel)
- F = ข้อมูลสะท้อนกลับ (Feedback)

Wilbur Schramm นักวิจัยทางสื่อสารมวลชนได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีผู้เฝ้าประตูด้วยเช่นเดียวกัน Schramm กล่าวว่า “องค์ประกอบสำคัญของโครงสร้างของการสื่อสารในสังคม ได้แก่ ข่าวสาร (message) และสายโซ่ (the chain) ... และนอกเหนือจากข่าวสารและสายโซ่ ได้แก่ เครือข่ายที่สำคัญของการสื่อสารกับองค์การของสังคมมนุษย์

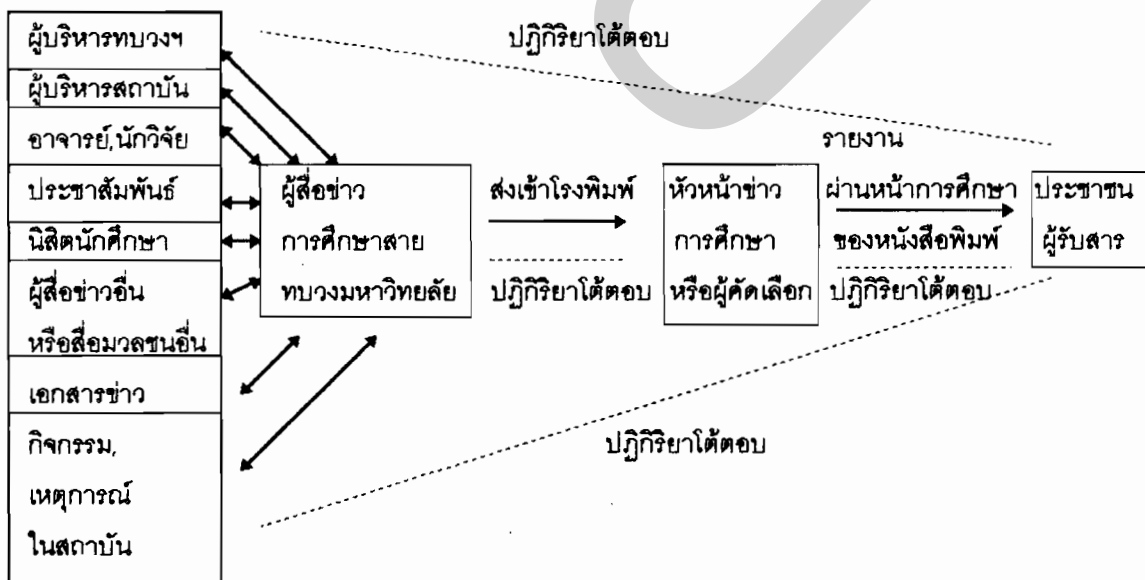
Schramm กล่าวว่า ลักษณะสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของสายโซ่การสื่อสาร ก็คือ ทุก ๆ จุดตลอดสายโซ่การสื่อสารจะมีบุคคลผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจว่าจะทำการถ่ายทอดข่าวสารบางอย่าง

ซ้ำอีกหรือไม่ บุคคลผู้นี้คือ “ผู้เฝ้าประตูข่าว” ผู้มีสิทธิ์ที่จะเปิดหรือปิดประตู เพื่อปิดกั้นหรือปล่อยให้ข่าวสารผ่านออกไป ผู้เฝ้าประตูที่สำคัญที่สุดที่มีอยู่ในสายโซ่ของข่าวสารก็คือ สำนักข่าวและบรรณาธิการข่าวโทรเลข เพราะว่าทั้งสำนักข่าวและบรรณาธิการข่าวโทรเลขจะทำการตัดสินใจอย่างมากมายว่าจะทำการถ่ายถอดข่าวใดออกไปหรือไม่ เพราะในบรรดาข่าวจำนวนนับพันข่าวที่ผู้สื่อข่าวทั่วโลกรวบรวมส่งมาที่สำนักงานกลางของสำนักข่าวนั้นจะมีเพียงไม่กี่ร้อยข่าวที่จะส่งมาถึงบรรณาธิการข่าวโทรเลขตามหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ และบรรณาธิการข่าวโทรเลขก็จะส่งข่าวที่ได้รับมานั้นจำนวนเพียงไม่กี่ข่าวต่อไป เพื่อลงพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์ ข่าวที่ลงพิมพ์นั้นก็ถึงผู้อ่านด้วยจำนวนน้อยเท่าที่บรรณาธิการจะปล่อยให้ข่าวผ่านออกมาเช่นกัน

นอกจากนั้นในการตัดสินใจเลือกถ่ายถอดหรือไม่ถ่ายถอดข่าวบางข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์นั้น คุณสมบัติทางความรู้ทางวิชาการและความสามารถในการพิจารณาวิจิจฉัยของบรรณาธิการ ย่อมจะเป็นปัจจัยอิทธิพลที่สำคัญที่สุด เนื่องจากบรรณาธิการหรือผู้เฝ้าประตูเป็นผู้กำหนดข่าวสารให้กับผู้อ่านหนังสือพิมพ์ ดังนั้น จึงเปรียบเสมือนผู้ที่ตกแต่งความคิดเห็นของสังคมหนึ่ง ๆ ด้วยเช่นเดียวกัน

ภาพที่ 6

แบบจำลองแสดงกระบวนการไหลของข่าวสารจากสถาบันอุดมศึกษาผ่านหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไปยังประชาชนผู้รับสาร (ปรับปรุงจากแบบจำลอง A-B-C)

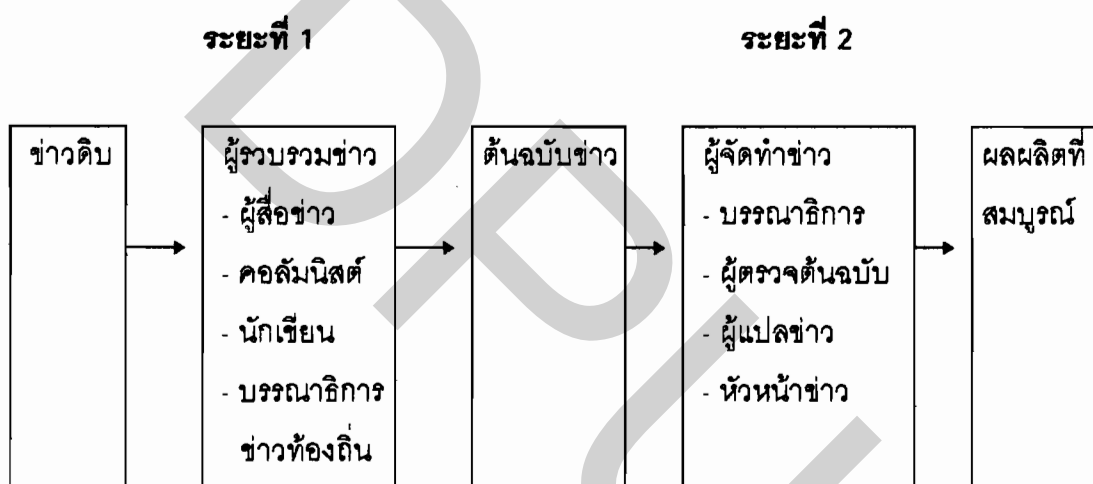

แบบจำลอง “การกระทำสองครั้ง” (สวนิต ยมาภัย และระวีวรรณ ประกอบผล 2528 : 204-205)

แบบจำลอง “การกระทำสองครั้ง” นี้ เป็นแบบจำลองที่แมต (1969) ปรับปรุงจากแบบจำลองผู้เฝ้าประตูทั้งของไวท์และแมคแนลลีย์ โดยแสดงถึงกระบวนการเคลื่อนของข่าวสารที่เกิดขึ้นในองค์กรข่าว ซึ่งแมตได้ให้ความเห็นว่า กิจกรรมการเฝ้าประตูที่สำคัญที่สุดจะเกิดขึ้นภายในองค์กรข่าวนั่นเอง และกระบวนการนั้นแบ่งออกเป็น 2 ระยะคือ ระยะรวบรวมข่าว และระยะกระบวนการจัดทำข่าว ดังนี้

ภาพที่ 7

แบบจำลอง “การกระทำสองครั้ง”

การรวบรวมข่าวและกระบวนการจัดทำข่าวเป็นส่วนที่แยกจากกันของการผลิตข่าว

ขั้นตอนแรกผู้รวบรวมข่าว (นักข่าว) จะทำ “ข่าวดิบ” (อันได้แก่เหตุการณ์ สุนทรพจน์ และการประชุมแถลงข่าวที่นักประชาสัมพันธ์จัดขึ้น) ให้เป็น “ต้นฉบับข่าว” หรือเรื่องราวที่เป็นข่าวต่าง ๆ ขั้นตอนที่สองเกิดขึ้นเมื่อผู้จัดทำข่าว (บรรณาธิการ, หัวหน้าข่าว) ปรับเปลี่ยนและรวบรวมเรื่องราวที่เป็นข่าวต่าง ๆ มาคัดเลือกลงพิมพ์ให้อยู่ในรูปของ “ผลผลิตที่สมบูรณ์” อันได้แก่หนังสือพิมพ์

การแบ่งการทำงานออกเป็นสองส่วนนี้ทำให้เข้าใจถึงความใกล้ชิดของ นักข่าว แหล่งข่าว บรรณาธิการ โดยแยกบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับแหล่งข่าวมากที่สุด ออกจากบุคคลซึ่งทำหน้าที่ผู้เฝ้าประตูซึ่งจะอยู่ในกระบวนการคัดเลือกข่าวเป็นลำดับก่อนที่เนื้อหาจะถึงประชาชนผู้อ่าน

2. ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคล (Individual Differences Theory)

ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงหลักพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคลว่า บุคคลแต่ละคนนั้นจะมีความแตกต่างกันมากในองค์ประกอบทางจิตวิทยา เช่นทัศนคติ การเรียนรู้และความเชื่อ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการตัดสินใจของบุคคล นอกจากองค์ประกอบทางจิตวิทยาแล้ว บุคคลยังมีความแตกต่างทางด้านร่างกาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจเกิดขึ้นภายใต้สภาพการณ์ต่างกัน แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเกิดจากการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไป ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ความแตกต่างที่ได้กล่าวมานี้จึงกลายมาเป็นเงื่อนไขในการกำหนดการรับรู้ข่าวสารของบุคคล

จากแนวคิดข้างต้นนี้ นำมาประยุกต์ใช้กับผู้สื่อข่าวหรือหัวหน้าข่าวสายการศึกษาได้ เพราะสื่อมวลชนแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านทัศนคติ การเรียนรู้และความเชื่อ ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้จะส่งผลต่อการรับรู้ข่าวสาร การเปิดรับข่าวสาร ตลอดจนการตัดสินใจเก็บกักข่าวสารหรือเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชนไปยังประชาชนต่อไป

3. ทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม (The Social Relations Theory)

ทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคมนี้จะเน้นที่ความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม เป็นตัวแปรที่แทรกอยู่ในกระบวนการสื่อสารในด้านความสัมพันธ์ของผู้รับสารจากบุคคลอื่น ๆ ในสังคม เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน เพื่อนร่วมงาน สมาชิกในครอบครัว บุคคลคุ้นเคย ซึ่งจากการที่ได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ได้รับการบอกเล่าจากบุคคลอื่น ก็เป็นการเปิดรับสารอย่างหนึ่งเช่นกัน ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องได้รับสารจากผู้ส่งสารเท่านั้น การเปิดรับสารนี้ทำให้บุคคลเกิดการรับรู้ เรียนรู้ การพูดคุยสนทนากันนี้เรียกว่า ความสัมพันธ์ทางสังคมอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Social Relationship)

จากแนวคิดที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าเมื่อนำมาประยุกต์กับการทำงานของสื่อมวลชนแล้ว สื่อมวลชนนอกจากจะรับข่าวสารจากแหล่งข่าวซึ่งหมายถึงฝ่ายประชาสัมพันธ์ของสถาบันอุดมศึกษาโดยตรงแล้ว ยังสามารถเปิดรับข่าวสารจากบุคคลอื่น ซึ่งหมายรวมถึง ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา ผู้เกี่ยวข้องกับวงการอุดมศึกษา เพื่อนผู้สื่อข่าวร่วมอาชีพหรือแม้กระทั่งบุคคลทั่วไป ข้อมูลที่ได้รับการบอกเล่า พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันโดยไม่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือเป็นเอกสารข่าวที่ได้ผ่านกระบวนการผลิตมาอย่างสมบูรณ์แล้วนั้น ก็สามารถทำให้สื่อมวลชนเกิดการรับรู้ได้เช่นเดียวกัน และสามารถเลือกสรรเพื่อถ่ายทอดออกมาตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ด้วยเหตุผลต่าง ๆ กันไป

4. ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A. Theory of Reasoned Action)

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลนี้ เป็นของฟิชไบน์ และไอเซน (Fishbein and Aizen 1975 Aizen and Fishbein 1980) ทฤษฎีนี้กล่าวถึงบุคคลใดจะแสดงพฤติกรรมใดก็ตาม จะต้องมีการเสาะหาข้อมูลเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจอย่างมีระบบ ก่อนจะลงมือทำพฤติกรรมนั้น และการแสดงพฤติกรรมนั้นจะอยู่ภายใต้ความตั้งใจ (Intention) ซึ่งความเข้าใจมีตัวแปรที่สำคัญ 1 ตัวคือ

1. ตัวแปรส่วนบุคคล ได้แก่ ทศคติและความเชื่อของบุคคลนั้น

2. ตัวแปรทางสังคม ได้แก่ บุคคลใกล้ชิดที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้น ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลทุกคนเป็นผู้มีเหตุผลของตนเอง และสามารถที่จะคาดการณ์ได้ล่วงหน้าถึงผลที่อาจจะเกิดจากการกระทำของตน ก่อนที่บุคคลนั้นจะลงมือทำหรือไม่ทำพฤติกรรมหนึ่ง สำหรับสื่อมวลชนก็เช่นกัน ก่อนที่สื่อมวลชนจะเผยแพร่ข่าวสารที่ได้รับต่อไปยังประชาชน สื่อมวลชนจะต้องเสาะแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องนั้นจากแหล่งผลิตข้อมูลหรือเพื่อนร่วมอาชีพหรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเกิดการรับรู้ที่มากพอที่จะประมวลข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นระบบถูกต้องเพื่อประกอบการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบว่าควรเผยแพร่ต่อไปหรือไม่ โดยสื่อมวลชนจะต้องคาดการณ์ได้ล่วงหน้าว่าข่าวสารนั้นจะเป็นประโยชน์หรือส่งผลกระทบต่อประชาชนมากน้อยเพียงใด จากที่กล่าวมาแล้วนี้คือบทบาทผู้เฝ้าประตู (Gate Keeper) ของสื่อมวลชนนั่นเอง

5. ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications Theory)

ทฤษฎีนี้กล่าวถึง การที่บุคคลหรือผู้รับสารจะเปิดรับสื่อมวลชนต่าง ๆ ก็ด้วยพิจารณาว่า สื่อมวลชนหรือวารสารนั้น ๆ จะให้ประโยชน์อย่างไรต่อตนเองได้บ้าง หรือกล่าวคือการมองเห็นประโยชน์จากการเปิดรับสื่อมวลชนของผู้รับสารนั่นเอง ดังนั้นการคัดเลือกข่าวสำหรับนำลงพิมพ์จึงมักจะพิจารณาว่าข่าวที่น่าลงพิมพ์นั้น จะให้อะไรต่อผู้อ่านได้บ้าง จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านได้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ผู้อ่านข่าวทั่วไปย่อมจะมีวัตถุประสงค์ในการอ่านข่าวแตกต่างกันหลายกรณีคือ

5.1 อ่านข่าวเพื่อความรู้ความเข้าใจ (information หรือ cognition) หมายถึงการที่ผู้อ่านอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์เพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นและสนองความสนใจทั่ว ๆ ไป หรืออ่านข่าวเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและในสภาพแวดล้อมทั้งที่ใกล้ตนเอง สภาพแวดล้อมในสังคม ตลอดจนสภาพทั่วไปในสังคมโลก การแสวงหาคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นปัญหาต่าง ๆ หรือมติและทางเลือกของการตัดสินใจ และการอ่านข่าวเพื่อความรู้ความเข้าใจขั้นพื้นฐาน ที่สุดก็คือการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้และการศึกษาด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้าง

ความมั่นใจโดยการใช้ความรู้ที่ได้รับมานั้นในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตประจำวัน

5.2 อ่านข่าวเพื่อความเพลิดเพลินหรือหันเหความสนใจ (diversion หรือ entertainment) เพื่อเป็นการพักผ่อน และเพื่อหลีกเลี่ยงจากสภาพปัญหาที่ต้องประสบอยู่ในชีวิตและการทำงาน ประจำ ส่วนมากของผู้อ่านจะอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ นอกจากนั้น ยังมีผู้เปิดรับข่าวสารที่เปิดรับ ข่าวสารเพื่อฆ่าเวลา หรือเพื่อทดแทนความรู้สึกและการสูญเสียอารมณ์บางอย่าง ตลอดจนการ เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้อื่นในสังคม

5.3 อ่านข่าวเพื่อประโยชน์ทางสังคม (social utility หรือ social interaction) การอ่านข่าว เพื่อประโยชน์ทางสังคมนั้นจะพบเห็นมากทั้งในบรรดานักศึกษาหมู่บ้านชนและแม้แต่คน ธรรมดาทั่วไปที่จะนำข่าวสารที่ตนได้อ่านหรือได้พบมาเป็นหัวข้อของการสนทนาในสังคมประจำวัน นอกจากนั้นข่าวสารต่าง ๆ ยังช่วยให้บุคคลได้เกิดการเรียนรู้บทบาทและพฤติกรรมของผู้อื่นที่มี สถานภาพคล้ายคลึงกันกับตน สามารถจะนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงบทบาทและ พฤติกรรมของตนเองได้เช่นเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้บุคคลสามารถติดต่อและสร้างความสัมพันธ์กับ ครอบครัว เพื่อนฝูง และสังคมรอบตัวได้ดียิ่งขึ้น

5.4 อ่านข่าวเพื่อแสวงหาบุคลิกภาพของตนเอง (personal identity) กล่าวโดยทั่วไปแล้ว ผู้รับข่าวสารส่วนหนึ่งมักจะอ่านข่าวเพื่อแสวงหาแรงย้ำเสริมสำหรับค่านิยม พฤติกรรม ตลอดจน คັນหารูปแบบทางพฤติกรรมของตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับค่านิยมและพฤติกรรมของผู้อื่นที่ ปรากฏในสื่อมวลชนโดยไม่รู้ตัว เช่น ถ้าจะเป็นนักการเมืองจะต้องอ่านนิตยสารวิจารณ์ การเมือง ถ้าเป็นนักธุรกิจก็ต้องอ่านนิตยสารและหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาทางเศรษฐกิจ หรือถ้า เป็นนักศึกษาก็จะต้องอ่านนิตยสารบางฉบับ ดังนั้น ถ้าตนเองอยู่ในสถานภาพเช่นเดียวกันก็ ควรจะอ่านและเปิดรับสื่อมวลชนประเภทนั้น ๆ ด้วย

จากผลการศึกษาวิจัยในทฤษฎีผู้เฝ้าประตูของ KURT LEWIN นักจิตวิทยาชาวเยอรมัน การศึกษาของ DAVID MANNING WHITE นักหนังสือพิมพ์ชาวอเมริกัน ศาสตราจารย์ทางวารสาร ศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแคนซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา อีกทั้งการที่ WEST LEY และ MACLEAN ได้ศึกษาโดยใช้ทฤษฎีผู้เฝ้าประตูมาสร้างเป็นแบบจำลอง A-B-C ในการวิจัยทางสื่อสารมวลชน ตลอดจน WILBUR SCHRAMM นักวิจัยทางสื่อสารมวลชนที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีผู้เฝ้า ประตูมาแล้ว ตลอดจนการศึกษาถึงทฤษฎีความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคล ทฤษฎีการกระทำ ด้วยเหตุผล ทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม และทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ ดังที่กล่าวมาแล้วนั้นผู้วิจัยจึงเห็นสมควรนำมาใช้เป็นทฤษฎีในการอ้างอิงสำหรับการศึกษาเรื่อง “การรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย” ต่อไป

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาพบว่า มีเอกสารอ้างอิงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 10 เรื่องคือ

จากระโน แกลโกศล (2527 : 1) กล่าวในเอกสารประกอบคำบรรยายเรื่องข่าวประชาสัมพันธ์ว่า การที่ข่าวประชาสัมพันธ์ไม่ได้รับการตีพิมพ์อาจเนื่องมาจาก ข่าวนั้นไม่มีคุณค่าเพียงพอ การเขียนไม่มีประสิทธิภาพ ข่าวส่งมาล่าช้ากว่ากำหนด หน้าหนังสือพิมพ์เต็ม

ทิชาพร เลิศสมบุญ (2523 : 39-43) ศึกษาหลักเกณฑ์ในการพิจารณาข่าว โดยการสอบถามความคิดเห็นของบรรณาธิการพบว่า ปัญหาที่ข่าวประชาสัมพันธ์ไม่ได้รับการตีพิมพ์ เนื่องจากเนื้อหาข่าวไม่สมบูรณ์ เนื้อหาข่าวยาวเกินไป ข่าวไม่มีความสำคัญ ความล่าช้าในการส่งข่าว การส่งข่าวโดยไม่คำนึงถึงเวลา การส่งข่าวย่อยหรือส่งข่าวจำนวนมากเกินไป การขาดความสัมพันธ์กับนักหนังสือพิมพ์

ธงชัย มหาไตรภพ (2532 : 135) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการคัดเลือกข่าว สำหรับลงพิมพ์ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย 4 ฉบับ พบว่า ผู้เฝ้าประตูของหนังสือพิมพ์พิจารณาคัดเลือกข่าวลงพิมพ์ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ โดยคำนึงถึงคุณสมบัติของข่าวที่ได้รับ โดยให้ความสำคัญต่อข่าวที่มีเนื้อหาสาระเพิ่มพูนความรู้ ผลกระทบที่มีต่อสาธารณชนและคุณค่าของข่าวมากกว่าผลประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะนโยบายขององค์กร การแข่งขันด้านการตลาด การแข่งขันในการลงข่าวซึ่งสะท้อนให้เห็นบทบาทความรับผิดชอบและการปฏิบัติหน้าที่ที่มีของสื่อมวลชน

พรทิพย์ วรกิจโกศาทร (2526 : 51-52) ได้ศึกษาวิจัยการพิจารณาคัดเลือกข่าวประชาสัมพันธ์ของนักหนังสือพิมพ์ พบว่า นักหนังสือพิมพ์มีแนวโน้มให้ความสำคัญในการคัดเลือกข่าวจากผู้ส่งข่าวที่ตนรู้จักมากกว่าข่าวประชาสัมพันธ์ที่ตนไม่รู้จักผู้ส่งข่าว และข่าวประชาสัมพันธ์ที่ส่งมาจะต้องเขียนได้สั้นกระชับรัด มีรายละเอียดครบถ้วน เนื้อหาข่าวและมีภาพประกอบ

เพ็ญพรรณ วณิชยเชษฐพงศ์ (2526 : 49) กล่าวถึงข่าวประชาสัมพันธ์ที่จะได้รับการตีพิมพ์อยู่ที่ข่าวว่ามีความน่าสนใจหรือไม่ และนักประชาสัมพันธ์มีความคุ้นเคยสนิทสนมกับนักหนังสือพิมพ์นั้น ๆ มากน้อยเพียงไร

รังษี นุรณประภาพงศ์ (2539 : 120) ได้ศึกษาวิจัยถึงความคาดหวังของนักประชาสัมพันธ์และทัศนคติของผู้สื่อข่าวต่อการให้และรับข้อเสนอในเชิงผลประโยชน์ พบว่า กลุ่มนักประชาสัมพันธ์และกลุ่มผู้สื่อข่าวต่างก็มีทัศนคติตรงกันว่า ปัจจัยที่สื่อมวลชนใช้ในการพิจารณาคัดเลือกข่าวประชาสัมพันธ์ลงพิมพ์เผยแพร่ที่สำคัญที่สุดได้แก่ ประโยชน์ของผู้อ่านและนโยบาย

การเสนอข่าว ส่วนการให้ผลประโยชน์ตอบแทนเป็นปัจจัยอันดับท้ายสุด

รัศมี อธิธาธรรมพงษ์ (2531 : 148) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกเผยแพร่ข่าว ประชาสัมพันธ์ : การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างหนังสือพิมพ์รายวันประเภทเพ่งคุณภาพ ประเภทประชาชนนิยม และประเภทกึ่งคุณภาพ กึ่งประชาชนนิยม พบว่า เนื้อหาที่หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ยินดีให้ตีพิมพ์ประชาสัมพันธ์ มีเนื้อหาพอ ๆ กัน โดยให้ตีพิมพ์มากที่สุดในหน้าบันเทิง รองลงมาคือ หน้าการศึกษา และข่าวในประเทศ และข่าวที่ให้ตีพิมพ์หน้า 1 ส่วนใหญ่เป็นข่าวของทางราชการ ส่วนเนื้อหาที่ภาพข่าวพบว่าให้เผยแพร่ภาพข่าวประชาสัมพันธ์มากในหน้าสังคม รองลงมาคือหน้า เศรษฐกิจ และหน้าการศึกษา

วิไล กำรบริบูรณ์กุล (2530 : 37) ได้สรุปปัญหาที่ทำให้ข่าวประชาสัมพันธ์ไม่ได้รับการตีพิมพ์ เนื่องจากหนังสือพิมพ์ถือว่าควรส่งถึงด้วยตนเองมากกว่าการที่จะส่งทางไปรษณีย์ จึงทำให้ไม่ได้รับการพิจารณาลงข่าว และการส่งทางไปรษณีย์นั้นล่าช้า อีกเหตุผลหนึ่งคือนักประชาสัมพันธ์ไม่รู้จักสนิทสนมกับนักหนังสือพิมพ์

ศิริพร สัจจวัฒนกุล (2526 : 26-27) พบว่าปัญหาที่ไม่ได้รับการตีพิมพ์ข่าวประชาสัมพันธ์เนื่องจากความบกพร่องของผู้ส่งข่าว การส่งข่าวล่าช้า ส่งไม่ถึงผู้รับ หนังสือพิมพ์สัมพันธ์ได้ไม่ดี เนื้อหาข่าวประชาสัมพันธ์ยาวเกินไป สอดแทรกโฆษณาสินค้าในข่าว เนื้อหาข่าวไม่สมบูรณ์ ใช้สำนวนนักประพันธ์ การส่งข่าวบ่อยเกินไป และบรรณาธิการได้รับข่าวมากในวันนั้น

อภิรักษ์ กงประเวชนนท์ (2538 : 93-94) ได้ศึกษาถึงการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลพบว่า ลักษณะเฉพาะของแต่ละมหาวิทยาลัยจะกำหนดบทบาทหน้าที่และความสำคัญของงานประชาสัมพันธ์ กลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีความเห็นว่า มหาวิทยาลัยของรัฐมีการประชาสัมพันธ์ภายนอกมากกว่า มหาวิทยาลัยเอกชน แต่กลุ่มหัวหน้าหน่วยงานประชาสัมพันธ์มีความเห็นว่า มหาวิทยาลัยเอกชนมีการประชาสัมพันธ์ภายนอกมากกว่ามหาวิทยาลัยของรัฐ เนื่องจากมีงบประมาณมากกว่า

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย โดยศึกษาข่าวเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ครอบคลุมถึงกระบวนการได้รับข่าวสารและแนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าวตลอดจนการรายงานข่าวในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์

1. ประเภทของการวิจัย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเปรียบเทียบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประเภทของข้อมูล

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มบุคคล โดยผู้ศึกษาดำเนินการด้วยตนเองด้วยการสัมภาษณ์แบบลุ่มลึก (Indepth interview) จากหัวหน้าข่าวการศึกษาหรือผู้ทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าประตูปล่อยให้ข่าวสารไหลผ่านของหนังสือพิมพ์ที่มีหน้าการศึกษาเป็นการเฉพาะ โดยผู้วิจัยได้จัดเตรียมแนวคำถามไว้สำหรับสัมภาษณ์ โดยเนื้อหาที่สัมภาษณ์จะครอบคลุมถึงแหล่งที่มาของข่าวสาร กระบวนการได้รับสาร ตลอดจนเนื้อหาสาระที่ได้รับนั้นอยู่ในขอบเขตของการดำเนินภารกิจทั้ง 4 ประการ ของมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในปริมาณเท่าใด อีกทั้งทำการสัมภาษณ์ถึงแนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าวการศึกษา และข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา ตีพิมพ์เผยแพร่ในหน้าการศึกษา

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาปริมาณข่าวและเนื้อหาในการตีพิมพ์ของข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จากการตรวจนับและศึกษาข่าวจากหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย เป็นประจำทุก 3 วัน และรวบรวมข่าวเกี่ยวกับสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยจากแฟ้มข่าวตัดประจำวัน ซึ่งงานข่าวสารและเผยแพร่ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้ทำการรวบรวมไว้ทุกวัน โดยเลือกศึกษาข่าวการศึกษาในเดือนธันวาคม 2539 - เดือนมกราคม 2540 โดยจะศึกษาถึงปริมาณของข่าวที่ได้รับการคัดเลือกตีพิมพ์เปรียบเทียบกับปริมาณข่าวการศึกษาทั้งหมด ประเด็นข่าวการศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกตีพิมพ์ สถานการณ์ที่เฝ้าต่อการเป็นข่าว อีกทั้งศึกษาปริมาณข่าวที่ได้รับการเผยแพร่เกี่ยวกับการภารกิจในแต่ละด้านของสถาบันอุดมศึกษา

3. กลุ่มประชากรและตัวอย่าง

กลุ่มประชากรและตัวอย่างในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้คือหัวหน้าชาวการศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจคัดเลือกชาวตีพิมพ์ และหนังสือพิมพ์รายวันประเภททั่วไปฉบับภาษาไทยที่มีหน้าการศึกษาเป็นการเฉพาะ จากการตรวจสอบรายชื่อหนังสือพิมพ์รายวันจากทำเนียบสื่อมวลชนของกรมประชาสัมพันธ์และการสำรวจหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย พบว่ามีหนังสือพิมพ์ที่มีหน้าการศึกษาเป็นการเฉพาะเพียง 9 ฉบับเท่านั้น

การเลือกตัวอย่างมีหลักดังนี้

1. เลือกตัวอย่างหัวหน้าชาวการศึกษา หรือผู้มีอำนาจตัดสินใจคัดเลือกชาวตีพิมพ์ในหน้าการศึกษา โดยการสุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) เป็นการสุ่ม ตัวอย่างมี จุดมุ่งหมาย (Purposive Sampling) ตามดุลยพินิจของผู้วิจัย เพื่อจะได้รับข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและได้คำตอบตรงกับความต้องการ เนื่องจากผู้มีอำนาจตัดสินใจมีบทบาทเป็นผู้เฝ้าประตู มีหน้าที่เก็บกักและปล่อยให้ข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาไหลผ่าน เพื่อเผยแพร่ไปสู่สาธารณชน จึงเลือกสัมภาษณ์หัวหน้าชาวการศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจคัดเลือกชาวตีพิมพ์ของหนังสือพิมพ์รายวัน 9 ฉบับ ที่มีหน้าการศึกษาเป็นการเฉพาะ จำนวน 9 คน

2. เลือกตัวอย่างหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย ที่มีหน้าการศึกษาเป็นการเฉพาะ เพื่อศึกษาถึงการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษานั้น ทำการเลือกอย่างมีจุดมุ่งหมายเช่นเดียวกัน แต่เนื่องจากหนังสือพิมพ์เดลิเมล์เรอร์ หนังสือพิมพ์ดาวสยามและหนังสือพิมพ์เสียงพิมพ์ไทยหยุดกิจการ จึงทำให้มีหนังสือพิมพ์รายวันที่มีหน้าการศึกษาที่จะศึกษาเพียง 9 ฉบับ ขั้นตอนมาทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยการสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ (Systematic Sampling) เพื่อเลือกหน้าการศึกษาที่จะศึกษาจากหนังสือพิมพ์ 9 ฉบับ ที่ได้คัดเลือกไว้ข้างต้น โดยใช้หลักทั่วไป คือ จำนวนประชากรของหน้าการศึกษาเป็นหลักย่อย จะใช้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 15-30 แต่เพื่อให้ได้หนังสือพิมพ์ที่คละกันไป ไม่อยู่เฉพาะช่วงวันใดวันหนึ่งในแต่ละสัปดาห์ ในแต่ละเดือนจึงกำหนดให้เลือกศึกษาหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 9 ฉบับในทุก 3 วัน ตลอดระยะเวลา 2 เดือน เพราะในช่วงของสัปดาห์ ในแต่ละวันจะมีเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ที่เกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาเกิดขึ้นมากมายในปริมาณที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ได้กำหนดการสุ่มตัวอย่างในวันต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 1
แผนการดำเนินงานเก็บข้อมูล

เดือนธันวาคม 2539

เดือนมกราคม 2540

อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
1			4			7							3
		10			13			6	-	9			
	16			19			12			15			18
22			25			28			21				24
		31						27			30		

สรุปจำนวนตัวอย่างของการศึกษาเรื่องการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษานั้น
คือ

1. สัมภาษณ์หัวหน้าข่าวการศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจคัดเลือกข่าวตีพิมพ์ของหนังสือพิมพ์รายวัน จำนวน 9 ฉบับ
2. ศึกษาการรายงานข่าวการศึกษาเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของหนังสือพิมพ์จำนวน 189 หน้า จากจำนวนหน้าการศึกษาทั้งสิ้น 558 หน้า

4. เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เก็บข้อมูลโดย 2 วิธีคือ

4.1 ใช้แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ เป็นแบบสอบถามชนิดคำถามเปิด เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นส่วนที่ใช้เก็บข้อมูลส่วนตัวของผู้ถูกสัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 เป็นส่วนที่ใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา ส่วนที่ 3 จะเป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาตีพิมพ์เผยแพร่ในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ

4.2 ใช้แบบฟอร์มเพื่อการบันทึก การตรวจนับข่าวการศึกษาที่เกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาจากหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์ จำนวน 9 ฉบับ ในวันที่ทำการคัดเลือกเป็นตัวอย่าง โดยจะตรวจนับจำนวนข่าวการศึกษาทุกข่าว ทุกคอลัมน์ในหน้าการศึกษา ยกเว้นคอลัมน์ซุบซิบ ตรวจนับข่าวการศึกษาที่เกี่ยวกับกระทรวงศึกษาธิการ ตรวจนับข่าวการศึกษาที่เกี่ยวกับสถาบัน

อุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยแบ่งเป็น ชาวเกี่ยวกับการบริหารเชิงนโยบายของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ชาวเกี่ยวกับภารกิจการผลิตบัณฑิต การค้นคว้าวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลส่วนหนึ่งรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง อีกส่วนหนึ่งรวบรวมได้จากหนังสือพิมพ์รายวัน โดยรวบรวมข้อมูลลงในแบบฟอร์ม 1 แผ่น ต่อการตรวจนับข่าวของหนังสือพิมพ์ทั้ง 9 ฉบับ ในแต่ละวัน รวมทั้งสิ้น 21 แผ่น และแบบฟอร์มเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของการรายงานข่าวทั้ง 21 วัน จำนวน 2 แผ่น

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะจัดทำเป็น 3 ลำดับคือ

1. นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการได้รับข่าวสาร และแนวทางพิจารณาคัดเลือกข่าวลงพิมพ์ของหัวหน้าข่าวการศึกษาหรือผู้อำนวยการตัดสินใจ
2. นำข้อมูลเกี่ยวกับการรายงานข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวันในหน้าการศึกษาในภารกิจต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนมาแจกแจงหาค่าร้อยละเปรียบเทียบ
3. นำข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาตีพิมพ์ในหน้าการศึกษา และการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในหน้าการศึกษามาวิเคราะห์ สรุปเนื้อหา ในเรื่องเกี่ยวกับบุคคลในข่าว ภารกิจ ประเด็นที่นำเสนอและสถานการณ์ที่เอื้อต่อการเป็นข่าว ตามหลักทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่นำมาศึกษา

บทที่ 4

วิเคราะห์ข้อมูล

เนื้อหาในบทนี้จะเป็นการนำเสนอผลการวิจัย ในประเด็นวิเคราะห์หลัก ๆ ที่เกี่ยวกับการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา ในภารกิจด้านผลิตบัณฑิต ด้านการค้นคว้าวิจัย ด้านการบริการวิชาการ และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยเป็นการนำเสนอผลการวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์ประกอบกับข้อมูลจากการศึกษา จำนวนและเนื้อหาของข่าวในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ ภายใต้กรอบของปัญหาชี้นำที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น 3 ประการ ซึ่งได้แก่

1. ข่าวเกี่ยวกับการดำเนินตามภารกิจ 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันอย่างไร

2. ข่าวเกี่ยวกับภารกิจทั้ง 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันมากกว่าข่าวเกี่ยวกับภารกิจทั้ง 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนหรือไม่ อย่างไร

3. ข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในระดับนโยบาย จากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันอย่างไร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะนำเสนอเป็น 2 ส่วนใหญ่ คือ การได้รับข่าวและการรายงานข่าว โดยในส่วนของกรรายงานข่าวจะเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ทั้งปริมาณและเนื้อหาของข่าว ตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 นำเสนอข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการได้รับข่าวสารและแนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าวสารของหัวหน้าข่าวการศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจคัดเลือกข่าวตีพิมพ์ในหน้าการศึกษา ด้วยวิธีบรรยายเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 2 นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งจะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ด้านคือ

2.1 ด้านปริมาณข่าว วิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยค่าสถิติร้อยละ

2.1.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบ ปริมาณข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษากับปริมาณ

ชาวการศึกษาทั้งหมดที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน

2.1.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบปริมาณการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับ

2.1.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบปริมาณการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนและข่าวการบริหารเชิงนโยบายจากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยโดยภาพรวม

2.1.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบปริมาณการรายงานข่าวในภารกิจ 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

2.1.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบปริมาณการรายงานข่าวในภารกิจ 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนแต่ละแห่ง ในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน

2.1.6 วิเคราะห์เปรียบเทียบปริมาณการรายงานข่าวในภารกิจ 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และข่าวการบริหารเชิงนโยบายจากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับ

2.2 ด้านเนื้อหาสาระของข่าว วิเคราะห์ด้วยวิธีบรรยายเชิงพรรณนา

2.2.1 วิเคราะห์สถานการณ์ที่เอื้อต่อการเป็นข่าวของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

2.2.2 วิเคราะห์ประเด็นการนำเสนอและรายงานข่าวเกี่ยวกับภารกิจต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

2.2.3 วิเคราะห์บุคคลในข่าวหรือแหล่งอ้างอิงของการรายงานข่าวเกี่ยวกับภารกิจต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

2.2.4 วิเคราะห์การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในด้านการบริหารเชิงนโยบายของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 กระบวนการได้รับข่าวสารและแนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าวสาร

กระบวนการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา

แหล่งข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา

ผู้มีอำนาจตัดสินใจได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน จากที่หน่วยงานประชาสัมพันธ์ของสำนักงานปลัดทบวงฯ และของสถาบันอุดมศึกษามากที่สุด รองลงมาเป็นข่าวสารที่ผู้สื่อข่าวการศึกษาแสวงหาจากผู้บริหารทบวงมหาวิทยาลัยและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อันดับสามเป็นข่าวสารจากอาจารย์ นักวิชาการในสถาบัน ส่วนข่าวสารที่ผู้มีอำนาจ

ตัดสินใจให้ความสนใจคัดเลือกลงพิมพ์ อันดับแรก เป็นข่าวสารที่ได้รับจากผู้บริหารระดับสูงของทบวงมหาวิทยาลัยหรือผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษา ในเรื่องราวและความคิดเห็นในเชิงนโยบาย ในลักษณะชาวเผยแพร่ หรือเป็นข่าวที่ผู้สื่อข่าวการศึกษา ทำข่าว สัมภาษณ์ และรายงานเข้ามายังสำนักพิมพ์ รองลงมาเป็นข่าวสารที่ได้รับแจ้งจากฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เนื่องจากข่าวสารส่วนใหญ่จะมีรายละเอียดเกี่ยวกับนโยบาย แนวคิด แนวปฏิบัติ ของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยซึ่งกระทบต่อการดำเนินภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา และอันดับสามเป็นข่าวสารที่ได้รับจากฝ่ายประชาสัมพันธ์ของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ

วิธีการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา

ผู้มีอำนาจตัดสินใจได้รับข่าวสารจากสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ทางโทรสาร โทรศัพท์ ไปรษณีย์ ตลอดจนผู้สื่อข่าวหาข่าวเอง โดยได้รับทางโทรสารมากที่สุด รองลงมาคือทางไปรษณีย์และทางโทรศัพท์ตามลำดับ ส่วนวิธีการที่แหล่งข่าวนำข่าวมาส่งด้วยตนเองที่สำนักพิมพ์นั้นมีน้อย สำหรับวิธีการรับข่าวสารที่สะดวกและมีโอกาสได้รับการเผยแพร่มากที่สุดคือจากการที่ผู้สื่อข่าวการศึกษาออกไปแสวงหาข่าวและทำข่าว สัมภาษณ์แหล่งข่าวด้วยตนเอง ในประเด็นที่น่าสนใจหรือสำนักพิมพ์กำหนด รองลงมาคือข่าวสารที่แหล่งข่าวฝากกับ ผู้สื่อข่าวการศึกษาเข้ามายังสำนักพิมพ์และข่าวที่ได้รับจากโทรสารและไปรษณีย์ตามลำดับ

วันและเวลาที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา

ผู้มีอำนาจตัดสินใจได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาจากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ในวันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา 9.00 -17.00 น. สำหรับข่าวสารที่เหมาะสมต่อการลงพิมพ์เผยแพร่ในหน้าการศึกษานั้น ผู้มีอำนาจตัดสินใจไม่ระบุชัดว่าต้องการได้รับในวันและเวลาใด เนื่องจากจะต้องพิจารณาจากประเด็นและสาระของข่าวว่าเหมาะสมหรือไม่เพียงใด และให้ข้อเสนอแนะว่า การส่งข่าวไม่ควรจำกัดเฉพาะวันและเวลาราชการ เนื่องจากหนังสือพิมพ์พิมพ์จำหน่ายทุกวัน ในวันสุดสัปดาห์หรือวันนักขัตฤกษ์หน้าการศึกษามีเนื้อที่ที่จะให้บริการข่าวสารได้มากกว่าวันธรรมดา สำหรับข่าวที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่ควรจัดส่งให้ถึงสำนักพิมพ์ก่อนเวลาปิดหน้า เพื่อผู้รับผิดชอบในการปิดหน้าจะได้มีเวลาพิจารณาคัดเลือก และเพื่อรักษาความสดของข่าวไว้

ปริมาณข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับ

ผู้มีอำนาจตัดสินใจได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในปริมาณที่ไม่เท่ากัน คือ

ได้รับข่าวสารจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสวนกลาง มากกว่าข่าวสารจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในส่วนภูมิภาค และได้รับข่าวสารจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในสวนกลาง มากกว่าข่าวสารจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในส่วนภูมิภาค ส่วนข่าวสารจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสวนกลางกับข่าวสารจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในสวนกลางนั้นได้รับในปริมาณเท่า ๆ กัน

ปริมาณข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจ 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับ

ผู้มีอำนาจตัดสินใจได้รับข่าวสารจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเรื่องที่เกี่ยวกับภารกิจด้านการผลิตบัณฑิตมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการบริการวิชาการ ด้านการค้นคว้าวิจัย และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตามลำดับ

ข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน ผู้มีอำนาจตัดสินใจได้รับข่าวสารในเรื่องที่เกี่ยวกับภารกิจด้านการผลิตบัณฑิตมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านการค้นคว้าวิจัย และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตามลำดับ

สำหรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารเชิงนโยบายจากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย นั้น ผู้มีอำนาจตัดสินใจได้รับข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษาของประเทศมากที่สุด รองลงมาคือนโยบายการบริหารงานในสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม ประสานในมหาวิทยาลัย/สถาบันในสังกัดดำเนินภารกิจต่าง ๆ ได้ อันดับสามได้แก่ นโยบายด้านผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัย/สถาบันในสังกัด และนโยบายด้านการค้นคว้าวิจัย นโยบายด้านการบริการวิชาการ ตลอดจนนโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของทบวงมหาวิทยาลัย ตามลำดับ

แนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาตีพิมพ์ในหน้าการศึกษา

นโยบายการเผยแพร่ข่าวการศึกษาเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

สำหรับนโยบายในการเผยแพร่ข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์นั้น ผู้มีอำนาจตัดสินใจเห็นว่า ข่าวการศึกษาเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา ควรเป็นข่าวที่ให้ประโยชน์และความรู้แก่ผู้อ่านในเชิงสร้างสรรค์และมีความน่าเชื่อถือสูง นำเสนอให้เห็นถึงการพัฒนาเชิงวิชาการ การนำความก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวันและสังคมไทย ตลอดจนการแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการบริหารจัดการการอุดมศึกษาของประเทศเพื่อจะให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง และส่งผลกระทบต่อการพัฒนา ทางปัญญาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในประเทศ

องค์ประกอบที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาตีพิมพ์ ในหน้าการศึกษา

ผู้มีอำนาจตัดสินใจให้ความเห็นว่า องค์ประกอบสำคัญที่นำมาใช้พิจารณาคัดเลือก
ข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาตีพิมพ์ในหน้าการศึกษา มีดังนี้

อันดับแรก ได้แก่ ประเด็นข่าวที่น่าสนใจจะต้องเป็นไปในเชิงรุก มีน้ำหนักและอยู่ใน
กระแสความสนใจของประชาชนทั่วไป ซึ่งแต่ละสำนักพิมพ์จะพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน
กับสำนักพิมพ์อื่นหรือซ้ำซ้อนกับประเด็นที่น่าสนใจไปแล้ว เนื้อหาชัดเจน น่าสนใจ น่าเชื่อถือ และ
มีความสด โดยมีผู้บริหารที่มีอำนาจตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ เป็นบุคคลในข่าวหรือผู้ให้ข่าว และ
ที่สำคัญต้องเป็นประเด็นที่มีผลกระทบต่อผู้อ่านจำนวนมากในช่วงเวลานั้น ๆ ด้วย

อันดับสอง ได้แก่ วิธีการเขียนข่าวที่กระชับด้วยใจความและภาษา มีความสมบูรณ์ใน
เนื้อหาสาระ น่าสนใจให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์จากการรับข่าวสารการศึกษาอย่างเต็มที่ ไม่เน้นการ
เขียนข่าวในรูปแบบปริมาตรหัวกลับ

อันดับสาม ได้แก่ จะต้องพิจารณาคัดเลือกข่าวสารให้สอดคล้องกับนโยบายการเสนอ
ข่าวของสำนักพิมพ์ด้วย

อันดับที่สี่ ได้แก่ คำนึงถึงเนื้อหาที่จะลงพิมพ์ข่าวการศึกษาในหน้าการศึกษา ในแต่ละวัน
ทั้งนี้เนื่องจากปริมาณข่าวสารหรือประเด็นข่าวที่ได้รับในแต่ละวันมีจำนวนมากน้อยไม่เท่ากัน
บางวันต้องใช้เวลาพิจารณาคัดเลือกข่าวสารมากเนื่องจากเนื้อหาในหน้าการศึกษาเหลือน้อย แต่ใน
ขณะที่มีข่าวที่มีความสด น่าสนใจ และสมควรที่จะได้รับการเผยแพร่มาก

อันดับห้า ได้แก่ วิธีการส่งข่าวและเวลาในการส่งข่าว เนื่องจากวิธีการส่งข่าวไปยัง
หนังสือพิมพ์นั้น บางครั้งกลายเป็นปัจจัยอุปสรรคในการที่จะได้รับการเผยแพร่ ข่าวบางข่าวนั้น
คุณสมบัติครบถ้วนเหมาะสมที่จะนำลงพิมพ์ในหน้าการศึกษา แต่การจัดส่งล่าช้าทำให้ผู้มีอำนาจ
ตัดสินใจได้รับข่าวสารหลังจากปิดหน้าแล้ว ซึ่งหากเป็นประเด็นหรือสาระที่เก็บไว้ได้โดยที่ไม่
ล่าสมัย หรือไม่มีหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นนำเสนอไปก่อน ก็จะเก็บไว้ลงพิมพ์ในวันรุ่งขึ้น สำหรับ
วันหยุดสุดสัปดาห์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ จะมีผู้มีอำนาจตัดสินใจอยู่เวรคัดเลือกลงพิมพ์
ในหน้าการศึกษาเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้สถาบันอุดมศึกษาสามารถส่งข่าวสารเกี่ยวกับสถาบัน
อุดมศึกษาได้ทุกวัน ในเวลาก่อนปิดหน้าพอสมควรเพื่อเหลือเวลาให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจได้
พิจารณาคัดเลือกลงพิมพ์ในหน้าการศึกษาได้ทัน

อันดับสุดท้าย ได้แก่ องค์กรหรือบุคคลที่ส่งข่าว ตลอดจนความสัมพันธ์ของผู้ส่งข่าวที่มี
ต่อสื่อมวลชน เนื่องจากการพิจารณาคัดเลือกข่าวนั้นจะคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ ต่าง ๆ ดังที่กล่าว
มาแล้วตามลำดับ ผู้ส่งข่าวและความสัมพันธ์นั้นอาจจะเป็นปัจจัยสนับสนุนกรณีที่มีข่าวนั้น

มีคุณสมบัติครบถ้วนและผ่านการพิจารณาคัดเลือกตามขั้นตอนต่างๆ ครบถ้วนแล้ว

ปัจจัยที่ทำให้ชาวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาไม่ได้รับการคัดเลือกตีพิมพ์ในหน้าการศึกษา

ปัจจัยที่ทำให้ชาวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาไม่ได้รับการคัดเลือกตีพิมพ์นั้นมี 5 ประการ คือ

1. ชาวไม่มีความเด่น ความน่าสนใจ ของประเด็นที่น่าเสนอและเนื้อหาสาระเพียงพอที่จะนำเสนอต่อประชาชนทั่วไปได้
2. ผลกระทบของชาวที่จะเกิดขึ้นมีต่อบุคคลเฉพาะกลุ่ม เฉพาะอาชีพ
3. ผลกระทบของการดำเนินงานในกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ที่จะเกิดต่อประชาชนส่วนใหญ่ นั้น เป็นเรื่องไกลตัว เป็นผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันยาวนานและมีความเป็นนามธรรมมากเกินไป
4. ได้รับข่าวสารล่าช้า ทำให้ชาวสารล่าสมัย หรือมีหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นนำเสนอไปแล้ว
5. ได้รับในลักษณะของข้อมูล คือ หนังสือ เอกสาร โครงการ ทำให้ต้องใช้เวลานานในการศึกษาเรียบเรียงเป็นชาว จึงเป็นไปได้ยากที่จะนำเสนอได้ทันในวันนั้น

สัดส่วนในการนำเสนอชาวในหน้าการศึกษา

ทุกสำนักพิมพ์ไม่ได้มีการกำหนดสัดส่วน ระหว่างการนำเสนอชาวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และไม่ได้กำหนดสัดส่วน ระหว่างการนำเสนอชาวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กับการนำเสนอชาวเกี่ยวกับสถานศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการหรือกระทรวงอื่นใดแต่อย่างใด

ชาวสารเกี่ยวกับภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการเผยแพร่

ผู้มีอำนาจตัดสินใจ ให้ความสำคัญและพิจารณาคัดเลือกชาวสารจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในหน้าการศึกษา ในภารกิจด้านการผลิตบัณฑิตมากที่สุด รองลงมาได้แก่ภารกิจด้านการบริการวิชาการ ภารกิจด้านการค้นคว้าวิจัย และภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตามลำดับ

ชาวสารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น ผู้มีอำนาจตัดสินใจให้ความสำคัญและพิจารณาคัดเลือกชาวสารในภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต ตีพิมพ์เผยแพร่ในหน้าการศึกษามาก

ที่สุด รองลงมาได้แก่ภารกิจด้านบริการวิชาการแก่สังคม ภารกิจด้านค้นคว้าวิจัยและภารกิจด้าน การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

สำหรับข่าวสารเกี่ยวกับ การบริหารเชิงนโยบายจากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่มีอำนาจตัดสินใจให้ความสำคัญและคัดเลือกตีพิมพ์เผยแพร่ในหน้าการศึกษา ได้แก่ ข่าวสาร เกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการการอุดมศึกษาของประเทศ รองลงมาได้แก่ ข่าวสารเกี่ยวกับ การบริหารงานในภารกิจของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม ประสาน ให้มหาวิทยาลัย/สถาบัน ในสังกัดดำเนินภารกิจต่าง ๆ ได้ อันได้แก่ ข่าวสารเกี่ยวกับ นโยบายการค้นคว้าวิจัย นโยบายด้านการผลิตบัณฑิต นโยบายด้านบริการวิชาการและนโยบาย ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ของทบวงมหาวิทยาลัย ตามลำดับ

ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าวสารที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้มีอำนาจ ตัดสินใจคัดเลือกข่าวการศึกษาตีพิมพ์ในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน ที่ได้กล่าวมาแล้ว นั้น เมื่อนำมาสรุปอ้างอิงกับแนวทางการคัดเลือกข่าวสารสำหรับตีพิมพ์เผยแพร่ ที่ได้นำมากล่าว เป็นทฤษฎีไว้ข้างต้น จะพบว่า แนวทางการคัดเลือกข่าวการศึกษาสำหรับตีพิมพ์ในหน้าการศึกษา นั้น ไม่แตกต่างจากแนวทางการคัดเลือกข่าวทั่วไปที่ได้มีการศึกษาไว้มากนัก เพียงแต่มีองค์ ประกอบบางประการที่มีผลต่อการพิจารณา ซึ่งสรุปองค์ประกอบได้ 3 ประการ ดังนี้

1. ด้านคุณภาพข่าว

แนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าวการศึกษาด้านคุณภาพข่าวไม่แตกต่างจากแนวทาง การพิจารณาคัดเลือกข่าวทั่วไปคือ ข่าวมีความน่าสนใจ น่าเสนอข้อเท็จจริง มีหลักฐานอ้างอิง มี บุคคลสำคัญเกี่ยวข้องในข่าวหรือบุคคลที่มีอำนาจตัดสินใจเป็นผู้ให้ข่าว ทันสมัย เกิดประโยชน์ต่อ ประชาชนส่วนใหญ่ เขียนข่าวได้ครบถ้วนสมบูรณ์ กระชับ เข้าใจง่าย

สำหรับองค์ประกอบบางประการที่แตกต่างคือ ข่าวการศึกษาไม่คำนึงถึงความสดเป็น หลักเสมอไป เนื่องจากความต่อเนื่องและความคืบหน้าของเนื้อหาของข่าวที่ได้เสนอไปแล้วนั้น หากเกิดประโยชน์หรือผลกระทบต่อประชาชนในช่วงเวลานั้น ๆ ก็สามารถเปิดประเด็นนำเสนอได้ อีก หรือผลของการดำเนินงานหรือการประชุมสัมมนาที่เกิดขึ้นในอดีต ก็สามารถเรียบเรียงนำเสนอ ได้อีกเช่นกัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ข่าวการศึกษาบางข่าวสามารถเก็บไว้นำเสนอในวันอื่น ๆ ได้ แต่ทั้ง นี้ต้องอยู่ภายใต้กระแสข่าวที่ประชาชนสนใจ อีกประการหนึ่งคือข่าวการศึกษาให้ความสำคัญกับ บุคคลในข่าว แหล่งข่าวและแหล่งอ้างอิงในข่าวเป็นพิเศษ เนื่องจากข่าวการศึกษาต้องเน้นให้เห็น ถึงความเชื่อถือของข่าว

2. การจัดส่งข่าว

แนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าวการศึกษาด้านการจัดส่งข่าวไม่แตกต่างจากแนวทาง

การพิจารณาคัดเลือกชาวทั่วไป คือ จัดส่งให้ถูกต้อง ระบุแหล่งรับให้ถูกฝ่าย ระบุผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน และจัดส่งอย่างรวดเร็วที่สุด ส่งข่าวแจกด้วยความยุติธรรมและต้องส่งก่อนเวลาปิดข่าว

สำหรับองค์ประกอบบางประการที่แตกต่างคือ ชาวการศึกษาสามารถส่งได้ตลอดเวลา แม้กระทั่งวันหยุด ยกเว้นข่าวที่มีสดควรส่งให้ทันก่อนเวลาปิดข่าว และจำนวนของข่าวที่ส่งแต่ละครั้งนั้นส่งได้ไม่จำกัดจำนวน

3. นักหนังสือพิมพ์

นักหนังสือพิมพ์ในที่นี้หมายถึง หัวหน้าข่าวการศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจคัดเลือกข่าว ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการได้รับคัดเลือกตีพิมพ์เผยแพร่ เพราะเป็นผู้ตัดสินใจ (เป็นผู้เฝ้าประตูข่าวสาร) นักหนังสือพิมพ์มีความคล่องตัว มีอิสระในการทำงานและการตัดสินใจ แต่ทั้งนี้การตัดสินใจของหัวหน้าข่าวการศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจคัดเลือกข่าว ยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอีกหลายประการคือ

3.1 การควบคุมหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ในปัจจุบันมีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารมากกว่าทุกยุคสมัยที่ผ่านมา เนื่องจากได้มีการยกเลิกกฎหมายควบคุมหนังสือพิมพ์ ป.ร.42 ไปแล้ว อีกทั้งรัฐบาลเองก็ได้อาศัยหนังสือพิมพ์ สร้างกระแส ความนิยมและกระแสความร่วมมือความเข้าใจ แก่มวลชนมาโดยตลอด ส่วนการควบคุมภายในองค์กรนั้น ในส่วนของข่าวศึกษามีน้อยกว่าข่าวประเภทอื่น เนื่องจากข่าวการศึกษาเป็นข่าวหนัก ต้องเน้นเนื้อหาสาระและความน่าเชื่อถือเท่านั้น จึงเป็นข่าวที่อำนวยความสะดวกทางธุรกิจ ได้น้อยกว่าข่าวประเภทอื่น ๆ

3.2 นโยบายการเผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์ นโยบายการเสนอข่าวการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันที่ศึกษามีลักษณะเหมือนกันคือ เน้นให้ความรู้ ให้ประโยชน์และรายงานผลกระทบทันทีต่อประชาชนในช่วงเวลานั้น ๆ จะคำนึงถึงเนื้อหาสาระของข่าวก่อน โดยพิจารณาเนื้อหาที่มีในหน้าการศึกษาในแต่ละวันประกอบด้วย ความสัมพันธ์กับแหล่งข่าวมีอิทธิพลนั้นน้อยมาก

3.3 ความรู้ความเข้าใจในข่าวของตัวนักหนังสือพิมพ์ หัวหน้าข่าวการศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจคัดเลือกข่าว จำนวน 9 คน ที่สัมภาษณ์มีประสบการณ์ในการรับผิดชอบข่าวการศึกษามาแล้วเป็นเวลา 5-10 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางสื่อสารมวลชนหรือเทียบเท่า จำนวน 5 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านสังคมศาสตร์ จำนวน 4 คน แบ่งเป็น จากมหาวิทยาลัยประเภทจำกัดรับ 6 คน จากมหาวิทยาลัยประเภทไม่จำกัดรับ 3 คน โดยทุกคนไม่ได้กำหนดสัดส่วนในการรายงานข่าวการศึกษาไว้แต่อย่างใด และต่างก็ให้ความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการรายงานข่าวแก่ทุกสถาบันเท่าเทียมกัน

องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจในข่าวของตัวนักหนังสือพิมพ์นั้น ผู้วิจัยไม่ได้ถือเป็นองค์ประกอบที่ต้องศึกษาลึกซึ้ง ด้วยเหตุที่ว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในข่าวของนัก

หนังสือพิมพ์นั้น อยู่นอกเหนือการควบคุมของแหล่งข่าวหรือนักประชาสัมพันธ์ อีกทั้งหากนักหนังสือพิมพ์ผู้นั้นผ่านการคัดเลือกจากสำนักพิมพ์ให้เป็นผู้เฝ้าประตูข่าวสารแล้ว ก็จะได้ถือว่าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 การรายงานข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน

2.1 ข้อมูลด้านปริมาณข่าวการศึกษาที่เกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้ลงพิมพ์ในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน

ปริมาณข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษา

2.1.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบปริมาณข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษากับปริมาณข่าวการศึกษาทั้งหมดที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน

ตารางที่ 2

แสดงข้อมูลเปรียบเทียบข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษากับปริมาณข่าวการศึกษาทั้งหมดที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์

เดือน	จำนวนข่าวการศึกษาในหน้าการศึกษา/ข่าว	จำนวนข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย/ข่าว	คิดเป็นร้อยละ	เพิ่มขึ้นร้อยละ	สัดส่วนการนำเสนอ
ธันวาคม 39	505	169	33.47	-	2.9:1
มกราคม 40	517	198	38.30	17.16	2.6:1
รวม	1,022	367	35.90	-	2.7:1

จากตารางจะพบว่า ปริมาณข่าวการศึกษาในหน้าการศึกษาที่ศึกษาพบมีจำนวน 1,022 ข่าว ซึ่งในจำนวนนี้มีข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 367 ข่าว พอสรุปได้ว่า ปริมาณข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยจะได้ลงพิมพ์ประมาณ 30-40% ของปริมาณข่าวทั้งหมด เนื่องจากในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันนอกจากจะนำเสนอข่าวการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งมีข่าวสารจากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดแล้ว ยังมีการนำเสนอข่าวการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีข่าวสารการศึกษาจากหน่วยราชการระดับกรม 14 กรม จากสถาบันอุดมศึกษา สถานศึกษาในระดับอนุปริญญา ระดับวิชาชีพ ระดับมัธยมศึกษาและระดับประถมศึกษาในสังกัด ข่าวการศึกษาและข่าวสารความรู้ด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรมซึ่งเป็นความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ

นอกจากนี้ในบางฉบับจะมีการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการให้ความรู้และข่าวเพื่อการบริการของหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขอีกด้วย

จากการเปรียบเทียบปริมาณข่าวสารจะพบว่า ข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาจะได้รับกรรายงานในหน้าการศึกษามากขึ้น จำนวน 29 ข่าว ในเดือนมกราคม 2540 ในขณะที่ปริมาณข่าวการศึกษาในภาพรวมเพิ่มขึ้นเพียง 12 ข่าว อาจวิเคราะห์ได้ว่าสาระของข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาได้รับความสนใจในการตีพิมพ์ในปริมาณและรายละเอียดในเนื้อหามากขึ้นและใช้เนื้อที่ในหน้าการศึกษามากกว่าเดือนธันวาคม 2539 ทำให้ปริมาณข่าวการศึกษาโดยรวมในหน้าการศึกษาเพิ่มขึ้น

สำหรับสัดส่วนการนำเสนอข่าวการศึกษาทั้งหมดในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่ศึกษาพบจะเท่ากับ 2.7:1

2.1.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบปริมาณการรายงานข่าวของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับ

ตารางที่ 3

แสดงข้อมูลเปรียบเทียบจำนวนข่าวการศึกษาเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษากับจำนวนข่าวการศึกษาทั้งหมดที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับ

ลำดับ ของการ รายงานข่าว การศึกษา ทั้งหมด	รายชื่อ หนังสือพิมพ์	จำนวนข่าวทั้งหมด ในหน้าการศึกษา ของหนังสือพิมพ์	จำนวนข่าวเกี่ยวกับสถาบัน อุดมศึกษาที่ได้รับการรายงาน ในหน้าการศึกษาของ หนังสือพิมพ์		ลำดับของการ รายงานข่าวเกี่ยวกับ สถาบันอุดมศึกษา
		จำนวน/ข่าว	จำนวน/ข่าว	ร้อยละ	
1	ไทยรัฐ	141	35	25.84	7
2	เดลินิวส์	138	38	27.54	5
3	ไทยโพสต์	127	41	32.28	4
4	สยามโพสต์	122	66	54.09	1
5	บ้านเมือง	120	47	39.17	3
6	มติชน	104	36	34.61	6
7	สยามรัฐ	94	22	23.40	9
8	แนวหน้า	93	52	55.91	2
9	ข่าวสด	83	30	36.14	8
	รวม 9 ฉบับ	1,022	367	35.90	

จากตารางจะพบว่า เมื่อนำจำนวนชาวการศึกษาทั้งหมดและจำนวนชาวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาจากตารางที่ 2 มาแจกแจง ปรากฏว่าจำนวนชาวการศึกษาที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันนั้น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการรายงานมากที่สุด คือจำนวน 141 ข่าว รองลงมาได้แก่หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ คือจำนวน 138 ข่าว และอันดับสามได้แก่หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ คือจำนวน 127 ข่าว อันดับสี่ได้แก่หนังสือพิมพ์สยามโพสต์ คือจำนวน 122 ข่าว และอันดับห้าได้แก่หนังสือพิมพ์บ้านเมือง คือจำนวน 120 ข่าว

สำหรับจำนวนชาวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันนั้น หนังสือพิมพ์สยามโพสต์มีการรายงานมากที่สุด คือจำนวน 66 ข่าว คิดเป็น 54.09% ของจำนวนชาวการศึกษาทั้งหมดในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์สยามโพสต์ รองลงมาได้แก่หนังสือพิมพ์แนวหน้า คือจำนวน 52 ข่าว คิดเป็น 55.91% ของจำนวนชาวการศึกษาทั้งหมดในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์แนวหน้า อันดับสามได้แก่หนังสือพิมพ์บ้านเมือง คือจำนวน 47 ข่าว คิดเป็น 39.17% ของจำนวนชาวการศึกษาทั้งหมดในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง อันดับสี่ได้แก่หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ คือจำนวน 41 ข่าว คิดเป็น 32.28% ของจำนวนชาวการศึกษาทั้งหมดในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ และอันดับห้าได้แก่หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ คือจำนวน 38 ข่าว คิดเป็น 27.54% ของจำนวนชาวการศึกษาทั้งหมดในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีนับจำนวนชาวที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาในครั้งนี้ ดำเนินการเพื่อผลในเชิงปริมาณและควมถี่ในการนำเสนอเท่านั้น ไม่สามารถวิเคราะห์ถึงปริมาณของเนื้อหาและรายละเอียดที่ได้รับการรายงานได้ เนื่องจากในการขอความอนุเคราะห์จากผู้มีอำนาจตัดสินใจนั้น แหล่งข่าวไม่สามารถที่จะเรียกร้อง กำหนดเงื่อนไข หรือยื่นข้อเสนอด่าง ๆ ในการขอความอนุเคราะห์ได้ ชาวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาจะได้รับเผยแพร่หรือไม่ อย่างไรนั้น เป็นสิทธิ์ของผู้มีอำนาจตัดสินใจที่จะพิจารณา อีกทั้งการพิจารณาคัดเลือกข่าวตีพิมพ์ ก็ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของข่าวแต่เพียงอย่างเดียว ยังมีปัจจัยอื่นอีกหลายประการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ จึงทำให้ไม่สามารถสรุปได้ว่า ชาวที่ได้รับการรายงานในปริมาณเนื้อที่มากจะเป็นชาวที่มีความสำคัญมาก หรือชาวที่ได้รับการรายงานในปริมาณเนื้อที่น้อยจะเป็นชาวที่มีความสำคัญน้อย อีกประการหนึ่งหากจะพิจารณาว่าหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีจำนวนหน้าการศึกษาที่ทำการศึกษากัน เนื้อที่ของการรายงานข่าวในหน้าการศึกษาย่อมเท่ากัน จะวิเคราะห์ว่าหนังสือพิมพ์ฉบับที่รายงานข่าวได้จำนวนมากกว่าจะใช้เนื้อที่ในการรายงานข่าว ต่อ 1 ข่าว น้อยกว่าฉบับอื่น ๆ นั้นอาจจะไม่ถูกต้องนักทั้งนี้เนื่องจากหนังสือพิมพ์บางฉบับได้ขายพื้นที่โฆษณาในหน้าการศึกษาด้วยทำให้หน้าการศึกษาเหลือเนื้อที่ที่จะให้ความอนุเคราะห์ในการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา

น้อยลง ด้วยเหตุนี้จึงไม่สามารถแจกแจงเปรียบเทียบและวิเคราะห์จากความแตกต่างของเนื้อหาในการรายงานของหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับได้ชัดเจน แต่จากการศึกษาตัวอย่างข่าวที่พบในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์ที่ทำการศึกษา เมื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลอย่างกว้าง ๆ จะพบว่าข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาแต่ละฉบับนั้นจะได้รับรายงานในปริมาณเนื้อที่ใกล้เคียงกันมาก กล่าวคือ

- ข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในภารกิจผลิตบัณฑิตรวมทั้งภาพข่าวในภารกิจต่าง ๆ จะได้รับการรายงานในเนื้อที่ประมาณ 3-6 คอลัมน์นิ้ว ต่อ 1 ข่าว

- ข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในภารกิจค้นคว้าวิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จะได้รับการรายงานในเนื้อที่ไม่เกิน 3 คอลัมน์นิ้ว ต่อ 1 ข่าว และอยู่ในคอลัมน์ข่าวย่อยประจำหน้าการศึกษา

- บทรายงาน บทความ บทวิเคราะห์ เกี่ยวกับการบริหารเชิงนโยบาย ของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยนั้น หากเป็นข่าวเกี่ยวกับนโยบายการจัดการอุดมศึกษาของประเทศ จะใช้เนื้อที่ในการรายงานประมาณ 6 คอลัมน์นิ้วขึ้นไปจนถึง 1/2 หน้า ต่อ 1 ข่าว ข่าวเกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยในการสนับสนุน ส่งเสริม ประสาน ให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินภารกิจต่าง ๆ ได้นั้น จะได้รับการรายงานในเนื้อที่ประมาณ 3-8 คอลัมน์นิ้ว ต่อ 1 ข่าว สำหรับข่าวเกี่ยวกับนโยบายในภารกิจการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษานั้น จะได้รับการรายงานในเนื้อที่ประมาณ 3-8 คอลัมน์นิ้ว ต่อ 1 ข่าว เช่นเดียวกัน

2.1.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบปริมาณรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันโดยภาพรวม

ตารางที่ 4

แสดงข้อมูลเปรียบเทียบปริมาณข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐกับเอกชนโดยภาพรวม

เดือน	จำนวนข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในเชิงนโยบาย (สปทม) (ร้อยละ)	จำนวนข่าวเกี่ยวกับภารกิจมหาวิทยาลัยของรัฐ (ร้อยละ)	จำนวนข่าวเกี่ยวกับภารกิจมหาวิทยาลัยเอกชน (ร้อยละ)	จำนวนรวมข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด (ร้อยละ)	สัดส่วนข่าวนโยบาย : ข่าวรัฐ : ข่าวเอกชน
ธันวาคม 39	56 (33.14%)	90 (53.25%)	23 (13.61%)	169 (100%)	2.5 : 4 : 1
มกราคม 40	50 (25.25%)	117 (59.09%)	31 (15.66%)	198 (100%)	1.6 : 3.8 : 1
รวมข่าว 2 เดือน	106 (28.88%)	207 (56.40%)	54 (14.72%)	367 (100%)	2 : 4 : 1

จากตารางพบว่า จากปริมาณข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมดที่ได้ตีพิมพ์ในหน้าการศึกษานั้น ข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้รับการรายงานผ่านสื่อมวลชนมากที่สุด คือ 207 ข่าว รองลงมาได้แก่ข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในเชิงนโยบาย จากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 106 ข่าว และข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 54 ข่าว ตามลำดับ โดยมีสัดส่วนในยอดรวม ข่าวเกี่ยวกับการบริหารเชิงนโยบาย : ข่าวภารกิจมหาวิทยาลัยของรัฐ : ข่าว ภารกิจมหาวิทยาลัยเอกชน เท่ากับ 2 : 4 : 1 แต่ทั้งนี้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มีอำนาจตัดสินใจปรากฏว่า ผู้มีอำนาจตัดสินใจคัดเลือกข่าวไม่ได้มีการกำหนดสัดส่วนในการรายงานข่าวเกี่ยวกับภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐกับภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนไว้แต่อย่างใด

2.1.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบปริมาณการรายงานข่าวในภารกิจ 4 ประการ ของสถาบัน
อุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

ตารางที่ 5

แสดงข้อมูลเปรียบเทียบปริมาณการรายงานข่าวในภารกิจ 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษา
ของรัฐและเอกชน

เดือน	จำนวนข่าวเกี่ยวกับ ภารกิจการผลิต บัณฑิต		จำนวนข่าวเกี่ยวกับ ภารกิจการค้นคว้า วิจัย		จำนวนข่าวเกี่ยว กับภารกิจ การบริการ วิชาการ		จำนวนข่าวเกี่ยว กับภารกิจการ ทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม		ยอดรวมจำนวน ข่าวเกี่ยวกับภารกิจ ของสถาบันอุดม ศึกษาทั้งหมด
	ม.รัฐ	ม.เอกชน	ม.รัฐ	ม.เอกชน	ม.รัฐ	ม.เอกชน	ม.รัฐ	ม.เอกชน	
ธันวาคม 39	58	13	4	-	27	10	1	-	113
มกราคม 40	77	27	4	-	35	2	1	2	148
ยอดรวมแต่ละ ภารกิจ	135	40	8	-	62	12	2	2	261

จากตารางพบว่า ข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้รับการรายงานในภารกิจ
ด้านการผลิตบัณฑิตมากที่สุด คือ 135 ข่าว รองลงมาคือภารกิจด้านการบริการวิชาการ 62 ข่าว
ภารกิจด้านการค้นคว้าวิจัย 8 ข่าว และภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 2 ข่าว ตาม
ลำดับ สำหรับข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น ได้รับการรายงานในภารกิจการผลิต
บัณฑิตมากที่สุดคือ 40 ข่าว รองลงมาคือภารกิจด้านการบริการวิชาการ 12 ข่าว และภารกิจด้าน
การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 2 ข่าว ตามลำดับ ส่วนภารกิจด้านค้นคว้าวิจัยของสถาบันอุดม
ศึกษาเอกชนนั้น จากศึกษาไม่พบการรายงานผ่านหน้าการศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวันเลย

ตาราง 6

แสดงข้อมูลเปรียบเทียบค่าร้อยละของปริมาณการรายงานข่าวในภารกิจ 4 ประการของสถาบัน

อุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

เดือน	ค่าร้อยละของปริมาณข่าวการผลิตบัณฑิต		ค่าร้อยละของปริมาณข่าวการค้นคว้าวิจัย		ค่าร้อยละของปริมาณข่าวการบริการวิชาการ		ค่าร้อยละของปริมาณข่าวการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม		ค่าร้อยละของยอดรวมเกี่ยวกับภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด
	ม.รัฐ	ม.เอกชน	ม.รัฐ	ม.เอกชน	ม.รัฐ	ม.เอกชน	ม.รัฐ	ม.เอกชน	
ธันวาคม 39	51.33	11.50	3.54	-	23.89	8.85	0.89	-	100
มกราคม 40	52.03	18.24	2.70	-	23.65	1.35	0.68	1.35	100
ยอดรวมแต่ละภารกิจ	51.72	15.32	3.07	-	23.75	4.60	0.77	0.77	100

จากตารางค่าร้อยละเปรียบเทียบจะพบว่า ข่าวเกี่ยวกับภารกิจด้านการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้รับการรายงานมากที่สุดคือ 51.72% รองลงมาเป็นข่าวเกี่ยวกับภารกิจด้านการบริการวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ คือ 23.75% อันดับสามเป็นข่าวเกี่ยวกับภารกิจการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน คือ 15.32% อันดับสี่เป็นข่าวเกี่ยวกับภารกิจด้านการบริการวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน คือ 4.60% อันดับห้าเป็นข่าวเกี่ยวกับภารกิจด้านการค้นคว้าวิจัย และอันดับสุดท้ายคือข่าวเกี่ยวกับภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน จะเท่ากันคือ 0.77%

2.1.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบปริมาณการรายงานข่าวในภารกิจ 4 ประการของสถาบัน
อุดมศึกษาของรัฐและเอกชนแต่ละแห่ง

ตารางที่ 7

แสดงจำนวนข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนของแต่ละสถาบัน

จำแนกตามภารกิจต่าง ๆ คือ

1 = ภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต

3 = ภารกิจด้านการบริการวิชาการ

2 = ภารกิจด้านการค้นคว้าวิจัย

4 = ภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ลำดับ	รายนามสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (จำกัดรับ) ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	จำนวนข่าวเกี่ยวกับภารกิจ ที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษา				ยอดรวม ทุกภารกิจ
		1	2	3	4	
1	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	33	2	11	-	46
2	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	29	-	16	-	45
3	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	11	1	12	-	24
4	มหาวิทยาลัยมหิดล	13	3	5	-	21
5	มหาวิทยาลัยศิลปากร	3	-	10	2	15
6	มหาวิทยาลัยนเรศวร	10	-	-	-	10
7	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	4	1	1	-	6
8	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง	3	1	2	-	6
9	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	5	-	1	-	6
10	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	4	-	-	-	4
11	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	4	-	-	-	4
12	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	4	-	-	-	4
13	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	3	-	-	-	3
14	มหาวิทยาลัยบูรพา	2	-	-	-	2
15	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	1	-	1	-	2
16	มหาวิทยาลัยทักษิณ	-	-	-	-	-
17	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	-	-	-	-	-
18	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	-	-	-	-	-
19	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	-	-	-	-	-

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ลำดับ	รายนามสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (ไม่จำกัดรับ) ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	จำนวนข่าวเกี่ยวกับภารกิจ ที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษา				ยอดรวม ทุกภารกิจ
		1	2	3	4	
1	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	2	-	3	-	5
2	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2	-	-	-	2

ลำดับ	รายนามสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่ไม่เป็นส่วนราชการ ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	จำนวนข่าวเกี่ยวกับภารกิจ ที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษา				ยอดรวม ทุกภารกิจ
		1	2	3	4	
1	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	2	-	-	-	2
2	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	-	-	-	-	-

ลำดับ	รายนามสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย	จำนวนข่าวเกี่ยวกับภารกิจ ที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษา				ยอดรวม ทุกภารกิจ
		1	2	3	4	
1	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	8	-	3	-	11
2	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	8	-	-	-	8
3	มหาวิทยาลัยรังสิต	5	-	1	1	7
4	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	3	-	2	1	6
5	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	5	-	1	-	6
6	มหาวิทยาลัยเกริก	4	-	1	-	5
7	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	3	-	1	-	4
8	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	2	-	2	-	4
9	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร	2	-	1	-	3
10	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	-	-	-	-	-
11	มหาวิทยาลัยนานาชาติติวอินสยาม	-	-	-	-	-
12	มหาวิทยาลัยบริติช (ประเทศไทย)	-	-	-	-	-
13	มหาวิทยาลัยพายัพ	-	-	-	-	-
14	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	-	-	-	-	-
15	มหาวิทยาลัยสยาม	-	-	-	-	-
16	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	-	-	-	-	-
17	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย	-	-	-	-	-
18	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	-	-	-	-	-

จากตารางจะพบว่าเมื่อนำปริมาณข่าวในภารกิจต่าง ๆ 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ในตารางที่ 5 นำมาแจกแจงแต่ละมหาวิทยาลัยในแต่ละภารกิจปรากฏว่า สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ทำการศึกษาทั้งหมด 23 แห่ง ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน 18 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ได้รับการรายงานข่าวมากที่สุดได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 46 ข่าว อันดับสองได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 45 ข่าว อันดับสามได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 24 ข่าว อันดับสี่ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 21 ข่าว และอันดับห้าได้แก่ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 15 ข่าว

เมื่อพิจารณาจากข่าวเกี่ยวกับภารกิจการผลิตบัณฑิตซึ่งเป็นภารกิจที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษามากที่สุด ปรากฏว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับการรายงานมากที่สุด จำนวน 33 ข่าว อันดับสองได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 29 ข่าว อันดับสามได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 13 ข่าว อันดับสี่ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 11 ข่าว และอันดับห้าได้แก่ มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 10 ข่าว

ข่าวเกี่ยวกับภารกิจบริการวิชาการ ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษามากเป็นอันดับสอง ปรากฏว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับการรายงานมากที่สุด จำนวน 16 ข่าว อันดับสองได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 12 ข่าว อันดับสามได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 11 ข่าว อันดับสี่ได้แก่ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 10 ข่าว และอันดับห้าได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 5 ข่าว

ข่าวเกี่ยวกับภารกิจด้านคว่ำวิจัย ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษามากเป็นอันดับสาม ปรากฏว่ามีสถาบันอุดมศึกษาเพียง 5 แห่งเท่านั้นที่ได้รับการรายงาน คือมหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับการรายงานมากที่สุด จำนวน 3 ข่าว อันดับสองได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 2 ข่าว อันดับสามได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวนแห่งละ 1 ข่าว

ข่าวเกี่ยวกับภารกิจทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาเป็นอันดับสุดท้าย และมีมหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับการรายงานเพียงแห่งเดียวเท่านั้นคือจำนวน 2 ข่าว

สำหรับในส่วน of สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จากตารางจะพบว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ทำการศึกษาทั้งหมด 18 แห่ง ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันเพียง 9 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ได้รับการรายงานมากที่สุดได้แก่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำนวน 11 ข่าว อันดับสองได้แก่ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำนวน 8 ข่าว อันดับสามได้แก่ มหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน 7 ข่าว อันดับสี่ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต และมหาวิทยาลัย

หอการค้าไทย จำนวน 6 ชาว อันดับห้าได้แก่ มหาวิทยาลัยเกริก จำนวน 5 ชาว

เมื่อพิจารณาจากข่าวเกี่ยวกับภารกิจการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นภารกิจที่ได้รับการรายงานมากที่สุดปรากฏว่ามหาวิทยาลัยกรุงเทพและมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้รับการรายงานมากที่สุดคือ จำนวน 8 ชาว อันดับสองได้แก่ มหาวิทยาลัยรังสิตและมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำนวน 5 ชาว อันดับสามได้แก่ มหาวิทยาลัยเกริก จำนวน 4 ชาว อันดับสี่ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตและมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำนวน 3 ชาว และ อันดับห้าได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานครและมหาวิทยาลัยศรีปทุม จำนวน 2 ชาว

ข่าวเกี่ยวกับภารกิจการบริการวิชาการ ได้รับการรายงานมากเป็นอันดับสอง ปรากฏว่า มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ได้รับการรายงานมากที่สุด คือ 3 ชาว อันดับสองได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตและมหาวิทยาลัยศรีปทุม จำนวน 2 ชาว อันดับสามได้แก่ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร มหาวิทยาลัยรังสิตและ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำนวนแห่งละ 1 ชาว

ข่าวเกี่ยวกับภารกิจการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ได้รับการรายงานมากเป็นอันดับสาม ได้แก่มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตและมหาวิทยาลัยรังสิต แห่งละ 1 ชาว

ข่าวเกี่ยวกับภารกิจค้นคว้าวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จากการศึกษาในครั้งนี้ ปรากฏว่าไม่พบการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันเลย

2.1.6 วิเคราะห์เปรียบเทียบปริมาณการรายงานข่าวในภารกิจ 4 ประการ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนและข่าวเชิงนโยบายจากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับ

ตารางที่ 8

แสดงข้อมูลเปรียบเทียบจำนวนข่าวการศึกษาในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับกับข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา จำแนกตามข่าวเชิงนโยบายของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยและข่าวเกี่ยวกับภารกิจ 4 ประการ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

ลำดับ	รายชื่อหนังสือพิมพ์	จำนวนข่าวทั้งหมดในหน้าการศึกษา	จำนวนข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด	ข่าวเกี่ยวกับการบริหารเชิงนโยบายของสปท.	ข่าวภารกิจมหาวิทยาลัยของรัฐ				ข่าวภารกิจมหาวิทยาลัยของเอกชน			
					1	2	3	4	1	2	3	4
1	ไทยรัฐ	141	35	15	12	2	5	-	-	-	-	1
2	เดลินิวส์	139	38	11	13	-	7	1	5	-	1	-
3	ไทยโพสต์	127	41	14	15	-	4	-	6	-	2	-
4	สยามโพสต์	122	66	25	22	1	6	-	8	-	4	-
5	บ้านเมือง	120	47	5	22	1	13	-	6	-	-	-
6	มติชน	104	36	22	10	-	-	-	4	-	-	-
7	สยามรัฐ	94	22	6	12	-	1	-	2	-	1	-
8	แนวหน้า	93	52	6	15	4	17	-	6	-	3	1
9	ข่าวสด	83	30	2	14	-	9	1	3	-	1	-
	รวม 9 ฉบับ	1,022	367	106	135	8	62	2	40	-	12	2

หมายเหตุ ภารกิจ 1 = การเรียนการสอน ภารกิจ 3 = การบริการวิชาการ

ภารกิจ 2 = การค้นคว้าวิจัย ภารกิจ 4 = การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

จากตาราง จะพบว่า เมื่อนำจำนวนข่าวจากตารางที่ 7 มาแจกแจงออกเป็นจำนวนของการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับ ดังตารางที่ 8 ปรากฏว่า หนังสือพิมพ์สยามโพสต์และหนังสือพิมพ์บ้านเมืองได้รายงานข่าวเกี่ยวกับภารกิจการผลิตบัณฑิตของสถาบัน

อุดมศึกษาของรัฐมากที่สุดคือ จำนวน 22 ข่าว หนังสือพิมพ์สยามโพสต์ รายงานข่าวเกี่ยวกับภารกิจผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมากที่สุดคือจำนวน 8 ข่าว

หนังสือพิมพ์แนวหน้ารายงานข่าวเกี่ยวกับภารกิจบริการวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมากที่สุดคือจำนวน 8 ข่าว หนังสือพิมพ์สยามโพสต์รายงานข่าวเกี่ยวกับภารกิจบริการวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมากที่สุด คือจำนวน 4 ข่าว

หนังสือพิมพ์แนวหน้ารายงานข่าวเกี่ยวกับภารกิจค้นคว้าวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมากที่สุด คือจำนวน 4 ข่าว สำหรับข่าวเกี่ยวกับภารกิจค้นคว้าวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ไม่มีการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

หนังสือพิมพ์ข่าวสดและหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ รายงานข่าวเกี่ยวกับภารกิจทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวนฉบับละ 1 ข่าว รวม 2 ข่าว หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์แนวหน้ารายงานข่าวเกี่ยวกับภารกิจทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนฉบับละ 1 ข่าว รวม 2 ข่าว

สำหรับข่าวเกี่ยวกับการบริหารเงินโยบายจากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยนั้น ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์สยามโพสต์มากที่สุด คือจำนวน 25 ข่าว คิดเป็น 27.88% ของจำนวนข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์สยามโพสต์ รองลงมาได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชน คือจำนวน 22 ข่าว คิดเป็น 61% ของจำนวนข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์มติชน และได้รับรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือข่าวสดน้อยที่สุด คือจำนวน 2 ข่าวเท่านั้น เมื่อสรุปในเชิงปริมาณจะพบว่าข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในการบริหารเงินโยบายจากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้รับการรายงานในจำนวน 22.41% ของจำนวนข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา และได้รับการรายงานจำนวน 10.37% ของจำนวนข่าวการศึกษาทั้งหมดที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน

2.2 ข้อมูลด้านเนื้อหาสาระของข่าวสาร จากการศึกษาการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน

เนื้อหาสาระของข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษา

2.2.1 สถานการณ์ที่เอื้อต่อการเป็นข่าวของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

การศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ เป็นการศึกษาการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน ในเดือนธันวาคม 2539 และเดือนมกราคม 2540 ภายใต้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การเมือง เศรษฐกิจ สังคมของประเทศ ที่เข้าสู่การเปลี่ยนแปลง เนื่องจากการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน 2539 ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายระดับชาติ จึงก่อให้เกิดสถานการณ์ที่เอื้อต่อการเกิดกระแสข่าวมากมายในทุกด้าน กระแสข่าวที่เกิดจากสถานการณ์ต่าง ๆ นี้ บางกระแสเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ สังคมและการพัฒนาประเทศ จึงกลายเป็นผลกระทบที่เอื้อต่อการเป็นข่าว ของทบวงมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในฐานะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับอุดมศึกษาเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ สังคมและการพัฒนาของประเทศ

สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเป็นข่าวของสถาบันอุดมศึกษาแบ่งออกเป็น

- สถานการณ์ภายนอกทบวงมหาวิทยาลัย
- สถานการณ์ภายในทบวงมหาวิทยาลัย
- สถานการณ์ภายในสถาบันอุดมศึกษา

สถานการณ์ภายนอกทบวงมหาวิทยาลัย

สถานการณ์ภายนอกทบวงมหาวิทยาลัยเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งได้แก่สภาพแวดล้อมทางการเมือง กฎหมาย เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลใหม่ ดังนั้นสถานการณ์ภายนอกที่มีอิทธิพลก่อให้เกิดกระแสข่าวเกี่ยวกับ แนวนโยบาย บทบาท และการดำเนินงานของทบวงมหาวิทยาลัย และเป็นสถานการณ์ที่ประชาชนส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญ สนใจ ติดตามผล ตลอดจนนำไปเป็นประเด็นสนทนาอย่าง ต่อเนื่อง ได้แก่

1. การเริ่มดำเนินงานตามนโยบายทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของรัฐบาลใหม่ (พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา 11 ธันวาคม 2539)
2. การพิจารณาปรับลดงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2540 ของรัฐบาลใหม่ จำนวนกว่า 20,000 ล้านบาท

3. การเข้าสู่การดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ซึ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พัฒนาเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมของสังคม และปรับระบบบริหารจัดการเป็นแบบองค์รวม

สถานการณ์ภายในทบวงมหาวิทยาลัย

ทบวงมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ดูแลการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของชาติ ดังนั้นเมื่อสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ภายนอกเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ทางการเมือง การบริหารจัดการการอุดมศึกษาของหน่วยงานระดับกระทรวงซึ่งทำการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ภายนอกด้วยเช่นเดียวกัน เนื่องจากมีทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์แนวใหม่ คือ Paradigm รัฐประศาสนศาสตร์ในฐานะที่เป็นรัฐศาสตร์ ระบุว่า “Public Administration as Political Science Paradigm (1950-1970)” ซึ่งหมายความว่าแท้จริงแล้วรัฐประศาสนศาสตร์และหรือการบริหารรัฐกิจจะอยู่ในบริบทของการเมือง สรุปได้ว่า การบริหารเป็นส่วนหนึ่งของการเมือง เราไม่สามารถแยกการเมืองออกจากการบริหารได้ ดังนั้นสถานการณ์ภายในทบวงมหาวิทยาลัยที่ได้แปรตามสถานการณ์การเมือง ซึ่งได้เอื้อต่อการเกิดกระแสข่าวเกี่ยวกับการดำเนินภารกิจของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ตลอดจนถึงสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนในสังกัด มีดังนี้

1. การดำเนินงานตามนโยบายด้านการศึกษารัฐบาล (ดูในภาคผนวก)
2. การดำเนินงานตามกรอบนโยบายในการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544)
3. การดำเนินงานตามนโยบายและแนวคิดในการบริหารการอุดมศึกษาของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยคนใหม่ (โปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง 29 พฤศจิกายน 2539)
4. การดำเนินงานตามแนวนโยบาย แนวทางในการปฏิบัติเพื่อ ส่งเสริม สนับสนุน ประสานให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนดำเนินภารกิจต่าง ๆ ของปลัดทบวงมหาวิทยาลัยคนใหม่ (คณะรัฐมนตรีมีมติแต่งตั้ง 7 มกราคม 2540)

นอกจากนี้ยังมีสถานการณ์ที่เกิดจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานประจำปีของทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งได้กลายเป็นสถานการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิดกระแสข่าวและการรายงานข่าวเกี่ยวกับการดำเนินภารกิจในด้านการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนอย่างมากมายและต่อเนื่อง ก็คือ การสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา หรือการสอบเอนทรานซ์ปีการศึกษา 2540 โดยมีกำหนดการดังนี้คือ ตลอดเดือนมกราคม 40 จำหน่ายใบสมัครทางไปรษณีย์ ปลายเดือนกุมภาพันธ์ 40 จำหน่ายใบสมัครแก่บุคคลทั่วไป ต้นเดือน

มีนาคมรับสมัคร ตลอดเดือนเมษายนสอบคัดเลือก และภายในเดือนพฤษภาคมประกาศผลสอบ เอนทรานซ์ ตรวจร่างกายและสอบสัมภาษณ์ การดำเนินงานต่าง ๆ เหล่านี้เป็นที่สนใจของ สื่อมวลชน เนื่องจากมีผลกระทบต่อประชาชนและผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอน ปลายเป็นจำนวนมาก ซึ่งในปีการศึกษา 2540 นี้ ประมาณการไว้ว่าจะมีผู้สมัครสอบ เป็นจำนวน ถึง 180,000 คน

สถานการณ์ภายในสถาบันอุดมศึกษา

จากสถานการณ์ภายในทบวงมหาวิทยาลัย ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินภารกิจ ของสถาบันอุดมศึกษาตั้งที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น อาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นสถานการณ์ ภายนอกของสถาบันอุดมศึกษานั้นเอง ในช่วงเริ่มเข้าสู่ปีแรกของการดำเนินงานตามนโยบาย รัฐบาล การเข้าสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 การเข้าสู่แผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย ฉบับที่ 8 สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนได้มีการเร่ง ดำเนินการและพัฒนาการดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ ทั้งทางด้านกายภาพและทางด้านวิชาการ ตามแผนนโยบายใหม่และสานต่อแผนนโยบายเก่า บัณฑิตต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้สถาบันอุดมศึกษา ดำเนินภารกิจภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเป็นข่าวมากมาย เช่น

1. การเตรียมรับนักศึกษาใหม่ชั้นปีที่ 1 จากการสอบคัดเลือกในระบบโควต้าและ ในโครงการพิเศษต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค
2. การเตรียมรับนักศึกษาใหม่ โดยผ่านการสอบคัดเลือกรวมจากทบวงมหาวิทยาลัย ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค (ทั้งปริมาณและ คุณภาพ)
3. การเตรียมสอบคัดเลือกนักศึกษาใหม่โดยการเปิดสอบเอง ของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน
4. การสานต่อนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งด้าน กายภาพและด้านวิชาการ โดย
 - เตรียมการขยายวิทยาเขต/ขยายพื้นที่การสอน/เพิ่มคณะ
 - เตรียมดำเนินการเพื่อเพิ่มการเรียนการสอนในหลักสูตร/สาขาวิชาใหม่และดำเนินการ เพื่อเตรียมรับนักศึกษาในปีการศึกษา 2540 ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง จำนวน 229 สาขาวิชา

ตารางที่ 9

สรุปจำนวนหลักสูตร/สาขาวิชาใหม่ที่เปิดสอนในแผนพัฒนาการศึกษา
ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 จำแนกตามระดับ และปีงบประมาณ

ปีงบประมาณ	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ป.บัณฑิต	ปริญญาโท	ป.บัณฑิต ชั้นสูง	ปริญญา เอก	รวม
2540	14	229	26	253	3	83	608
2541	15	67	13	117	-	36	238
2542	6	54	7	87	5	35	194
2543	-	24	7	47	2	21	101
2544	-	21	3	45	-	21	90
รวม	25	395	56	549	10	196	1,231

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

- เตรียมดำเนินการเพื่อเพิ่มการเรียนการสอนในหลักสูตร/สาขาวิชาใหม่ และดำเนินการเพื่อเตรียมรับนักศึกษา ในปีการศึกษา 2540 ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
 - การเตรียมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการเรียนการสอน ซึ่งบางสถาบันจะเริ่มดำเนินการให้ทันในปีการศึกษา 2540 นี้ (ทบวงมหาวิทยาลัยจะจัดพิธีเปิดใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างเป็นทางการในเดือนเมษายน 2540 นี้)
 - การเตรียมจัดทำเกณฑ์การรับนักศึกษาด้วยวิธีเอ็นทรานซ์ระบบใหม่ ปี 2542 ซึ่งจะต้องสรุปเกณฑ์เพื่อชี้แจงต่อสาธารณชนภายในเดือนมิถุนายน 2540 (21 มีนาคม 40 จะประชุมสรุปเกณฑ์)
5. การเผชิญปัญหาปรับลดงบประมาณประจำปี 2540 ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเป็นจำนวนกว่า 1,295 ล้านบาท
 6. การเตรียมการในด้านภารกิจการผลิตบัณฑิต เพื่อขนานรับนโยบายและการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน (แนวนโยบายของปลัดทบวงมหาวิทยาลัยคนใหม่)
 7. การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภายใต้ระบบ กำกับ และตรวจสอบสถาบันซึ่งปรับปรุงใหม่ เพื่อใช้ใน ช่วงแผนฯ 8
 8. การเตรียมการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความพร้อมและเพิ่มโอกาสที่ดีในตลาดแรงงานแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่จะสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2539

สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ สร้างกระแสข่าว เปิดประเด็นข่าว หรือเปิดประเด็นข่าวต่อเนื่อง ตลอดจน นำเสนอเนื้อหาสาระในรูปแบบของรายงานพิเศษ บทความ บทวิเคราะห์ บทวิจารณ์ ที่เกี่ยวกับการดำเนินภารกิจต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาและสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยทั้งสิ้น

2.2.2 ประเด็นการนำเสนอและรายงานข่าวเกี่ยวกับภารกิจต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 6 ประการ โดยสนองตอบต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ซึ่งเน้นในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในสังกัดมีความเป็นเลิศทางวิชาการและมีมาตรฐานทัดเทียมกัน สามารถผลิตบัณฑิตในคุณภาพและปริมาณที่สามารถแข่งขันกับประชาคมโลกได้ โดยมีสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานกลางในการส่งเสริม สนับสนุนและประสานให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนดำเนินภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต การค้นคว้าวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด วัตถุประสงค์ 6 ประการนั้นได้แก่

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา
2. เพื่อขยายโอกาสการเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา และความเท่าเทียมกันของโอกาส
3. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารสถาบัน บริหารวิชาการ และระบบตรวจสอบ
4. เพื่อพัฒนาผลผลิตของระบบอุดมศึกษา ได้แก่ บัณฑิต ผลงานวิจัย การให้บริการวิชาการให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพและทันการ
5. เพื่อยกระดับมาตรฐานและสมรรถนะของสถาบันอุดมศึกษาให้มีมาตรฐานสากลให้มีบทบาททางวิชาการในภูมิภาคได้
6. เพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา และใช้การบริหารจัดการแบบเอกชนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

จากวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 8 ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นจะส่งผลกระทบต่อให้สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน เกิดการปรับปรุง พัฒนา การบริหารจัดการ ตลอดจนการดำเนินภารกิจให้เป็นไปในทิศทางและวัตถุประสงค์ของแผนฯ ดังกล่าว และ

มีแนวโน้มว่าในอนาคตสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนจะมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการและอิสระทางวิชาการ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องเตรียมพร้อมที่จะเข้าสู่การแข่งขันในอนาคตที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การประชาสัมพันธ์ภายนอกจะเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้าง รักษา ความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนให้อยู่ในระดับที่พึงประสงค์

ข้อมูลจากการศึกษาถึงประเด็นการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน พบว่า ประเด็นการนำเสนอที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาในภารกิจต่าง ๆ นั้น มีดังนี้

1. ภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต

ข่าวภารกิจด้านการผลิตบัณฑิตนั้นจะเป็นการเสนอข่าวสารที่เกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน อาจารย์ นักศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้คือ

ประเด็นที่นำเสนอเกี่ยวกับหลักสูตร

- หลักสูตร หมายถึงถึง - คุณภาพมาตรฐานของหลักสูตรทุกระดับที่เปิดสอนในปัจจุบัน
- การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและประชาคมโลก ตลอดจนพัฒนาองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิม
 - การเปิดสอนหลักสูตร/สาขาวิชาใหม่
 - การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามแก่นักศึกษา
 - กิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ

ประเด็นที่ได้รับความสนใจนำเสนอในหน้าการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรโดยเฉพาะนั้น มีน้อยมาก การนำเสนอจะเป็นประเด็นเพื่อความแปลกใหม่ทั้งจากการสัมภาษณ์และข้อมูลจากเอกสาร คือการเปิดสอนหลักสูตรใหม่หรือหลักสูตรนานาชาติ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน เพื่อเตรียมรับนักศึกษาใหม่ ในปีการศึกษา 2540 ได้แก่ การเปิดสอนหลักสูตรบัณฑิตในอุดมคติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การเปิดสอนหลักสูตรใหม่ของมหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อผลิตวิศวกรด้านอุปกรณ์แพทย์ โดยนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมากกว่าเอกชน นอกนั้นจะแทรกอยู่ในเนื้อหาของข่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์และนักศึกษา

ประเด็นที่นำเสนอเกี่ยวกับการเรียนการสอน

การเรียนการสอน หมายถึง - คุณภาพและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
ในชั้นเรียน

- คุณภาพและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
ทางไกล
- คุณภาพและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ
- การพัฒนาอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนและ
ห้องปฏิบัติการ
- คุณภาพและประสิทธิภาพของตำรา และเอกสาร
ประกอบการสอน

ประเด็นที่ได้รับความสนใจนำเสนอในหน้าการศึกษา ได้แก่ ประเด็นในเชิงรุกจากการ
สัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณภาพและการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนไปสู่การใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศ การขยายวิทยาเขต การเพิ่มคณะ การเรียนการสอนในสาขาวิชาใหม่ของสถาบันอุดม
ศึกษาของรัฐ และการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นประเด็นที่กระทบต่อ
ประชาชนจำนวนมากและสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแผนฯ 8

ประเด็นที่นำเสนอเกี่ยวกับอาจารย์

อาจารย์ หมายถึง - คุณภาพและศักยภาพของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของ
รัฐและเอกชน

- สถานภาพทางวิชาการ สถานภาพทางสังคมของอาจารย์
- คุณภาพการสอน ตลอดจนประสิทธิภาพทางวิชาการของ
อาจารย์
- การผลิตและพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา

ประเด็นการนำเสนอเกี่ยวกับอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ได้รับความสนใจให้นำเสนอ
ในหน้าการศึกษามากกว่าประเด็นเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน เนื่องจากอาจารย์เป็น
ปัจจัยที่จะผลักดันให้ภารกิจผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาลุล่วงด้วยดี ตามวัตถุประสงค์และ
เป้าหมายที่วางไว้โดยนำเสนอประเด็นในเชิงรุก จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพทางวิชาการ
และสถานภาพทางสังคมของอาจารย์มากที่สุด ได้แก่ การขยายตัวของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย
ของรัฐ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ นอกจากนี้ยังมีข่าวการประกาศรับสมัครอาจารย์ในสาขาวิชา

ขาดแคลนหลายสาขา ร่องลงมา เป็นการนำเสนอจากเอกสารและการเข้าร่วมรับฟังเกี่ยวกับคุณภาพและศักยภาพทางวิชาการของอาจารย์ ได้แก่ การประชุมสัมมนาทางวิชาการต่าง ๆ ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนร่วมกับนักวิชาการศึกษา ผู้ทรงในสาขาอื่น ๆ ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศในหัวข้อที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของอาจารย์ นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอในเรื่องเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา คือ ขบวนการรับสมัครผู้ขอรับทุนในโครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์ ซึ่งนำเสนอรายละเอียดตามเอกสาร และภาพขบวนการเยี่ยมชมดูงานของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

ประเด็นที่นำเสนอเกี่ยวกับนักศึกษา

- นักศึกษา หมายถึง- การเสริมสร้างคุณภาพของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนตลอดจนคุณภาพนักศึกษาใหม่ชั้นปีที่ 1
- การดำเนินกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความพร้อมทางวิชาการและคุณภาพชีวิต
- คุณภาพบัณฑิตทางคุณธรรม จริยธรรม และทางวิชาการ

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างคุณภาพนักศึกษาได้รับความสนใจ นำเสนอในหน้าการศึกษามากที่สุด เนื่องจากคุณภาพและศักยภาพของนักศึกษา สามารถบ่งบอกถึงคุณภาพและศักยภาพของบัณฑิต ซึ่งเป็นกำลังของชาติในอนาคต เรื่องที่ถูกรับรองมากที่สุด ได้แก่ การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และการสอบคัดเลือกระบบใหม่ซึ่งจะใช้ในปีการศึกษา 2542 โดยมีการนำเสนอ กำหนดการสอบคัดเลือก จำนวนนักศึกษาที่จะรับทั้งของรัฐและเอกชน การประกาศรับสมัครและสอบคัดเลือกนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในส่วนภูมิภาค การรับนักศึกษาในโครงการผู้มีความสามารถพิเศษของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในส่วนกลาง การจัดทำเกณฑ์การรับนักศึกษาในการสอบคัดเลือกระบบใหม่และการแสดงความคิดเห็นของผู้บริหารมหาวิทยาลัย/คณบดีคณะต่าง ๆ เกี่ยวกับเกณฑ์ใหม่ที่จะประกาศใช้ในเดือนมิถุนายน 2540 ตลอดจนการสนับสนุนของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีต่อวิธีการสอบคัดเลือกระบบใหม่ ซึ่งเป็นประเด็นในเชิงรุกจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลสถิติตัวเลขจากเอกสารประกอบ ตลอดจนข่าวทุนการศึกษาประเภทต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและภาคเอกชน นอกจากนี้ยังมีข่าวเกี่ยวกับการรับนักศึกษาในโครงการผู้มีความสามารถพิเศษ ได้ลงพิมพ์หน้า 1 ของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง คือ ข่าวพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ทรงสอบคัดเลือกในโครงการฯได้ในคณะนิติศาสตร์

๖. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่องที่ถูกนำเสนอรองลงมาได้แก่ ประเด็นที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของนักศึกษา เพื่อเสริมสร้างความพร้อมทางวิชาการและคุณภาพชีวิต เป็นการนำเสนอจากเอกสารและภาพข่าว และจากการสัมภาษณ์บ้างเล็กน้อย โดยนำเสนอเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ผลงานนักศึกษาจาก มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน กิจกรรมนักศึกษาในรูปของกิจกรรมวิชาการ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ การจัดงานนัดพบแรงงาน สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และการจัดนิทรรศการ ผลงาน นักศึกษา การมอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษา การพานักศึกษาเยี่ยมชม ดูงาน กำหนดการและ ภาพข่าวงานพิธีประสาทปริญญา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ นอกจากนี้ยังมีข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมทาง การเมืองที่ได้ลงพิมพ์ในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ข่าวสด คือ นักศึกษาหลายสถาบันรวมตัวกัน คัดค้านการสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น

2. ภารกิจด้านการค้นคว้าวิจัย

ข่าวภารกิจด้านการค้นคว้าวิจัยนั้น จะเป็นการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของ สถาบันอุดมศึกษาทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

- การค้นคว้าวิจัย หมายรวมถึง - ศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษาในด้านการวิจัย
- การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยของอาจารย์และนักวิจัย
 - การสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อสนองตอบการพัฒนาประเทศ
 - การนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม
 - การเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่สาธารณชน

ประเด็นที่ได้รับการนำเสนอในหน้าการศึกษา คือ ประเด็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อสนองตอบต่อการพัฒนาประเทศ ได้แก่ข่าวการประชุมสัมมนานักวิจัยทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ ซึ่งรายงานจากข้อมูลเอกสาร ส่วนประเด็นการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม นั้น ได้ลงพิมพ์ในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์สยามโพสต์ คือข่าวเกี่ยวกับเงินนอกระบบของตำรวจ จากงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้รับการชมเชยและสนับสนุนจากนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ โดยรายงานข่าวจากการสัมภาษณ์ พร้อมภาพข่าวประกอบ ซึ่งข่าวนี้ได้แสดงถึงศักยภาพ

ของสถาบันอุดมศึกษาในด้านการวิจัยอีกด้วย ส่วนประเด็นเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยของอาจารย์และนักวิจัยนั้น มีการนำเสนอจากเอกสารคือ ชาวคณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้รับทุนจากสภาวิจัยแห่งชาติ และชาวมหาวิทยาลัยมหิดลรับสมัครนักวิจัยเข้าร่วมในโครงการวิจัยของมหาวิทยาลัย

ประเด็นข่าวเกี่ยวกับภารกิจด้านการค้นคว้าวิจัยนั้น ไม่มีการนำเสนอประเด็นข่าวในเชิงรุก และไม่มีการนำเสนอข่าวการค้นคว้าวิจัยจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นที่น่าสังเกตว่า ประเด็นเกี่ยวกับงานวิจัยนั้น เป็นประเด็นที่รายงานในเชิงรุกได้ ในข่าวงานวิจัยที่มีผลกระทบต่อสังคมทันทีหรือในช่วงระยะเวลาอันสั้น แต่สำหรับงานวิจัยที่เป็นการวิจัยค้นคว้าองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในวงการวิชาการ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการนานหรือเกิดผลแล้วไม่สามารถแสดงหรือนำเสนอเป็นรูปธรรมได้ จึงจะนำเสนอเพื่อส่งเสริมความรู้และแจ้งให้ประชาชนได้รับทราบถึงประโยชน์เท่านั้น การนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันและสังคมในอนาคตนั้น เป็นเรื่องของการคาดการณ์ล่วงหน้า อีกประการหนึ่งการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเนื้อหาของงานวิจัย ผู้รายงานต้องศึกษาและทำความเข้าใจในรายละเอียดของงานวิจัยนั้น ให้มากพอที่จะถ่ายทอดออกมาในลักษณะข่าวที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ การที่สื่อมวลชนได้รับข่าวสารมากแต่รายงานน้อย อาจมีเหตุผลมาจากข้อจำกัดเรื่องเวลาที่จะศึกษารายละเอียดของงานวิจัย เนื่องจากผู้สื่อข่าวต้องทำงานแข่งกับเวลา อยู่เสมอ

3. ภารกิจด้านการบริการวิชาการ

ข่าวภารกิจด้านการบริการวิชาการนั้น จะเป็นการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการบริการของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต

การบริการวิชาการ หมายรวมถึง - การบริการวิชาการแก่ประชาชนทั่วไปเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

- บริการวิชาการแก่บุคลากรในภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อการพัฒนาศักยภาพในการทำงานและองค์กร
- ประสิทธิภาพในการบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษา
- การพัฒนาศักยภาพในการบริการวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

ประเด็นเกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่สังคมที่ได้รับการนำเสนอในหน้าการศึกษามาก

ที่สุดคือ การนำเสนอจากเอกสารที่ได้รับในเรื่องที่เกี่ยวกับการบริการความรู้แก่ประชาชนทั่วไปเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้แก่ โครงการหลักสูตรระยะสั้น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างอาชีพ พัฒนาบุคลิกภาพการเกษตร การอนามัยแม่และเด็ก เศรษฐกิจและสังคม การสาธารณสุข ศิลปะ หรือแม้กระทั่งการท่องเที่ยว ซึ่งผู้รับบริการจะเสียค่าใช้จ่ายหรือไม่ก็ตาม ส่วนอีกประเด็นที่ได้รับ การนำเสนอ ได้แก่ การบริการวิชาการแก่บุคลากรในภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อการพัฒนา ศักยภาพในการทำงานและองค์กร โดยนำเสนอตามเอกสารที่ได้รับเช่นเดียวกัน ได้แก่ การจัด โครงการสัมมนาทางวิชาการ ประชุมเข้าปฏิบัติการ การประชุมทางวิชาการ การฝึกอบรม ใน หัวข้อที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพนั้น ๆ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานและพัฒนา องค์กร เช่น การอบรมหลักสูตร นักบริหาร หลักสูตรธุรกิจ เลขานุการ หลักสูตรพัฒนาความรู้ด้าน วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์การแพทย์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การรายงานข่าวในภารกิจด้านการบริการวิชาการ ส่วนใหญ่จะได้ลงพิมพ์ในคอลัมน์ ข่าวย่อย ซึ่งมีอยู่ในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ โดยใน 1 คอลัมน์จะสามารถรายงาน ข่าวการบริการวิชาการได้หลายข่าว ซึ่งก็เป็นโอกาสของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ในการได้รับความอนุเคราะห์เผยแพร่ข่าวในด้านบริการวิชาการ แก่ประชาชนผู้อ่านได้มากยิ่งขึ้น

คอลัมน์สำหรับข่าวย่อยในหนังสือพิมพ์รายวันที่รายงานข่าวบริการวิชาการแก่สังคม มีดังนี้

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	ได้แก่ คอลัมน์โทรโข่งขยายข่าว (หน้า 15)
หนังสือพิมพ์เดลินิวส์	ได้แก่ คอลัมน์ 4 แยกข่าวย่อย และ 05 นาที (หน้า 10)
หนังสือพิมพ์มติชน	ได้แก่ คอลัมน์แฉดวงการศึกษา (หน้า 11)
หนังสือพิมพ์ข่าวสด	ได้แก่ คอลัมน์รอบรั้วสถาบัน (หน้า 7)
หนังสือพิมพ์แนวหน้า	ได้แก่ คอลัมน์กรอบเล็ก ๆ (หน้า 18)
หนังสือพิมพ์บ้านเมือง	ได้แก่ คอลัมน์ย่าข่าวย่อย (หน้า 20)
หนังสือพิมพ์สยามโพสต์	ได้แก่ คอลัมน์สังคมการศึกษา (หน้า 7)
หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์	ได้แก่ คอลัมน์กระดานข่าว (หน้า 8)
หนังสือพิมพ์สยามรัฐ	ได้แก่ คอลัมน์ทางด่วนข่าวสาร (หน้า 7)

ประเด็นข่าวและข่าวเกี่ยวกับภารกิจด้านการบริการวิชาการนี้ ได้รับการรายงานในหน้า การศึกษามากเป็นอันดับสองรองจากภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต ทั้งนี้เนื่องจากสื่อมวลชนให้ ความสำคัญกับข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อคนหมู่มาก และเป็นภาระหน้าที่ของสื่อมวลชนอีก ประการหนึ่ง ในการส่งเสริมสนับสนุนและให้การศึกษาแก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับ อาชีพ

4. ภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ชาวภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมนั้น จะเป็นการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาทุกด้านที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของชาติ

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หมายถึง

- การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ
- การปลูกฝังวัฒนธรรมที่พึงประสงค์แก่นักศึกษา
- เสริมสร้างความพร้อมแก่นักศึกษาและคนในสังคมในการรับและปรับตัวต่อวัฒนธรรมสากล
- การเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยสู่สากล

จากการศึกษาพบว่า มีการรายงานข่าวเกี่ยวกับภารกิจด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในปริมาณที่น้อยที่สุด ประเด็นที่น่าสนใจมีประเด็นเดียวคือ การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ และเป็นการนำเสนอจากข้อมูลเอกสาร ได้แก่ข่าวการเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีไทยของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน จัดการแสดงศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และภาพข่าวการนำคณะนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เยี่ยมชมโบราณสถาน โบราณวัตถุ

เหตุที่ข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ได้รับการรายงานน้อย เนื่องจากมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการหลายหน่วยงาน รับผิดชอบเรื่องศิลปวัฒนธรรมโดยตรง สื่อมวลชนจึงนำเสนอโดยใช้บุคคลและเอกสารข้อมูล จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และมีอำนาจตัดสินใจในนโยบายที่กระทบต่อศิลปวัฒนธรรมของชาติ การดำเนินกิจกรรมของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนเป็นเพียงการสนับสนุนเพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติเท่านั้น

สรุปจากการนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นข่าวและเนื้อหาที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข่าวสารที่ได้จากการสัมภาษณ์ หัวหน้าข่าวการศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจ ปรากฏว่า ประเด็นหรือสาระที่ได้รับการรายงานเป็นไปตามแนวทางการพิจารณาคัดเลือกคือ ประเด็นข่าวเป็นที่น่าสนใจ และอยู่ในกระแสความสนใจของผู้อ่าน น่าเชื่อถือ เนื้อหาสาระให้ประโยชน์แก่ผู้อ่าน เป็นข่าวที่แสดงให้เห็นศักยภาพในการดำเนินภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาภูมิปัญญา และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย สำหรับประเด็นข่าวที่เป็นประเด็นในเชิงรุกนั้น จะปรากฏอยู่ในข่าวที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้เป็นข่าวที่มี

ความสด โดยนำเสนอในประเด็นหลักที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ซึ่งหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจะนำเสนอในประเด็นย่อยที่สัมพันธ์และสนับสนุนประเด็นหลัก แต่จะเป็นประเด็นย่อยที่ไม่ซ้ำซ้อนกันและจะหลีกเลี่ยงประเด็นที่เคยได้นำเสนอมาแล้ว ซึ่งการนำเสนอในลักษณะนี้จะมีอยู่ในการรายงานข่าวที่เกี่ยวกับภารกิจด้านการผลิตบัณฑิตเท่านั้น ส่วนภารกิจการค้นคว้าวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จะเป็นข่าวที่ไม่เน้นความสด แต่เน้นที่สาระที่ประโยชน์สูงสุดของผู้อ่าน และผลกระทบที่มีต่อผู้อ่านในช่วงเวลานั้น ๆ

2.2.3 บุคคลในข่าวหรือแหล่งอ้างอิงของการรายงานข่าวเกี่ยวกับภารกิจต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

ความสำคัญหรือความเด่น เป็นองค์ประกอบของข่าวและเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความมีคุณค่าของข่าว การให้ความสำคัญหรือความเด่นจึงอยู่ที่การนำ บุคคล สถานที่ มานำเสนอเพื่อให้ข่าวนั้นได้รับความสนใจ จากการสัมภาษณ์ผู้มีอำนาจตัดสินใจในการรายงานข่าวในหน้าการศึกษาพบว่า ความน่าเชื่อถือของข่าวการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่ง ซึ่งสื่อมวลชนให้ความสำคัญและการนำผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ เป็นบุคคลในข่าวหรือผู้ให้ข่าว การนำสถานที่ สถาบัน หน่วยงานภายในสถาบันในระดับต่าง ๆ มาเป็นแหล่งอ้างอิงก็เป็นแนวทางที่ผู้มีอำนาจตัดสินใจใช้พิจารณาคัดเลือกข่าวจากสถาบันอุดมศึกษาตีพิมพ์ในหน้าการศึกษาด้วยเช่นเดียวกัน

บุคคลในข่าวหรือแหล่งอ้างอิงในการรายงานข่าวเกี่ยวกับภารกิจ 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนนั้น จะนำเสนอในแต่ละภารกิจดังนี้

ภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต

การผลิตบัณฑิตเป็นภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน อาจารย์และนักศึกษา เป็นภารกิจที่สื่อมวลชนได้รับข่าวสารมากที่สุด และได้รับการรายงานมากที่สุดเช่นเดียวกัน โดยนำเสนอในประเด็นหลัก ๆ ดังนี้

1. คุณภาพและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา
2. การเปิดสอนหลักสูตรใหม่
3. สถานภาพทางวิชาการและสถานภาพสังคมของอาจารย์
4. คุณภาพและศักยภาพของอาจารย์
5. การเสริมสร้างคุณภาพและศักยภาพของนักศึกษา

จะเห็นว่าประเด็นที่ 1-5 นั้น เป็นประเด็นที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม

เป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมาก ความน่าเชื่อถือมีความสำคัญต่อการยอมรับและความศรัทธา ที่มีต่อสื่อมวลชนผู้รายงานและสถาบันอุดมศึกษา ผู้สื่อข่าวจึงได้นำอธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี ตลอดจนอาจารย์ ตามระดับความรับผิดชอบในเรื่องนั้น ๆ มาเป็นบุคคลในข่าว ซึ่งทุกคนเป็นผู้ที่สามารถตัดสินใจ หรือได้รับมอบหมายให้ตัดสินใจ ในระดับนโยบายหรือระดับปฏิบัติการ ในเรื่องดังกล่าวซึ่งการถูกนำมาอ้างอิงเป็นแหล่งข่าว ซึ่งจะเป็นการเพิ่มความสำคัญและความเด่นให้กับข่าวอีกด้วย

สำหรับประเด็นที่เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา นั้นการรายงานจะนำสถาบัน หน่วยงานที่รับผิดชอบ คณะ เป็นแหล่งอ้างอิงของข่าว

ภารกิจด้านการค้นคว้าวิจัย

ภารกิจด้านการค้นคว้าวิจัยของสถาบันอุดมศึกษานั้น เป็นภารกิจที่สื่อมวลชนได้รับข่าวสารมากเป็นอันดับสามและได้รับการรายงานในหน้าการศึกษามากเป็นอันดับที่สามเช่นกัน รองจากภารกิจผลิตบัณฑิต และการบริการวิชาการแก่สังคม ประเด็นที่เป็นที่น่าสนใจได้แก่

1. การสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อสนองต่อการพัฒนาประเทศ
2. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยของอาจารย์และนักวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา

ประเด็นที่น่าสนใจในภารกิจนี้ ไม่ว่าจะเป็นประเด็นเชิงวิชาการหรือประเด็นการดำเนินงาน ความน่าเชื่อถือของแหล่งอ้างอิงหรือที่มาของข่าวสาร เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะจะแสดงถึงคุณภาพและศักยภาพในการดำเนินการในกิจกรรมที่เป็นข่าว การรายงานข่าวจึงนำสถาบันอุดมศึกษามาเป็นแหล่งอ้างอิง อีกประการหนึ่ง ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง ในด้านต่าง ๆ จะช่วยให้งานวิจัยมีความสำคัญ มีความเด่น และน่าสนใจ ตัวอย่างเช่น งานวิจัยทางการเกษตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ งานวิจัยด้านการแพทย์การสาธารณสุขจากมหาวิทยาลัยมหิดล งานวิจัยและงานประดิษฐ์คิดค้นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เป็นต้น

ภารกิจด้านการบริการวิชาการแก่สังคม

ภารกิจด้านการบริการวิชาการแก่สังคม เป็นภารกิจที่สื่อมวลชนได้รับข่าวสารมากเป็นอันดับสอง และได้รับการรายงานในหน้าการศึกษามากเป็นอันดับสอง รองจากภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต ประเด็นที่ได้รับการนำเสนอได้แก่

1. การบริการความรู้แก่ประชาชนทั่วไปเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
2. การบริการวิชาการแก่บุคลากรในภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงานและองค์กร

ประเด็นการนำเสนอทั้ง 2 ประเด็น สื่อมวลชนได้นำหน่วยงานที่ความรับผิดชอบโดยตรงในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นแหล่งอ้างอิง ซึ่งจะอ้างอิงตั้งแต่ในระดับสถาบัน/มหาวิทยาลัย สำนักคณะ ภาควิชา หรือแม้กระทั่ง สมาคม ชมรม แต่จะมีการอ้างอิงสังกัดของหน่วยงานนั้นเสนอ เพื่อชี้แจงแหล่งที่มา และยืนยันความน่าเชื่อถือในระดับต่าง ๆ กัน เพื่อผู้อ่านจะได้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเข้ารับการบริการดังกล่าว

ภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ภารกิจด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นภารกิจที่สื่อมวลชนได้รับข่าวสารน้อยที่สุด และได้รับรายงานในหน้าการศึกษาน้อยที่สุด ประเด็นที่นำเสนอมีประเด็นเดียว ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งเป็นกรนำเสนอโดยนำสถาบัน หน่วยงานที่รับผิดชอบมาเป็นแหล่งอ้างอิง จากตัวอย่างข่าวที่ศึกษาพบว่าไม่มีการนำเสนอในลักษณะการสัมภาษณ์บุคคล มีแต่การนำเสนอจากข้อมูลเอกสาร บุคคลที่ปรากฏในกิจกรรมที่เป็นข่าวคือนักศึกษาในสถาบัน ไม่มีบุคลากรในมหาวิทยาลัยหรืออาจารย์เข้าร่วมในกิจกรรม

การนำผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจตัดสินใจในระดับนโยบายและปฏิบัติมานำเสนอในฐานะบุคคลในข่าว มักจะปรากฏอยู่ในข่าวเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของกรมศิลปากรหรือหน่วยงานที่ดูแลงานด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

2.2.4 การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในด้านการบริหาร เชิงนโยบายของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยในฐานะเป็นหน่วยงานกลางประสานงานระหว่างรัฐบาลกับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัด โดยดำเนินการแปลงนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ มาสู่การปฏิบัติในระดับสถาบัน อีกทั้งสนับสนุนและส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดปฏิบัติงานตามภารกิจต่าง ๆ ลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ

ข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารเชิงนโยบายของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยนั้น เป็นข่าวสารที่ผู้มีอำนาจตัดสินใจในคัดเลือกข่าวลงพิมพ์ ได้รับทางโทรสารมากที่สุด โดยเป็นข่าวเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการการอุดมศึกษาของประเทศเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาได้แก่ข่าว

เกี่ยวกับนโยบายในการบริหารและดำเนินงานภายในสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม ประสานให้มหาวิทยาลัย/สถาบันในสังกัดดำเนินการตามภารกิจได้ อันได้แก่ชาวเกี่ยวกับนโยบายในภารกิจผลิตบัณฑิต นโยบายด้านค้นคว้าวิจัย นโยบายด้านบริการวิชาการ และนโยบายด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตามลำดับ

การรายงานข่าวในหน้าการศึกษานั้น ประเด็นที่ได้รับความสนใจนำเสนอมากที่สุดคือ ประเด็นข่าวในเชิงรุก เกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการการอุดมศึกษาของประเทศ รองลงมาคือ ประเด็นข่าวเชิงรุก เกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยในการที่จะส่งเสริม สนับสนุน ประสานให้สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดดำเนินการภารกิจได้ด้วยดี โดยเนื้อหาสาระจะเกี่ยวข้องกับการดำเนินภารกิจผลิตบัณฑิต ของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน สำหรับเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับภารกิจอื่นนั้น จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ไม่พบการรายงานในหน้าการศึกษา

สำหรับบุคคลในข่าวและแหล่งอ้างอิงของข่าวสารนั้น ในประเด็นเกี่ยวกับนโยบายในด้านการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ซึ่งเกี่ยวข้องกัสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนโดยตรง ทุกข่าวจะนำรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ในฐานะผู้มีอำนาจตัดสินใจในระดับนโยบาย กำหนดทิศทาง มาเป็นบุคคลในข่าว โดยนำเสนอเนื้อหาสาระจากคำสัมภาษณ์ คำแถลง ปาฐกถา คำบรรยาย คำกล่าว เพื่อเน้นให้ผู้อ่านได้ทราบถึงความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของข่าวสาร การรายงานข่าวในระดับนโยบายนี้ ในบางครั้งบุคคลในข่าวถูกนำมาใช้ในการเปิดประเด็นข่าวต่อเนื่อง เพื่อนำเสนอแนวทางในการดำเนินงาน และคาดการณ์ผลในอนาคตในระดับผู้ปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน เปิดประเด็นข่าวเพื่อนำเสนอความคิดเห็น บทวิเคราะห์ วิจารณ์ในสาระของนโยบาย จากผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษา จากนักการศึกษา หรือผู้ทรงคุณวุฒิในวงการศึกษา หรือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ตัวอย่างเช่น

- นโยบายเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาไปสู่ภูมิภาค ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ
- นโยบายด้านงบประมาณในการดำเนินงานและพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและนโยบายด้านโครงการเงินกู้ เพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในปีการศึกษา 2540
- นโยบายความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ทั้งทางด้านสถานภาพ การดำเนินงาน และทางวิชาการ ในลักษณะมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล
- นโยบายด้านความร่วมมือในการจัดการศึกษาของภาคเอกชน

ในส่วนของการแปลงนโยบายการศึกษาของชาติมาสู่การปฏิบัติระดับกลาง ตลอดจนแนวทางในการดำเนินงานในนโยบายใหม่ และการดำเนินงานต่อไปตามแนวนโยบายเดิม ให้ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพนั้น สื่อมวลชนจะนำปลัดทบวงมหาวิทยาลัย รองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย มาเป็นบุคคลในข่าวเพื่อความน่าเชื่อถือของข่าวสาร เนื่องจากเป็นผู้บริหารระดับสูง ในส่วนของข้าราชการประจำ หรือนำเสนอในวิธีการปฏิบัติ กำกับ ตรวจสอบในส่วนของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนจากเอกสารในรูปแบบของรายงานพิเศษ บทความ บทวิเคราะห์ ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- การดำเนินงานในการขยายวิทยาเขต จัดตั้งวิทยาเขตสารสนเทศ จัดตั้งมหาวิทยาลัยใหม่ในส่วนภูมิภาค

- การดำเนินงานปรับปรุงระบบการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

- การดำเนินงานในการประกันคุณภาพการศึกษา

- การดำเนินงานในการผลิตบัณฑิตในสาขาขาดแคลน

- การดำเนินงานในการผลิตและพัฒนาอาจารย์สาขาขาดแคลน

จากการศึกษายังพบอีกว่า ประเด็นข่าว รวมทั้งสาระของข่าวที่รายงาน ด้วยการเปิดประเด็นเชิงนโยบาย จากการสัมภาษณ์รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย หรือผู้บริหารในสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย และโยงไปสู่การนำเสนอข่าวในประเด็นที่สัมพันธ์กันหรือต่อเนื่องกัน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิในวงการศึกษานั้น จะเกิดจากการที่ผู้สื่อข่าวสายการศึกษาประจำทบวงมหาวิทยาลัย ติดตามทำข่าวส่งเข้าสำนักพิมพ์ และเนื้อหาสาระจะเกี่ยวกับภารกิจการผลิตบัณฑิต ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนเท่านั้น

การศึกษาถึงการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยในครั้งนี้ เป็นไปตามแนวความคิด ทฤษฎี ที่นำมาอ้างอิงคือ การที่มีบุคคลสำคัญเกี่ยวข้องในข่าวจะมีโอกาสทำให้ข่าวได้รับการเผยแพร่

ผลของการศึกษาวิจัยทั้งในด้านปริมาณและด้านเนื้อหาของข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในครั้งนี้พอสรุปได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนได้รับการรายงานข่าวเกี่ยวกับภารกิจ 4 ประการแตกต่างกัน ทั้งในด้านปริมาณข่าวในภาพรวมและปริมาณข่าวแต่ละสถาบัน และแตกต่างกันในด้านเนื้อหาของสาระของแต่ละภารกิจ สำหรับมูลเหตุของความต่างต่างนั้น พอสรุปได้ดังนี้

1. ความแตกต่างของปริมาณชาวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

ในภาพรวม

ในการดำเนินภารกิจทั้ง 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษานั้น ภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต เป็นภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องดำเนินให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดรับกับทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยมีภารกิจด้านการค้นคว้าวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นภารกิจเสริมเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นชุมชนทรัพยากรทางปัญญาให้แก่ประชาชนทุกระดับชั้น ในการดำเนินภารกิจด้านการผลิตบัณฑิตนี้ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล เพื่อเป็นการลงทุนและชดเชยค่าใช้จ่ายให้แก่สถาบันในการผลิตบัณฑิตต่อหัว/ต่อปี โดยผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จะรับภาระค่าเล่าเรียนแต่เพียงบางส่วนเท่านั้น ซึ่งเป็นบริการของรัฐในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแก่เยาวชนของชาติ สื่อมวลชนในฐานะที่เป็นผู้หนึ่งที่มีบทบาทต่อการศึกษา ด้วยการเป็นโรงงานที่ดีและเป็นแหล่งให้ความเสมอภาคและยุติธรรมแก่คนในสังคม สื่อมวลชนจึงให้ความสนับสนุนและร่วมมือในการบริการข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐไปสู่ประชาชนทุกภูมิภาคของประเทศ

ส่วนในด้านการดำเนินภารกิจด้านการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น รัฐบาลได้ให้การสนับสนุนในการเข้ามาช่วยรับภาระในการจัดการศึกษาของภาคเอกชนก็จริงอยู่ แต่ไม่ได้ให้การสนับสนุนในลักษณะเงินงบประมาณรายปี ทำให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องลงทุนและเผชิญความเสี่ยงด้วยตนเอง แต่ทบวงมหาวิทยาลัยก็ได้มีนโยบายให้ค่าหน่วยกิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนลอยตัว โดยมีเพียงเกณฑ์กว้าง ๆ กำกับเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยเหลือให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความคล่องตัวในการดำเนินภารกิจต่าง ๆ มากขึ้น ด้วยเหตุนี้ค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจึงอยู่ในความรับผิดชอบของผู้เรียน

ถึงแม้ว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะเป็นองค์กรธุรกิจที่ลงทุนและดำเนินการโดยไม่แสวงหากำไรก็ตาม แต่สื่อมวลชนก็ทราบดีว่า การรับนักศึกษาใหม่ในแต่ละปีการศึกษานั้นก่อให้เกิดรายได้เข้าสถาบันเป็นจำนวนมหาศาล แม้ว่าพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2535 หมวด 5 ทรัพย์สินและการบัญชี มาตรา 59 ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจัดสรรรายได้ของกองทุนทั่วไป ที่สูงกว่ารายจ่ายร้อยละ 60 เข้ากองทุนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา แต่มาตรา 61 ก็ได้อนุญาตให้สภาสถาบันจัดสรรเงินรายได้ที่เหลือบางส่วนให้กับผู้รับใบอนุญาตจัดตั้ง ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้จึงทำให้การให้ความร่วมมือและสนับสนุนในลักษณะให้เปล่าของสื่อมวลชนที่มีต่อการประชาสัมพันธ์การดำเนินภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน น้อยกว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ อีกทั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีการจัดสรรเงินเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์สถาบันด้วยจำนวนหนึ่ง ซึ่งจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า มีการ

ข้อเนื้อที่โฆษณาในหน้าการศึกษา และหน้าอื่นของหนังสือพิมพ์รายวันเพื่อลงประกาศรับนักศึกษาใหม่ชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครหลายแห่ง

2. ความแตกต่างของปริมาณข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของแต่ละสถาบัน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับสถานการณ์ที่เอื้อต่อการเป็นข่าว บุคคลในข่าวและแหล่งอ้างอิง ประเด็นการนำเสนอ พอสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งได้รับการรายงานข่าวในปริมาณที่ไม่เท่าเทียมกัน ได้แก่

2.1 สถานการณ์ภายในสถาบันอุดมศึกษาที่เอื้อต่อการเป็นข่าว สถานการณ์ภายในนี้เกิดจากการดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ ซึ่งจะอยู่ในกระแสความสนใจของประชาชนและสื่อมวลชนหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ รวมทั้งประเภทของสถาบันและประเภทของสาขาวิชาที่เปิดสอนด้วย ตัวอย่างเช่น ในช่วงที่ประเทศไทยกำลังพัฒนาไปสู่สากล สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนในสาขาวิชาที่เน้นทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะเป็นที่น่าสนใจของประชาชน ทำให้สื่อมวลชนต้องการข้อมูลข่าวสารทุกด้านมากขึ้นเพื่อรวบรวมประกอบการตัดสินใจอย่างมีระบบ แล้วนำเสนอข่าวสารนั้นไปสู่ประชาชนต่อไป อีกทั้งผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ของอภิรักษ์ กรประเวชนนท์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขานิเทศศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ยืนยันว่าลักษณะเฉพาะในการดำเนินงานของแต่ละมหาวิทยาลัยจะกำหนดบทบาทหน้าที่และความสำคัญของงานประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย และจากการศึกษาและตรวจนับข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน ทั้งในด้านปริมาณและเนื้อหาสาระ ก็ได้แสดงให้เห็นว่าความเด่นในการดำเนินภารกิจของสถาบันอุดมศึกษามีส่วนในการทำให้ได้รับการรายงานข่าวในภารกิจนั้น ๆ จากผลกรวจวิจัยทำให้ทราบว่าข่าวเกี่ยวกับภารกิจด้านค้นคว้าวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดลได้รับการรายงานมากที่สุด ข่าวเกี่ยวกับภารกิจทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมนั้น มหาวิทยาลัยศิลปากรได้รับการรายงานแต่เพียงแห่งเดียว ข่าวเกี่ยวกับภารกิจการผลิตบัณฑิตด้านการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับการรายงานมากที่สุดในจำนวนสถาบันอุดมศึกษาในส่วนภูมิภาค เนื่องจากเป็นผู้นำในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการเรียนการสอน (IT Campus ระบบ Two-way Communication)

2.2 บุคคลในข่าวหรือผู้บริหารสถาบัน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจ ถูกนำมาเป็นบุคคลในข่าว เพื่อสร้างความสำคัญให้กับข่าว แต่ในสภาพความเป็นจริงในการบริหาร ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาแต่ละสถาบันแตกต่างกัน ในด้านภาวะผู้นำ ความรู้ความสามารถทางการบริหารการอุดมศึกษา วิสัยทัศน์ การเป็นที่ยอมรับในแวดวงการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารที่มีความเด่นและมีความพร้อม

ที่จะเป็นชาวอยุธยาเสมอ จะเอื้อต่อการเป็นชาวและจะทำให้สถาบันมีโอกาสดีกว่าสถาบันอื่น เช่น อธิการบดีมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย อธิการบดีมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยได้รับการเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญสายนักวิชาการ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ดำรงตำแหน่งประธานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยของรัฐทั่วประเทศ เป็นต้น

2.3 ความสำคัญของภารกิจที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งจากการศึกษาพบว่าภารกิจการผลิตบัณฑิต ซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาได้รับการรายงานมากที่สุด เนื่องจากเป็นภารกิจที่เป็นกระบวนการสร้างผลผลิตของอุดมศึกษา คือบัณฑิตและอาจารย์ ภารกิจค้นคว้าวิจัยจะสนับสนุนให้ภารกิจการผลิตบัณฑิตมีความเป็นเลิศในด้านวิชาการ ภารกิจการบริการวิชาการ จะเป็นการให้โอกาสและความเสมอภาคของโอกาสแก่ประชาชนผู้ที่ยังอยู่นอกระบบอุดมศึกษา ภารกิจทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นเพียงภารกิจเสริมให้สถาบัน/นักศึกษา/คนในสังคมดำรงความเป็นไทย ซึ่งความรับผิดชอบหลักในเรื่องนี้เป็นของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยเหตุนี้ การให้ความสำคัญของการดำเนินภารกิจและการประชาสัมพันธ์แต่ละภารกิจจะมีผลต่อปริมาณการได้รับการรายงานข่าวในแต่ละสถาบัน

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

กระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้ทุกประเทศในโลกสามารถติดต่อเชื่อมโยงถึงกันในระยะเวลายอันสั้น ทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคสังคมข่าวสาร ซึ่งเป็นยุคของการแข่งขันในเชิงธุรกิจ สถาบันอุดมศึกษาในฐานะเป็นองค์กรด้านธุรกิจบริการ จำเป็นต้องใช้กระแสสังคมข่าวสารในสังคม เสริมสร้างภาพลักษณ์ในการดำเนินงานตามภารกิจ เพื่อผลทางความเป็นเลิศของสถาบัน และการบริการ การประชาสัมพันธ์ภายนอกของสถาบันจึงมีบทบาทในการสร้างกระแสข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาให้เกิดขึ้นในสังคมโดยอาศัยสื่อมวลชนคือนั่งสื่อพิมพ์ เนื่องจากเป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อประชาชนทุกชนชั้น สามารถให้รายละเอียดในเนื้อหาสาระได้มากกว่าสื่ออื่น เก็บไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ เปิดโอกาสให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนส่งข่าวสารเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และนำเสนอความคิดเห็นได้ อีกทั้งภาระหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ประการหนึ่งก็คือ ให้ข่าวสาร ความรู้แก่ผู้อ่าน หนังสือพิมพ์จึงกลายเป็นสื่อมวลชน มีบทบาทต่อการศึกษาของประเทศ ข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชน จึงได้รับความอนุเคราะห์ให้ลงพิมพ์เผยแพร่ ซึ่งก็รวมไปถึงข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาด้วยเช่นเดียวกัน

การส่งข่าวสารจากสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการประชาสัมพันธ์ภายนอก ไปยังประชาชนจำนวนมาก โดยผ่านสื่อหนังสือพิมพ์นั้น โอกาสที่จะได้รับการอนุเคราะห์มากที่สุดคือการรายงานผ่านหน้าการศึกษาโดยเฉพาะ เนื่องจากข่าวการศึกษาเป็นข่าวคุณภาพการรายงานจึงต้องเน้นเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ทำให้ต้องใช้พื้นที่ในการรายงาน แต่อย่างไรก็ตามข่าวสารต่าง ๆ นั้น จำเป็นต้องผ่านผู้เฝ้าประตู (Gate Keeper) คือผู้มีอำนาจตัดสินใจในการคัดเลือกข่าวสารตีพิมพ์

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษากระบวนการได้รับข่าวสารและแนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าวลงพิมพ์ในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน
2. ศึกษาถึงการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์ทั้งด้านปริมาณและเนื้อหาสาระ โดยวิเคราะห์เกี่ยวกับภารกิจด้านผลิตบัณฑิต ด้านค้นคว้าวิจัย ด้านบริการวิชาการ ด้านทำนุบำรุงศิลป-

วัฒนธรรม วิเคราะห์บุคคลในข่าวและแหล่งอ้างอิง ประเด็นที่น่าเสนอและสถานการณ์ที่เอื้อต่อการเป็นข่าว

3. ศึกษาถึงการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในเชิงนโยบายจากสำนักงานทบวงมหาวิทยาลัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กระบวนการได้รับข่าวสารและแนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าวสารเพื่อลงพิมพ์ในหน้าการศึกษา

จากแนวคิดและทฤษฎีที่อ้างอิง ทำให้ทราบถึงแนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าวตีพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์ว่า ผู้เฝ้าประตูพิจารณาที่เนื้อหาของข่าวคือ ต้องมีความสำคัญ เป็นประโยชน์ต่อประชาชน เป็นความจริงในหลักฐานอ้างอิง มีบุคคลสำคัญเกี่ยวข้องในข่าว ทันสมัย การเขียนข่าวต้องเขียนรูปแบบปิรามิดหัวกลับ ชัดเจน กระชับ การส่งข่าวต้องส่งด้วยความรวดเร็ว ก่อนเวลาปิดข่าว จากการที่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์หัวหน้าข่าวการศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจคัดเลือกข่าวการศึกษาลงพิมพ์ในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์ 9 ฉบับ พบว่า แนวทางการพิจารณาคัดเลือกนั้นไม่แตกต่างกัน เพียงแต่ข่าวการศึกษาให้ความสำคัญกับผลกระทบที่มีต่อประชาชนส่วนใหญ่ในช่วงเวลานั้น ๆ และควรเป็นประเด็นข่าวที่อยู่ในกระแสความสนใจของประชาชนแต่ไม่เน้นความสดของข่าวมากนัก

หัวหน้าข่าวการศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาจากหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของสถาบันอุดมศึกษาและสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยมากที่สุด รองลงมาจากการผู้สื่อข่าวการศึกษาออกไปทำข่าวเอง และจากอาจารย์นักวิชาการตามลำดับ วิธีการได้รับข่าวนั้นได้รับทางโทรสารมากที่สุด แต่ข่าวที่สำคัญคือข่าวการศึกษาออกไปทำข่าว จะมีโอกาสได้ลงพิมพ์มากที่สุด เวลาที่ได้รับข่าวสารคือ วันและเวลาราชการ โดยได้รับข่าวสารจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ในปริมาณเท่ากันแต่ได้รับจากสถาบันอุดมศึกษาในส่วนกลางมากกว่าสถาบันอุดมศึกษาในส่วนภูมิภาค

สำหรับปริมาณข่าวสารในแต่ละภารกิจที่ได้รับจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และได้รายงานในหน้าศึกษานั้นมีการได้รับและรายงานเรียงตามลำดับ จากมากไปหาน้อยเช่นเดียวกัน คือข่าวเกี่ยวกับภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต ข่าวเกี่ยวกับภารกิจด้านการบริการวิชาการ ข่าวเกี่ยวกับภารกิจด้านการค้นคว้าวิจัย และเกี่ยวกับภารกิจทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ข่าวสารที่เกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนที่ได้รับจากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยนั้น จะได้รับเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาอุดมศึกษาและนโยบายการบริหาร

งานในสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมให้มหาวิทยาลัย/สถาบันในสังกัด ดำเนินภารกิจต่าง ๆ ได้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจการผลิตบัณฑิตเท่านั้น

2. การรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในหน้าการศึกษาของ หนังสือพิมพ์รายวัน

ด้านปริมาณข่าวสาร

จากการศึกษารายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา ในหน้าการศึกษาของ หนังสือพิมพ์รายวัน พบว่าสัดส่วนการนำเสนอระหว่างข่าวการศึกษาทั่วไปกับข่าวเกี่ยวกับสถาบัน อุดมศึกษาของรัฐและเอกชน เท่ากับ 2.7:1 และสัดส่วนการนำเสนอ ระหว่างข่าวเกี่ยวกับการ บริหารเชิงนโยบายจากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย กับข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของ รัฐและข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ศึกษาพบจะเท่ากับ 2:4:1 โดยข่าวเกี่ยวกับสถาบัน อุดมศึกษาของรัฐและเอกชนจะได้รับการรายงานในปริมาณ 35% ของข่าวการศึกษาทั้งหมดและ พบว่าข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้รับการรายงานมากกว่าข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดม ศึกษาเอกชนในทุกภารกิจ

ในส่วนของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พื้นที่ข่าวเกี่ยวกับภารกิจของจุฬาลงกรณ์- มหาวิทยาลัยได้รับการรายงานในปริมาณมากที่สุด รองลงมาได้แก่ข่าวเกี่ยวกับภารกิจของ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตามลำดับ โดยได้รับการรายงานใน ภารกิจการผลิตบัณฑิตมากที่สุด รองลงมาได้แก่ภารกิจการบริการวิชาการ ภารกิจการค้นคว้าวิจัย และภารกิจการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตามลำดับ สำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ข่าวเกี่ยว กับภารกิจของมหาวิทยาลัยกรุงเทพได้รับการรายงานในปริมาณมากที่สุด รองลงมาได้แก่ข่าวเกี่ยว กับภารกิจของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ และมหาวิทยาลัยรังสิต โดยได้รับรายงานในภารกิจการผลิต บัณฑิตมากที่สุด รองลงมาได้แก่ภารกิจการบริการวิชาการ และภารกิจการทำนุบำรุงศิลป- วัฒนธรรม ตามลำดับ ส่วนภารกิจการค้นคว้าวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จากการศึกษ พบว่าไม่มีการรายงานในหน้าการศึกษา

สำหรับหนังสือพิมพ์รายวันที่ได้รายงานข่าวการศึกษาในหน้าการศึกษาเป็นการเฉพาะ พบว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐรายงานข่าวการศึกษาในปริมาณมากที่สุด รองลงมาได้แก่หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ และหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ตามลำดับ ซึ่งถ้าพิจารณาเฉพาะข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดม ศึกษาที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษา ปรากฏว่าหนังสือพิมพ์แนวหน้ามีการรายงานมากที่สุด คือ 55.91% รองลงมาได้แก่หนังสือพิมพ์สยามโพสต์ คือ 54.09% และหนังสือพิมพ์บ้านเมือง คือ 39.16%

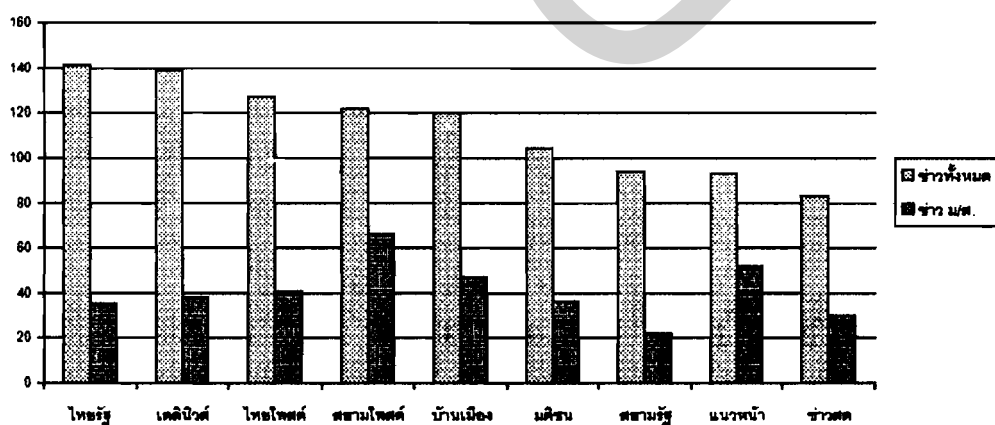
ตารางที่ 10

สรุปเปรียบเทียบระหว่างจำนวนข้าราชการศึกษาทั้งหมดกับจำนวนชาวเกี่ยวกับ
สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ

รายชื่อหนังสือพิมพ์	จำนวนชาวทั้งหมด/ชาว	จำนวนชาว ม/ส./ชาว
ไทยรัฐ	141	35
เดลินิวส์	139	38
ไทยโพสต์	127	41
สยามโพสต์	122	66
บ้านเมือง	120	47
มติชน	104	36
สยามรัฐ	94	22
แนวหน้า	93	52
ข่าวสด	83	30

ภาพที่ 8

แผนภูมิเปรียบเทียบระหว่างจำนวนข้าราชการศึกษาทั้งหมดกับจำนวนชาวเกี่ยวกับ
สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับ

สำหรับข่าวเกี่ยวกับบริหารเงินนโยบายและข่าวเกี่ยวกับการบริหารจัดการภายใน
 เบนการรายงานข่าวเพื่อวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. รายงานเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป
2. รายงานเพื่อการเผยแพร่ผลการดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษา
3. รายงานเพื่อให้ความรู้และการบริการแก่ประชาชนทั่วไป

สถานการณ์ที่เอื้อต่อการเป็นข่าว

สถานการณ์ที่เอื้อต่อการเป็นข่าวของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย แบ่งได้ 3 ลักษณะคือ สถานการณ์ภายนอกทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยมีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ ดำเนินนโยบายใหม่ สถานการณ์ภายในทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่ การเข้าสู่กรอบนโยบายในแผนฯ 8 แนวนโยบาย แนวทหาในการดำเนินงานของผู้บริหารใหม่ ทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำ สถานการณ์ภายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ได้แก่ การสอบคัดเลือก การสานต่อนโยบายเก่า และดำเนินงานตามนโยบายใหม่ อีกทั้งดำเนินงานตามนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาบางโครงการให้เป็นรูปธรรมในปีการศึกษา 2540

การรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในแต่ละภารกิจนั้น สถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้รับการรายงานมากกว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในทุกภารกิจ สำหรับการวิเคราะห์บุคคลในข่าวและแหล่งอ้างอิง ตลอดจนวิเคราะห์ประเด็นที่น่าเสนอนั้น สรุปตามภารกิจได้ดังนี้

ภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต

ภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต ได้รับการรายงานข่าวมากที่สุดในประเด็นเชิงรุกและต่อเนื่องเกี่ยวกับแนวนโยบาย แนวคิด แนวโน้ม แนวทางการปฏิบัติงานด้านการอุดมศึกษา ทั้งจากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย และจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับ หลักสูตร การเรียนการสอน อาจารย์ และนักศึกษาในรูปแบบข่าว รายงาน บทความ โดยใช้ผู้บริหารบุคคลสำคัญในหน่วยงาน รวมทั้งชื่อสถาบันเป็นแหล่งอ้างอิงในข่าว ข้อมูลมาจากการสัมภาษณ์และเอกสาร

ภารกิจด้านค้นคว้าวิจัย

ภารกิจด้านค้นคว้าวิจัย ได้รับการรายงานเป็นอันดับสามแต่ไม่มีการรายงานข่าวในเชิงรุก และมีการรายงานเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเท่านั้น ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ใหม่และการส่งเสริมสนับสนุนงานวิจัย ในรูปแบบข่าว โดยใช้สถาบัน หน่วยงานที่รับผิดชอบ เป็นแหล่งอ้างอิงในข่าว ข้อมูลมาจากเอกสารงานวิจัย และเอกสารเผยแพร่

ภารกิจด้านบริการวิชาการแก่สังคม

ภารกิจด้านบริการวิชาการ ได้รับการรายงานมากเป็นอันดับสอง ไม่มีการรายงานข่าวในเชิงรุก ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการบริการวิชาการแก่บุคลากรในองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กร ในรูปแบบข่าว โดยใช้หน่วยงานที่รับผิดชอบ รวมทั้งสถาบัน เป็นแหล่งอ้างอิงในข่าว ข้อมูลมาจากภาพข่าวและเอกสารเผยแพร่ โดยในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจะมีคอลัมน์ ข่าวย่อยตีพิมพ์เป็นประจำ ข่าวบริการวิชาการนี้ส่วนใหญ่จะปรากฏอยู่ในคอลัมน์ข่าวย่อยในหน้าการศึกษา

ภารกิจด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ภารกิจด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ได้รับการรายงานเป็นอันดับสุดท้าย ไม่มีการรายงานข่าวในเชิงรุก ประเด็นที่น่าสนใจคือ การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติในรูปแบบข่าว ใช้หน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นแหล่งอ้างอิงในข่าว ข้อมูลมาจากภาพข่าวและเอกสารเผยแพร่

ประชาชนในขณะนั้น ๆ โดยเข้ผู้บริหารสถาบันบนบุคคลเนชาว และสงชาวเบยงสานกพมพ ทางโทรสาร ซึ่งเป็นวิธีที่ทาให้ชาวถึงมือสื่อมวลชนเร็วที่สุด และสามารถสงชาวได้บอยเนองจากชาวการศึษาหาชาวเก็บไว้เสนอในวันต่อไปได้

หน่วยงานประชาสัมพันธ์ของสถาบันอุดมศึกษา ควรผลิตข่าวเผยแพร่ที่ไม่ต้องการความสดแต่เป็นข่าวเชิงรุกที่เกี่ยวกับความคืบหน้าในการดำเนินงานบางเรื่อง บางกิจกรรม หรือชาวเกี่ยวกับงานวิจัยที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวมแต่ยังไม่ได้รับการเผยแพร่มาก่อน จัดสงให้สื่อมวลชนเป็นระยะ ๆ ในช่วงก่อนวันหยุดสุดสัปดาห์ ก่อนวันหยุดนักขัตฤกษ์ ซึ่งหยุดติดต่อกันหลายวัน ซึ่งในระยะดังกล่าวนี้ผู้มีอำนาจตัดสินใจต้องการข่าวสารเพื่อคัดเลือกลงพิมพ์ตามปกติ แต่เป็นวันหยุดทำการของแหล่งข่าว ปริมาณข่าวที่จะให้คัดเลือกจึงมีน้อยลง ชาวจากสถาบันอุดมศึกษาจะมีโอกาสในการได้รับการพิจารณาการคัดเลือกมากขึ้น ส่วนด้านเนื้อหาสาระนั้น ควรนำเสนอ FACT เท่านั้น ไม่ควรเขียนข่าวในเชิงโฆษณาสถาบัน

การสงชาวควรมีการตรวจสอบชื่อผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนก่อนสง หรือจะสงตรงถึงผู้มีอำนาจตัดสินใจเลยก็จะเป็นการดี จากการสัมภาษณ์ผู้มีอำนาจตัดสินใจพบว่า ชาวจากสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งถูกทิ้งลงตระกร้าในทันทีที่ได้รับ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของหรือสงถึงผู้มีอำนาจตัดสินใจ หรือผู้สื่อข่าวที่ได้ลาออกไปนานแล้ว ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความบกพร่องของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถาบันนั้น และควรระมัดระวังในการใช้โทรศัพท์แจ้งข่าว โทรศัพท์แจ้งก่อนสงโทรสาร โทรศัพท์เชิญทาชาว ตลอดจนการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับผู้สื่อข่าว ถึงแม้ว่าจะสนิทสนมกันเพียงใด การสื่อสารด้วยวาจาและภาษากายนั้น ต้องแฝงไว้ด้วยการยกย่องและให้เกียรติเสมอ

การตอบแทนสื่อมวลชนสายการศึกษาด้วยผลประโยชน์และเงินควรละเว้นโดยเด็ดขาด ผู้มีอำนาจตัดสินใจทุกคนไม่เห็นด้วยกับการตอบแทนด้วยวิธีดังกล่าว และไม่ยินดีที่จะให้ผู้ได้ บังคับบัญชารับการตอบแทนนี้ การอำนวยความสะดวกในการทำข่าวหรือเดินทางไปทำข่าวต่าง จังหวัด/ต่างประเทศ ตลอดจนมอบของอภินันทนาการด้วยน้ำใจ ด้วยความปรารถนาดีในโอกาส พิเศษ ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่พึงกระทำอย่างยิ่ง และต้องกระทำด้วยความพอดี มิฉะนั้นจะเป็นผลลบต่อ องค์กร แต่อย่างไรก็ตามหัวหน้าข่าวการศึกษาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจคัดเลือกข่าวการศึกษาไม่ได้ ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งข่าวผู้ส่งข่าวกับสื่อมวลชนมากนัก แต่ให้ความสำคัญ กับ เนื้อหาสาระของข่าวเป็นอันดับแรก

2. ผู้บริหารระดับสูงควรมีความเป็นนักบริหารยุคใหม่และเล็งเห็นถึงความสำคัญของการประชาสัมพันธ์สถาบัน เนื่องจากกระแสการแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์ กระตุ้นให้องค์กรต่าง ๆ ตื่นตัว พยายามทุกวิถีทางที่จะดึงดูดเข้ามาซื้อสินค้าหรือรับบริการ ไม่มียกเว้น แม้กระทั่งสถาบัน อุดมศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรเพื่อบริการประชาชน สำหรับในด้านการดำเนินงานประชาสัมพันธ์นั้น ผู้ บริหารระดับสูงควรให้นโยบายที่ชัดเจน และให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดกับผู้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้เต็มที่ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหาร ระดับสูง จะมองสถาบันอุดมศึกษาจากมุมมองที่เห็นภาพรวมได้ชัดเจนกว่าเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ อีกทั้งการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ปฏิบัติ ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ใกล้ชิดกับเทคโนโลยีมากกว่าจะทำให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติผสมผสานแนวความคิดแนวปฏิบัติเข้าด้วยกันซึ่งจะทำให้การ ดำเนินงานประชาสัมพันธ์ประสบความสำเร็จตามคาดหมาย เพราะการประชาสัมพันธ์นั้นเป็นทั้ง ศาสตร์และศิลป์

สำหรับด้านส่วนตัวนั้น ผู้บริหารระดับสูงควรจะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นนักบริหารยุค ใหม่ และนักวิชาการในเวลาเดียวกัน มีวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาการอุดมศึกษาของประเทศไปสู่ สากล มีภาวะผู้นำสูง มีจุดยืนทางความคิด จริงจังและจริงจังในการบริหารสถาบัน เปิดตัวเอง พร้อมเสมอที่จะเป็นข่าวในด้านบวก ทุกเรื่อง ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีทัศนคติที่ดีต่อสื่อมวลชน เปิด โอกาสให้สื่อมวลชนได้เข้าพบและสัมภาษณ์ในระยะเวลาที่เหมาะสม อีกทั้งสามารถสรุปประมวล ข้อมูลข่าวสารของสถาบันออกมาเป็นข่าวได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ผู้บริหารต้องตระหนักอยู่เสมอว่า ภาพลักษณ์ของสถาบันจะเป็นไปในทิศทางใดนั้น ผู้บริหารสถาบันมีส่วนกำหนดให้เป็นไป และสื่อมวลชนได้ให้ความสำคัญกับการนำผู้บริหาร สถาบันหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจในสถาบัน มาเป็นบุคคลในข่าวด้วย ผู้บริหารต้องพยายามสร้าง ภาพลักษณ์ให้ตนเองด้วย ซึ่งในสถาบันปัจจุบันผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนแต่ละ แห่งนั้นมีภาพลักษณ์ของผู้บริหารแตกต่างกันทั้งในด้านวิชาการและการยอมรับของสังคม

3. สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ภายนอก ในภารกิจต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เอื้อให้เกิดประโยชน์ต่อสถาบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประชาสัมพันธ์ภายนอก ด้านการค้นคว้าวิจัย และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทางหนังสือพิมพ์รายวันประเภททั่วไปด้วย ซึ่งอาจจะไม่ใช่สื่อที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง แต่เป็นการรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทั่วไปทราบ ซึ่งเป็นที่ยืนยันในศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษาในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8

4. สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ควรจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งซึ่งมาจากเงินรายได้บางส่วนของสถาบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการประชาสัมพันธ์ กรณีต้องการเผยแพร่ข่าวสารที่ต้องการในช่วงเวลาที่ต้องการ หรือไปยังกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด โดยใช้สื่อที่เหมาะสม ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ต้องการเหล่านี้สถาบันอุดมศึกษาอาจได้รับแค่เพียงบางประการจากการขอรับความอนุเคราะห์แบบให้เปล่า จากผู้มีอำนาจตัดสินใจคัดเลือกข่าวลงพิมพ์ในหน้าการศึกษา เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถควบคุมสื่อได้ งบประมาณที่กล่าวมานี้จะทำให้สถาบันอุดมศึกษาเลือกซื้อสื่อเพื่อลงโฆษณา-ประชาสัมพันธ์ได้ตามแผนประชาสัมพันธ์ที่วางไว้ และสามารถควบคุมสื่อได้ตรงกลุ่มเป้าหมายและเผยแพร่ในช่วงเวลาที่ต้องการ แต่ควรเป็นบางโอกาสและเฉพาะข่าวสารที่มีความสำคัญมาก จำเป็นต้องซื้อสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์โดยเฉพาะเท่านั้น

5. สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ควรให้ความร่วมมือในการให้ข่าว แลกข่าว หรือเปิดประเด็นข่าวที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินภารกิจหรือประชาสัมพันธ์ของสถาบันอุดมศึกษา โดยให้รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยหรือปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นบุคคลในข่าว เพื่อสร้างความสำคัญให้กับข่าวที่เกี่ยวกับภารกิจนั้น ๆ และควรมีการร่วมมือในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เพื่อเน้นความสำคัญของข่าวและเพื่อใช้ศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนแต่ละแห่งสนับสนุนซึ่งกันและกันเพื่อเอื้อประโยชน์ในด้านการประชาสัมพันธ์แก่สถาบันต่าง ๆ โดยรวม และเพื่อภาพลักษณ์ขององค์กรรวมด้านการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

ในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาต่อไปควรมีการศึกษาดังต่อไปนี้

นี้

1. ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างปริมาณข่าวสารที่สื่อมวลชนได้รับจากสถาบันอุดมศึกษากับปริมาณข่าวสารที่รายงานโดยศึกษาจากหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ เพื่อทราบว่ามีสัดส่วนระหว่างการรับเข้ากับการรายงานเป็นเท่าใด ในปริมาณเท่าใด และสาเหตุของการที่ข่าวเกี่ยวกับภารกิจต่าง ๆ ถูกคัดทิ้ง เพื่อจะได้หาวิธีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการผลิตข่าวสารต่อไป

2. ศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้ข่าวเกี่ยวกับภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้รับการรายงานในหน้าการศึกษาน้อยกว่าของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และมีปัจจัยใดบ้างที่ควบคุมได้ และควบคุมไม่ได้ เพื่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะได้ดำเนินการแก้ไข/พัฒนา การดำเนินงานต่อไป

3. ควรมีการศึกษาถึง แนวคิด ความต้องการ ทัศนคติ ภาพลักษณ์ ของสื่อมวลชนสายการศึกษา ที่มีต่อการดำเนินภารกิจ 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษา และการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ภายนอกของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน จะได้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ใช้เป็นข้อมูล ประกอบในการพิจารณาพัฒนาแผนประชาสัมพันธ์ กลยุทธ์ มาตรการในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถาบันต่อไป

4. ควรมีการศึกษาถึงการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา เมื่อสถานการณ์ที่เอื้อต่อการเป็นข่าวเปลี่ยนไป เช่น ศึกษาเมื่อมีการเปลี่ยนอธิการบดีใหม่ หรือมีการประกาศขึ้นค่าหน่วยกิต ศึกษาเมื่อมีการดำเนินงานภายใต้การบริหารงานของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยครบ 2 ปี ศึกษาเมื่อทบวงมหาวิทยาลัยมีประกาศเพิกถอนใบอนุญาตจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หรือศึกษาเมื่อสภาพเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำหรือเฟื่องฟูสุดขีด เพื่อจะได้ทราบถึงกระแสความสนใจของประชาชนในแต่ละช่วงเวลา ภารกิจที่ได้รับความสนใจ ได้รับการรายงานในช่วงเวลาต่าง ๆ กิจกรรมของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความสนใจ เพื่อนำผลการศึกษาวินิจฉัยมาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ของสถาบันฉบับสมบูรณ์ต่อไป อีกทั้งผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน จะได้ทราบทิศทางของการเสนอข่าวของสื่อมวลชนสายการศึกษา เพื่อจะได้นำข้อมูลมาประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายการประชาสัมพันธ์ของสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

5. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องการรายงานข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา (สถาบันราชภัฏ) สังกัดกระทรวงศึกษาธิการในหน้าการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทยด้วย เพื่อทราบบทบาทและสถานภาพของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในปัจจุบัน เพื่อจะได้นำมาเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในอนาคตต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- ขวัญเรือน กิตติวัฒน์. **พฤติกรรมกรรมการสื่อสาร หน่วยที่ 1-8**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, 2532
- **พฤติกรรมศาสตร์การสื่อสาร**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529
- ชวรัตน์ เชิดชัย. “ผู้เกี่ยวข้องกับสื่อสารข่าว” ใน **การสื่อสารข่าว**, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2521.
- ชุมพร ยงกิตติกุล, เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์, และนิรมล ชยุตสาหกิจ. **การรับรู้ภาพพจน์
เกี่ยวกับญี่ปุ่นและไทยของนักเรียนไทยและนักเรียนญี่ปุ่นในประเทศไทย**.
ภาควิชาจิตวิทยา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2529
- ชัยพร วิชาวุธ. **มูลสารจิตวิทยา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2525
- ดรณี นිරัญรักษ์. **การบริหารงานหนังสือพิมพ์**. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ม.ป.ป.
- เดนิส แมคเคลวล และสเวน วินดาฮูล แบลโดย สวนิต ยมาภัย และระวีวรรณ ประกอบผล.
แบบจำลองการสื่อสารสำหรับการศึกษากการสื่อสารมวลชน พิมพ์ครั้งที่ 1,
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ดิน ปรัชญพฤทธิ์. **ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2538.
- นันทวัน สุชาโต. **เอกสารประกอบการสอน วิชาทฤษฎีการสื่อสาร** กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2532
- **เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2535.
- ประจวบ อินธิด. **ศัพท์านุกรมสื่อมวลชน**. พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2520.
- พรทิพย์ วรกิจโกศาทร. **การวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์**. กรุงเทพฯ : คณะวารสารศาสตร์
และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536

- พรทิพย์ วรกิจโกศาทร. ภาพพจน์นั้นสำคัญยิ่ง : การประชาสัมพันธ์กับภาพพจน์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ เจริญผล. 2533
- พิศิษฐ์ ขวาลธวัช. การรายงานข่าวชั้นสูง. กรุงเทพฯ : บริษัท สามัคคีสาร (ตอกหน้า) จำกัด (มหาชน), 2539.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หลักและทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 1-8. พิมพ์ครั้งที่ 8 นนทบุรี. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2535.
- ยงยุทธ รักษาศรี และคนอื่น ๆ. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2528.
- รจิตลักษณ์ แสงอุไร. ระบบสื่อมวลชนเปรียบเทียบ. จำนวน 2,000 เล่ม พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- วิจิตร อวอะกุล. การประชาสัมพันธ์ หลักและวิธีปฏิบัติ, กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช. 2535.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สรุปสาระสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2539.
- สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์, 2539.
- สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. รายงานประจำปี 2538 ทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิคซิง, 2538
- สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. สองทศวรรษทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537
- อนุสารอุดมศึกษา ฉบับที่ 222. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- สมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย. สรุปรายงานและข้อเสนอแนะจากการสัมมนาทางวิชาการการประชาสัมพันธ์แห่งชาติ ครั้งที่ 1, 18-20 สิงหาคม 2514.

วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

- กมล ศรีประสาธน์. “ทัศนคติของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อการประชาสัมพันธ์ ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย.” เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง ชุดที่ 40, 2538.
- จาระไน แกลโกศล. “การวิเคราะห์เนื้อหาทางการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันของไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512.
- ทิชาพร เลิศสมบุญ. “การใช้สื่อมวลชนเพื่อการประชาสัมพันธ์ของ อสมท.” สารนิพนธ์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523. (พิมพ์ดีด).
- ธงไชย มหาไตรภพ. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการระดมการคัดเลือกข่าวสำหรับลงพิมพ์ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 4 ฉบับ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.
- ธีรพันธ์ โฉมทองคำ. “การเปิดรับข่าวสาร ความต้องการข่าวสาร และทัศนคติของผู้ลงทุนที่มีต่อการเผยแพร่ข่าวสารของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2535.
- พรทิพย์ วรกิจโกศาทร. “การพิจารณาคัดเลือกข่าวประชาสัมพันธ์ของนักหนังสือพิมพ์.” รายงานการวิจัย, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526. (อัดสำเนา)
- เพ็ญพรรณ วณิชยเชษฐพงศ์. “หนังสือพิมพ์กับการประชาสัมพันธ์ ธนาคารกรุงไทย จำกัด.” สารนิพนธ์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- รังษี บุรณประภาพงศ์. “ความคาดหวังของนักประชาสัมพันธ์และทัศนคติของผู้สื่อข่าวต่อการให้และรับข้อเสนอนับเป็นผลประโยชน์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2539.
- รัศมี อธิธิวรรณพงศ์. “ปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณาเลือกเผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์ : การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างหนังสือพิมพ์รายวันประเภทเชิงคุณภาพ ประเภทประชาชนนิยม และประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชาชนนิยม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- วิไล กำธรบริบูรณ์กุล. “หลักการประชาสัมพันธ์ของโรงแรมสยามอินเตอร์คอนติเนนตัล.” รายงาน, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2530.
- ศิริพร สัจจวัฒน์กุล. “การเสนอข่าวเพื่อการประชาสัมพันธ์ธุรกิจของบริษัทอิมเมจมีเดีย จำกัด.” สารนิพนธ์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.

- สุกัญญา ตีระวนิช. สิ่งพิมพ์กับปัญหาพลังงาน, กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการหนังสือพิมพ์
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- สุกัญญา นาคสุข. “ปัจจัยที่มีผลต่อสถานภาพและการดำเนินกิจกรรมด้านการประชาสัมพันธ์
ของหน่วยงานของรัฐ.” ภาควิชาการนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ (พัฒนาลังคม)
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2537
- อรอุบล ภูบัวเดือน. “การศึกษาวางแผนการประชาสัมพันธ์ และสถานภาพการดำเนินการ
ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานธุรกิจในประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533
- อภิพร กงประเวชนนท์. “การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถาบันอุดมศึกษา ศึกษา
เปรียบเทียบ มหาวิทยาลัยของรัฐกับเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,
2539

ภาษาอังกฤษ

Books.

- Ajzen, Idek and Eishbein, Martin. **Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior.** Englewood Cliffs : Prenticehall, 1980
- McQuail, Denis **Mass Communication Theory : An Introduction.** (Beverly Hill : SAGE Publications, 1983), and Joseph R. **The Dynamics of Mass Communication,** 2nd.ed., (N.Y. : Random House, 1987)
- Mcquail, Denis and Sven Windahl, **Communication Models.** Langman New York, 1981
- Eishbein, Martin, and Ajzen, Idek. **Belief, Attitude, Intention and Behavior : An Introduction to Theory and Research.** Reading, Mass : Addison - Wesley Publishing Company, 1975
- Fedler, Fred **Reporting for Print Media,** 3 rd. ed. (N.Y. : Harcourt Brace Jovanovich, Publishers, 1984)
- Harris, Julian Kelly Leiter, Stanley Johnson, **The Complete Reporter,** 3rd ed. (N.Y. : McMillan Publishing Co, Inc, 1977)

Campbell, Laurence R. and Roland E. Welsley, **How to Report and Write the News**

(N.Y. : Addison Welsley, 1969)

Charnley, Mitchell V. **Reporting** (N.Y. : Addison Welsley, 1981)

Ault Phillip H. and Edwin Emery, **Reporting The News** (N.Y. : Basic Books, 1978)

Rivers, William L. News In Print : **Writing and Reporting** (N.Y. : Harper and Row Publishers, 1984)

DRPU

ภาคผนวก

ทบวงมหาวิทยาลัย

ก่อน พ.ศ. 2501 สถาบันอุดมศึกษาทั้งหมดอยู่ในสังกัดกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ในปี 2502 รัฐบาลสมัย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้โอนมหาวิทยาลัยทุกแห่งมาสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีโดยตราเป็นพระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2502 ขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ในการรักษามาตรฐาน และความเป็นระเบียบอันดี มีระบบการปกครองเป็นแบบเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกันให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในปี พ.ศ.2514 สภาการศึกษาแห่งชาติและที่ประชุมอธิการบดีของมหาวิทยาลัยของรัฐได้ร่วมกันเสนอความคิดเห็นในเรื่องมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาลต่อทางวิชาการในการถ่ายทอดและแสวงหาความรู้โดยยึดถือคติความเป็นเลิศทางวิชาการ หากไม่สามารถดำเนินการได้ก็เสนอแนะให้จัดตั้งเป็นทบวงอิสระ หรือทบวงในสังกัดนายกรัฐมนตรีไปก่อน คณะปฏิวัติโดยมี ฯพณฯ จอมพลถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้าคณะในขณะนั้น จึงได้ออกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 จัดตั้งทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2515 ให้มีหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการและกำกับการศึกษาของรัฐ ในระดับอุดมศึกษา นอกเหนือจากที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น วันสถาปนาทบวงมหาวิทยาลัยจึงตรงกับวันที่ 29 กันยายน 2515

ต่อมาในปี พ.ศ.2520 รัฐบาลสมัยที่มี นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ตราพระราชบัญญัติเปลี่ยนชื่อ “ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ” เป็น “ทบวงมหาวิทยาลัย” เปลี่ยนฐานะจากทบวง สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นทบวงอิสระ เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และภารกิจที่ดำเนินการอยู่ พร้อมนี้ได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ.2520 และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเมื่อปี พ.ศ.2537 เพื่อให้ครอบคลุมมหาวิทยาลัยของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ และอยู่ในกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน

อำนาจหน้าที่ของทบวงมหาวิทยาลัย

ทบวงมหาวิทยาลัยมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการและกำกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน นอกจากสถาบันวิชาเฉพาะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่น

อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ.2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ปี พ.ศ.2537 ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ
- (2) กำหนดมาตรฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตร การศึกษาในระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
- (3) รับรองวิทยฐานะสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
- (4) กำหนดมาตรฐานการบริหารงานบุคคลข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย
- (5) เสนอแนะการจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัด และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในกำกับต่อคณะรัฐมนตรี
- (6) ติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา และประสานการจัดการศึกษา ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัด สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในกำกับและสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
- (7) พิจารณาเสนอการจัดตั้ง ยุบ รวม ปรับปรุง และเลิกสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัด และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในกำกับต่อคณะรัฐมนตรี
- (8) พิจารณาอนุมัติการจัดตั้ง ยุบ รวม ปรับปรุงและเลิกสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
- (9) พิจารณาอนุมัติการจัดตั้ง ยุบ รวม และเลิกคณะ ภาควิชาหรือส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัด
- (10) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย
- (11) วางระเบียบการปฏิบัติราชการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจการต่าง ๆ ร่วมกันของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดอันมิใช่กิจการของสถาบันแห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะ
- (12) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของทบวงมหาวิทยาลัย

อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ ของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของ

ทบวงฯ และราชการที่คณะรัฐมนตรีมิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดส่วนราชการหนึ่งในสังกัดทบวงฯ โดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในทบวงฯ ให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของทบวงฯ อันาจหน้าที่ดังกล่าวให้รวมถึง

- 1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย กฎหมายว่าด้วยระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย กฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 2) เสนอแนะนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาลและนโยบายของรัฐมนตรี จัดทำแผนแม่บทด้านการศึกษา ประสานแผนปฏิบัติงานและเสนอแนะนโยบายในการตั้งและจัดสรรงบประมาณประจำ รวมทั้งติดตามและประเมินงานของหน่วยงานในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
- 3) กำหนดมาตรฐานการศึกษาและการรับรองวิทยฐานะในระดับอุดมศึกษา
- 4) ดำเนินการเกี่ยวกับงานความช่วยเหลือและความร่วมมือกับต่างประเทศด้านการศึกษา
- 5) สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของทบวงมหาวิทยาลัย
- 6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานปลัดทบวงหรือตามที่ทบวงมหาวิทยาลัยหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

นอกจากนี้ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ยังทำหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยและคณะกรรมการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร ของทบวงมหาวิทยาลัย

1. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534
เป็นพระราชบัญญัติที่จัดระเบียบบริหารราชการโดยทั่วไปที่ทุกกระทรวงทบวงกรมจะต้องยึดถือปฏิบัติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะจะปรากฏในมาตรา 8 กำหนดว่าการแบ่งส่วนราชการภายในของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันในทบวงมหาวิทยาลัยให้สำนักงานงบประมาณเป็นผู้เสนอความเห็นและจัดสรรเงินงบประมาณต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งตรงกันข้ามกับราชการของอื่นที่ต้องให้สำนักงาน ก.พ. เสนอความเห็นด้วย

2. พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2534

เป็นพระราชบัญญัติที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม และการแบ่งส่วนราชการ ตามมาตรา 31 กำหนดให้ทบวงมหาวิทยาลัยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการ และกำกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน นอกจากนี้สถาบันวิชาชีพเฉพาะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่น

3. พระราชบัญญัติระเบียบปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ.2520 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2537

เป็นพระราชบัญญัติที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ในการกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั้งประเภทในสังกัดและในกำกับ รวมทั้งการแต่งตั้งคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยทำหน้าที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความเห็นแก่รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนด

4. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ.2507

เป็นพระราชบัญญัติที่กำหนดระเบียบการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย และตามกฎหมายฉบับที่ 2 (พ.ศ.2519) ออกตามความในพระราชบัญญัติกำหนดให้มีคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยเรียกชื่อย่อว่า ก.ม. ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการเกี่ยวกับการกำหนดอัตราเงินเดือน การบรรจุแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การโอน การสอบสวน การรักษาวินัย และการลาออกจากราชการของข้าราชการและลูกจ้างของมหาวิทยาลัย/สถาบันในสังกัด

5. พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ.2522 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535

เป็นพระราชบัญญัติที่กำหนดวิธีการจัดตั้งและเปิดดำเนินการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทรัพย์สินและการบัญชี รวมทั้งการควบคุมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อให้การอุดมศึกษาเอกชนมีคุณภาพและมาตรฐาน โดยได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทำหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นหรือคำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ แก่รัฐมนตรีตามที่พระราชบัญญัติกำหนด

สถานภาพอุดมศึกษา

1. การบริหารจัดการอุดมศึกษา

ปัจจุบันมีหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาหลายหน่วยงาน ทบวงมหาวิทยาลัย และกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานระดับชาติดูแลในเชิงนโยบายด้านการศึกษาโดยรวม

การบริหารและการจัดการภายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยจะดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัย/สถาบันของตนเองโดยมีสภามหาวิทยาลัย เป็นองค์กรบริหารสูงสุดของมหาวิทยาลัย/สถาบันนั้น ๆ

2. สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ในปีงบประมาณ 2540 สถาบันอุดมศึกษาในการกำกับดูแลของทบวงมหาวิทยาลัยมีทั้งสิ้น 58 แห่ง ประกอบด้วย สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 23 แห่ง และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอีก 35 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐยังแบ่งออกเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีทั้งสิ้น 21 แห่ง และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในกำกับอีก 2 แห่ง

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยมีทั้งสิ้น 18 แห่ง และเป็นวิทยาลัยอีก 17 แห่ง

ประเภทสถาบัน	จำนวน
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	23 แห่ง
ประเภทจำกัดรับในสังกัด	19 แห่ง
ประเภทจำกัดรับในกำกับ	2 แห่ง
ประเภทไม่จำกัดรับ	2 แห่ง
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	35 แห่ง
ประเภทมหาวิทยาลัย	18 แห่ง
ประเภทวิทยาลัย	17 แห่ง
รวมทั้งสิ้น	58 แห่ง

3. จำนวนนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

ในปีการศึกษา 2539 สถาบันอุดมศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของทบวงมหาวิทยาลัย
จำนวน 58 แห่ง มีสถิติที่น่าสนใจดังนี้

มีนักศึกษาใหม่ทั้งสิ้น	302,920 คน
● ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	241,061 คน (ร้อยละ 80)
● สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	61,589 คน (ร้อยละ 20)
มีนักศึกษาเดิมจำนวน	601,716 คน
มีนักศึกษารวมทั้งสิ้น	904,636 คน

ในปีการศึกษา 2538 มีผู้สำเร็จการศึกษาดังนี้

จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาทั้งสิ้น	90,571 คน
● สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	63,462 คน (ร้อยละ 70)
● สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	27,109 คน (ร้อยละ 30)

จำแนกตามระดับปริญญาได้ดังนี้

● ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี	2,535 คน (ร้อยละ 2.79)
● ระดับปริญญาตรี	76,714 คน (ร้อยละ 84.70)
● ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต	1,327 คน (ร้อยละ 1.46)
● ระดับปริญญาโท	9,879 คน (ร้อยละ 10.90)
● ระดับปริญญาเอก	113 คน (ร้อยละ 0.12)

4. ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย

ในปีงบประมาณ 2538 มีข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยรวมทั้งสิ้น 46,750 คน
ประกอบด้วย

● อาจารย์	จำนวน	18,398 คน (ร้อยละ 39.35)
● ผู้ช่วยวิชาการ	จำนวน	11,370 คน (ร้อยละ 24.32)
● อธิการ	จำนวน	16,982 คน (ร้อยละ 36.33)

อาจารย์ประจำ จำนวน 18,398 คน จำแนกได้ดังนี้

จำแนกตามตำแหน่งวิชาการ

● อาจารย์	9,057 คน (ร้อยละ 49.23)
● ผู้ช่วยศาสตราจารย์	5,055 คน (ร้อยละ 27.48)
● รองศาสตราจารย์	3,963 คน (ร้อยละ 21.54)
● ศาสตราจารย์	323 คน (ร้อยละ 1.76)

จำแนกตามคุณวุฒิสูงสุด

● ปริญญาตรี	2,859 คน (ร้อยละ 15.54)
● ปริญญาโท	10,575 คน (ร้อยละ 57.48)
● ปริญญาเอก	4,964 คน (ร้อยละ 26.98)

5. งบประมาณ

ในปีงบประมาณ 2540 ทบวงมหาวิทยาลัย ได้รับจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2539 ร้อยละ 22.5 โดยเปรียบเทียบได้ดังนี้

ตารางที่ 11

เปรียบเทียบการได้รับจัดสรรงบประมาณของทบวงมหาวิทยาลัย

ปีงบประมาณ	งบประมาณ	ร้อยละของงบประมาณแผ่นดินทั้งหมด	ร้อยละของงบประมาณด้านการศึกษา
2539	31,613.0 ล้านบาท	3.75	18.30
3540	38,716.6 ล้านบาท	3.93	17.90

6. อาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ในปีการศึกษา 2539 มีอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 6,117 คน

จำแนกตามคุณวุฒิสูงสุด

● ปริญญาตรี	3,021 คน (ร้อยละ 49.39)
● ปริญญาโท	2,740 คน (ร้อยละ 44.79)
● ปริญญาเอก	356 คน (ร้อยละ 5.82)

ตารางที่ 12
จำนวนหลักสูตรในมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

จำนวนหลักสูตรทั้งหมดจำแนกตามระดับปริญญาของมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน
ปีการศึกษา 2539

ระดับ	ม/ส รัฐ	ม.เอกชน
รวม	2,221	831
ต่ำกว่าปริญญาตรี Non-degree	102	-
ปริญญาตรี Bachelor's	1066	757
ประกาศนียบัตรบัณฑิต Graduate Diploma	142	-
ปริญญาโท Master's	768	71
สูงกว่าปริญญาโท Higher than Master's	2	-
ปริญญาเอก Ph.D., D.Sc., Ed.D., etc.	141	3

ตารางที่ 13

จำนวนหลักสูตรตามประเภทสถาบันและกลุ่มสาขาวิชา ปีการศึกษา 2539

ประเภทสถาบัน Type of Institution	กลุ่มสาขาวิชา (Major Field of Study)		
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี Science and Technology	วิทยาศาสตร์สุขภาพ Health Science	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ Humanities and Social Sciences
รวม Total	1022	433	1597
1. มหาวิทยาลัย/สถาบันจำกัดรับ Limited Admission University	814	427	828
2. มหาวิทยาลัย/สถาบันไม่จำกัดรับ Open University	24	6	107
3. มหาวิทยาลัย/สถาบันในกำกับ Autonomous University	15	-	-
4. มหาวิทยาลัยเอกชน Private University	169	-	662

นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล
พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี
แถลงต่อรัฐสภา
วันพุธที่ 11 ธันวาคม 2539

นโยบายด้านการศึกษา

รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาและขยายโอกาสให้ทั่วถึงคนทุกกลุ่ม เพื่อให้การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง โดยจะดำเนินการ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 12 ปี โดยจะให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษแก่ผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาสและผู้บกพร่องทางร่างกายและปัญญาตามความจำเป็น
2. ขยายการจัดการศึกษาชั้นอนุบาลหรือก่อนประถมศึกษา เพื่อให้เด็กกลุ่มอายุ 3-5 ปี ได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง
3. ขยายการจัดการศึกษานอกระบบทั้งสายสามัญและสายอาชีพอ่างกว้างขวางเพื่อให้ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานได้พัฒนาตนเอง และได้รับการศึกษาพื้นฐานเพิ่มขึ้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา
4. ปฏิรูปการอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น โดยให้สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันจัดการศึกษาอย่างใกล้ชิด ปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเน้นการสร้างนิสัยความรับผิดชอบให้สูงขึ้น ตลอดจนพัฒนาวิทยาลัยเกษตรกรรมให้เป็นสถาบันทางการเกษตรและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อรองรับการพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมกรรมการเกษตรได้อย่างเต็มที่
5. ส่งเสริมให้ประชาชนและผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาอย่างใกล้ชิด
6. ส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนเอกชนเพื่อยกระดับคุณภาพให้ได้มาตรฐานผ่านกองทุนเงินกู้ยืมดอกเบี่ยต่ำ และใช้บัตรการศึกษาสำหรับคนยากจนเพื่อสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนได้ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐเพิ่มมากขึ้น
7. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งเร่งรัดแก้ไขปัญหานี้สินของครู
8. เพิ่มสัดส่วนงบประมาณเพื่อการลงทุนและการพัฒนาการศึกษาให้สูงขึ้น

9. ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทในการวิจัยและพัฒนาในด้านต่าง ๆ รวมทั้งให้มีการจัดการศึกษาที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากยิ่งขึ้น

10. ขยายโอกาสอุดมศึกษาไปยังภูมิภาคอย่างมีคุณภาพ ด้วยการจัดตั้งกองทุนเงินกู้ให้ภาคเอกชนเพื่อจัดตั้งหรือขยายสถาบันอุดมศึกษาเอกชนไปยังภูมิภาค

11. สนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาให้ผลิตบัณฑิตให้มีปริมาณและคุณภาพที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นและภูมิภาค และสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8

(พ.ศ.2540-2544)

เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในสังคมเพื่อช่วยแก้ปัญหาการพัฒนาที่ขาดความสมดุลคือ เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน และเพื่อก้าวไปสู่วิสัยทัศน์การพัฒนาที่พึงปรารถนาในระยะยาว การพัฒนาในระยะ 5 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของการพัฒนาไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของคนทุกคนทั้งในด้านร่างกายจิตใจและสติปัญญา ให้มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ และสามารถปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการปกครอง
2. เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้มีความมั่นคง และเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน ให้สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคน รวมทั้งให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศมากยิ่งขึ้น
3. เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ มั่นคง และสมดุล เสริมสร้างโอกาสการพัฒนาศักยภาพของคนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาและได้รับผลจากการพัฒนาที่เป็นธรรม
4. เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมบูรณ์ สามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตได้อย่างยั่งยืน
5. เพื่อปรับระบบบริหารจัดการ เปิดโอกาสให้องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน ชุมชน

และประชาชน เข้ามามีส่วนรวมในกระบวนการพัฒนาประเทศมากขึ้น

เป้าหมาย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาข้างต้น เห็นสมควรกำหนดเป้าหมายซึ่งจะเป็นเครื่องชี้วัดผลการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์หลักในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ไว้ ดังนี้

1. เพิ่มปริมาณการเตรียมความพร้อมทุกด้านของเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) อย่างมีคุณภาพ
2. เพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 ปีแก่เด็กในวัยเรียนทุกคน การเตรียมการขยายโอกาสทางการศึกษาเป็น 12 ปี และการฝึกอบรมครู อาจารย์ ทุกคนอย่างต่อเนื่อง
3. ยกระดับทักษะฝีมือและความรู้พื้นฐานให้แก่แรงงานในสถานประกอบการโดยให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกต่อกลุ่มแรงงานอายุ 25-45 ปี
4. ให้ผู้ด้อยโอกาสทุกประเภทได้รับโอกาสการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และได้รับบริการพื้นฐานทางสังคมอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง
5. ลดอัตราการประสบอันตรายจากการทำงาน และลดจำนวนการเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ โดยเฉพาะการจลาจล การขนส่งวัตถุเคมีอันตราย และอัคคีภัยในอาคารสูง
6. รักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจไทย โดยลดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดให้อยู่ในระดับร้อยละ 3.4 ของผลผลิตรวมในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และรักษาอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเฉลี่ยร้อยละ 4.5 ต่อปี
7. ระดมการออมของภาคครัวเรือนให้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างน้อยร้อยละ 10 ของผลผลิตรวมในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8
8. ขยายปริมาณและเพิ่มคุณภาพของบริการโครงสร้างพื้นฐานสู่ภูมิภาคและชนบท
9. ลดสัดส่วนคนยากจนของประเทศให้น้อยกว่าร้อยละ 10 ในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8
10. อนุรักษ์และฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ไว้ให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของพื้นที่ของประเทศ รวมทั้งรักษาพื้นที่ป่าชายเลนให้คงไว้ไม่ต่ำกว่า 1 ล้านไร่ในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8
11. สร้างโอกาสและเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพเกษตรในรูปแบบของเกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน และวนเกษตร
12. เพิ่มการลงทุนในการควบคุมและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในเมือง ภูมิภาค และชนบท

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาดังกล่าว เห็นควรกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ที่สำคัญ ดังนี้

1. การพัฒนาศักยภาพของคน ประกอบด้วย การส่งเสริมให้ประเทศมีโครงสร้างประชากรที่เหมาะสม และมีการกระจายตัวของประชากรที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ของประเทศ การปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ด้านการพัฒนาจิตใจให้เกิดผลในทางปฏิบัติ การพัฒนาสติปัญญาและทักษะฝีมือแรงงานให้คนไทยทุกคนมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้นในกระบวนการผลิตและสามารถปรับตัวได้กับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการพัฒนาสุขภาพและพละนาถมายที่มุ่งเสริมสร้างโอกาสให้คนไทยทุกคนมีสุขภาพดีถ้วนหน้าและมีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันโรค
2. การพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคน ประกอบด้วย แนวทางการเสริมความเข้มแข็งของครอบครัวของชุมชน การสร้างโอกาสให้คน ครอบครัว ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและสังคม การพัฒนาระบบความมั่นคงทางสังคมเพื่อสร้างหลักประกันด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง การเสริมสร้างขีดความสามารถในระบบอำนาจความยุติธรรมและระบบความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้แก่ประชาชน และการส่งเสริมให้วัฒนธรรมมีบทบาทในการพัฒนาคนและประเทศให้สมดุลและยั่งยืน
3. การเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาของภูมิภาคและชนบทเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง ประกอบด้วย แนวทางการกระจายโอกาสและความเจริญด้วยการพัฒนาพื้นที่ในภูมิภาค การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการกระจายการพัฒนาด้วยการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การเสริมสร้างโอกาสการพัฒนาเพื่อสร้างอาชีพและการมีงานทำด้วยการส่งเสริมทางเศรษฐกิจและบริการทางสังคม การแก้ไขปัญหาและรักษาสภาพแวดล้อมเมือง การบริหารจัดการงานพัฒนาในลักษณะพหุภาคี ทั้งในงานพัฒนาทั่วไปและในระดับพื้นที่
4. การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย แนวทางการเสริมสร้างเศรษฐกิจให้เข้มแข็งและเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ การปรับโครงสร้างการผลิตให้เข้มแข็งเพื่อให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลกและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนงานพัฒนาพื้นที่ ชุมชน และบริการโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับคุณภาพชีวิต
5. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย แนวทางการบริหารจัดการเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้มีความสมบูรณ์ เกิดความสมดุลต่อระบบนิเวศ

วิทยา รวมทั้งการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และเป็นฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว การจัดระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดการใช้ประโยชน์และควบคุมดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดสรรอย่างเป็นธรรม เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชนอย่างแท้จริง รวมทั้งการบริหารจัดการเพื่อป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากธรรมชาติ

6. การพัฒนาประชาธิปไตย เป็นการพัฒนาภาครัฐให้มีสมรรถนะและพันธกิจหลักในการเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะของคน ทำให้คนในสังคมเป็นพันธมิตรกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศซึ่งประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างหลักนิติธรรมในการบริหารรัฐกิจ การจัดการแก้ไขความขัดแย้งในสังคมด้วยสันติวิธี สนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะของภาครัฐ เพิ่มพูนประสิทธิผลและประสิทธิภาพภาครัฐด้วยการปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบราชการ ตลอดจนการสร้างความต่อเนื่องในงานบริหารรัฐกิจ โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านนโยบายสาธารณะและการกำหนดระเบียบวาระแห่งชาติ

7. การบริหารจัดการเพื่อให้มีการนำแผนพัฒนาฯ ไปดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ประกอบด้วยแนวทางการแปลงแผนสู่การปฏิบัติด้วยระบบการจัดการในระดับพื้นที่ตามภารกิจของหน่วยราชการและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคม การพัฒนากลไกของรัฐในการปฏิบัติงานการเร่งรัดพัฒนาระบบกฎหมายให้เป็นไปในแนวทางของระบบกฎหมายมหาชน เพื่อเอื้ออำนวยต่อการจัดให้มีกฎหมายรองรับแผนพัฒนาฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปรับบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคีเพื่อการพัฒนา การเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานกลางในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ การพัฒนาสมรรถนะกลไกนอกภาครัฐ และการติดตามและประเมินผลโดยมีการจัดทำดัชนีชี้วัดผลของการพัฒนาแบบองค์รวม

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย
ของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8
(พ.ศ. 2540 - 2544)
ทบวงมหาวิทยาลัย

เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัยเป็นไปตามแนวทางของแผนอุดมศึกษาระยะยาวมีความต่อเนื่องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) และสนองตอบต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8

(พ.ศ. 2540 - 2544) ทบวงมหาวิทยาลัย จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544)

วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544)

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและความเป็นเลิศทางวิชาการ (Quality and Excellence)

- 1.1 มุ่งยกระดับคุณภาพทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชนให้ได้มาตรฐานที่เท่าหรือทัดเทียมกันทุกแห่ง โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการทั้งในด้านการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคม กำหนดให้มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับสถาบันและระดับประเทศ
- 1.2 มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัย/สถาบันที่มีศักยภาพ สร้างความเป็นเลิศทางวิชาการทั้งในด้านการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคมโดยเป็นไปตามความพร้อม ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญของแต่ละมหาวิทยาลัย/สถาบันหรือเครือข่ายสถาบัน เพื่อเป็นการสร้างเสริมคุณภาพมาตรฐานชั้นนำในระดับนานาชาติ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อขยายโอกาสการเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษาและความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Access - Equity)

- 2.1 มุ่งขยายโอกาสให้คนไทยได้เข้าสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้มากขึ้น และเพียงพอต่อความต้องการในการพัฒนาประเทศและสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้
- 2.2 มุ่งสร้างความเป็นธรรม ความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันของโอกาสในการเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งในด้านความเท่าเทียมกันทางภูมิศาสตร์ ความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ และความเป็นธรรมทางสังคม

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและระบบการตรวจสอบ (Efficiency-Accountability)

- 3.1 มุ่งส่งเสริมการบริหารอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ในด้านการบริหารสถาบัน ซึ่งได้แก่ การบริหารคน เงิน อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ และด้านการบริหารวิชาการ โดยการสร้างกลไกและระบบ แผนงาน แผนเงิน และแผนคน ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องสัมพันธ์กับทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เพื่อให้มีต้นทุนการผลิตต่ำแต่ได้ผลผลิตสูง ซึ่งแสดงถึงการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ
- 3.2 มุ่งสร้างระบบการตรวจสอบประสิทธิภาพของการบริหารสถาบัน และการบริหารวิชาการ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับเป้าหมายถึงนโยบายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้การบริหารที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องสามารถตรวจสอบวัดได้ทั้งในด้านกลไกและกระบวนการบริหาร

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อพัฒนาผลผลิตของระบบอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพและทันการ (Relevancy-Delivery)

- 4.1 มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัย/สถาบันสร้างผลผลิตอุดมศึกษา ทั้งการผลิตบัณฑิต ผลงานวิจัย และการให้บริการวิชาการที่มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ สังคม และประเทศ
- 4.2 มุ่งสนับสนุนให้มหาวิทยาลัย/สถาบันส่งมอบผลผลิตที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงต่อผู้ใช้ สังคม และประเทศได้ในปริมาณที่ต้องการ และตรงตามกำหนดเวลาตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้แล้ว

วัตถุประสงค์ที่ 5 เพื่อพัฒนาความเป็นสากลของอุดมศึกษาไทยและการเปิดสู่ภูมิภาค (Internationalization-Regionalization)

- 5.1 มุ่งยกระดับมาตรฐานและสมรรถนะของมหาวิทยาลัย/สถาบันให้มี

มาตรฐานสากลทั้งในเชิงวิชาการและการบริหารมหาวิทยาลัยทั้ง
สนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ให้มหาวิทยาลัย/สถาบันเข้าไปมีบทบาท
เข้าไปมีบทบาทเป็นผู้นำในระดับภูมิภาคได้และสามารถสร้างองค์ความรู้
อันเกี่ยวเนื่องกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคได้ ในขณะที่เดียวกันก็สร้าง
ความเข้มแข็งในศิลปวัฒนธรรมไทยและความเป็นไทย

วัตถุประสงค์ที่ 6 เพื่อส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและการใช้
การบริหารจัดการแบบเอกชนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (Privatization-
Corporatization)

- 6.1 มุ่งให้ภาคเอกชนร่วมกับภาวระในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานที่
กำหนด โดยส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างกลไกเพื่อขยายความร่วมมือระหว่างภาค
รัฐและเอกชนให้เพิ่มมากขึ้น สนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จ้าง
ภาคเอกชนเข้าดำเนินการแทนในงานบางอย่างที่เหมาะสม
- 6.2 สนับสนุนการนำหลักการบริหารจัดการในระบบเอกชนที่สำคัญ คือ หลัก
การประหยัดต้นทุนและเพิ่มรายได้ มาใช้ในการจัดการศึกษาระดับอุดม
ศึกษาของรัฐ และสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยของรัฐมีรายได้และพึ่งพา
ตนเองได้มากขึ้น

**เป้าหมายการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดม
ศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544)**

1. การรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีสัดส่วนนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีต่อนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็น 50 : 50

2. กระจายการรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประเภทจำกัดรับ โดยวิธีการรับแบบโควต้าเป็นร้อยละ 50 ของนักศึกษาที่รับได้ในแต่ละปีการศึกษา
3. รับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และสาขาวิชาชีพอื่น ๆ เพิ่มร้อยละ 15 ต่อปี สำหรับสาขาสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์อื่น ๆ เพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ 5 ต่อปี กรณีบัณฑิตศึกษาให้ขยายได้ตามความพร้อม โดยเน้นสาขาวิชาที่ขาดแคลน
4. สัดส่วนคุณวุฒิสูงสุดของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปริญญาเอก:โท:ตรี เท่ากับ 3.0:6.5:0.5

แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์

แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์นี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการได้รับข่าวสารและเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข่าวสารที่เกี่ยวกับการดำเนินภารกิจทั้ง 4 ประการ คือ การจัดการเรียนการสอนหรือผลิตบัณฑิต การค้นคว้าวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค จำนวน 41 แห่งทั่วประเทศ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกระบวนการได้รับข่าวสารที่เกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางพิจารณาคัดเลือกข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาตีพิมพ์ในหน้าการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ :
2. อายุ :ปี
3. ตำแหน่ง :
4. หนังสือพิมพ์ที่สังกัด :
5. รับผิดชอบข่าวการศึกษามาแล้วเป็นเวลา :ปี
6. การศึกษา

อนุปริญญา	จาก	คณะ/สาขา
ปริญญาตรี	จาก	คณะ/สาขา
ปริญญาโท	จาก	คณะ/สาขา
ปริญญาเอก	จาก	คณะ/สาขา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการได้รับข่าวสารที่เกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา

7. ท่านได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาจากใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 -7.1 จากผู้บริหารในสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
 -7.2 จากฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

-7.3 จากอธิการบดี/รองอธิการบดี ของสถาบันอุดมศึกษา
-7.4 จากคณบดี/รองคณบดี ของสถาบันอุดมศึกษา
-7.5 จากอาจารย์นักวิชาการ ในสถาบันอุดมศึกษา
-7.6 จากฝ่ายประชาสัมพันธ์ของสถาบันอุดมศึกษา
-7.7 จากนักศึกษา
-7.8 จากผู้สื่อข่าวอื่น/ผู้สื่อข่าวการศึกษาไปทำข่าวมาให้
-7.9 จากสื่อมวลชนอื่น (วิทยุ, โทรทัศน์)
- ข่าวสารจากข้อใดบ้างที่ท่านให้ความสำคัญและสนใจนำลงพิมพ์ในหน้าการศึกษา

8. ท่านได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาด้วยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

-8.1 แหล่งข่าวนำข่าวมาส่งให้ด้วยตนเอง
-8.2 ได้รับแจ้งข่าวทางโทรศัพท์
-8.3 ได้รับข่าวจากโทรสาร
-8.4 ได้รับข่าวทางไปรษณีย์
-8.5 แสวงหาข่าว/พบแหล่งข่าวด้วยตนเอง
-8.6 ได้รับข่าวจากผู้สื่อข่าวอื่น/ผู้สื่อข่าวการศึกษาไปทำข่าวมาให้
-8.7 ได้รับข่าวจากสื่อมวลชนอื่น (วิทยุ, โทรทัศน์)

วิธีการรับข่าวสารในข้อใดที่ท่านสะดวกและมีโอกาสที่จะได้รับการเผยแพร่ตีพิมพ์

ในหน้าการศึกษา (ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ).....

9. ท่านได้รับข่าวสารของการดำเนินภารกิจด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยในวันใดบ้าง

9.1 ข่าวสารจากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- วันจันทร์ - วันศุกร์
- วันเสาร์
- วันอาทิตย์
- วันหยุดนักขัตฤกษ์

9.2 ข่าวสารจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

- วันจันทร์ - วันศุกร์
- วันเสาร์
- วันอาทิตย์
- วันหยุดนักขัตฤกษ์

9.3 ข่าวสารที่ได้รับในวันใด อยู่ในระยะเวลาที่เหมาะสมต่อการนำลงพิมพ์เผยแพร่ต่อไป.....

เพราะเหตุใด.....

10. ท่านได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินภารกิจต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาในเวลาใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

10.1 ข่าวสารจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน 10.2 ข่าวสารจากสำนักงานปลัด

ทบวงมหาวิทยาลัย

..... ก่อน 9.00 น.

..... ก่อน 9.00 น.

..... 9.00 น. - 13.00 น.

..... 9.00 น. - 13.00 น.

..... 13.00 น. - 17.00 น.

..... 13.00 น. - 17.00 น.

..... 17.00 น. - 21.00 น.

..... 17.00 น. - 21.00 น.

..... ไม่สามารถระบุเวลาได้

..... ไม่สามารถระบุเวลาได้

10.3 ข่าวสารที่ท่านได้รับในเวลาใด เหมาะสมต่อการนำลงพิมพ์เผยแพร่ต่อไป.....

เพราะเหตุใด.....

11. ท่านได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในภารกิจใดบ้าง (โปรดเรียงลำดับจากมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด มากที่สุด = 1 และรองลงไป = 2, 3, 4 ตามลำดับ)

11.1 ข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ท่านได้รับ

..... ด้านการเรียนการสอน

..... ด้านการค้นคว้าวิจัย

..... ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม

..... ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

11.2 ข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ท่านได้รับ

..... ด้านการเรียนการสอน

..... ด้านการค้นคว้าวิจัย

..... ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม

..... ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

11.3 ข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารเชิงนโยบายจากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยที่ท่านได้รับ

..... นโยบายด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษาของประเทศ

..... นโยบายด้านการบริหารงานในภารกิจของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

- นโยบายด้านการเรียนการสอน
- นโยบายด้านการค้นคว้าวิจัย
- นโยบายด้านการบริการวิชาการแก่สังคม
- นโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
12. ข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจใดที่ท่านให้ความสำคัญและพิจารณาคัดเลือกให้ลงพิมพ์เผยแพร่
ในหน้าการศึกษา (โปรดเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มากที่สุด = 1 และรองลงไป
= 2, 3, 4 ตามลำดับ)
- 12.1 ข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ท่านคัดเลือกลงพิมพ์
- ด้านการเรียนการสอน
- ด้านการค้นคว้าวิจัย
- ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม
- ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- 12.2 ข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ท่านคัดเลือกลงพิมพ์
- ด้านการเรียนการสอน
- ด้านการค้นคว้าวิจัย
- ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม
- ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- 12.3 ข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารเชิงนโยบายจากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยที่ท่าน
คัดเลือกลงพิมพ์
- นโยบายด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษาของประเทศ
- นโยบายด้านการบริหารงานในภารกิจของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
- นโยบายด้านการเรียนการสอน
- นโยบายด้านการค้นคว้าวิจัย
- นโยบายด้านการบริการวิชาการแก่สังคม
- นโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
13. ปริมาณข่าวสารที่ท่านได้รับมากหรือน้อยต่างกันอย่างไร
- 13.1 ระหว่าง ม.รัฐ กับ ม.เอกชน.....
- 13.2 ระหว่าง ม.รัฐส่วนกลาง กับ ม.รัฐส่วนภูมิภาค.....
- 13.3 ระหว่าง ม.เอกชนส่วนกลาง กับ ม.เอกชนส่วนภูมิภาค.....

15. ท่านได้กำหนดสัดส่วนของการเผยแพร่ข่าวในหน้าการศึกษาระหว่างข่าวการศึกษาจากทบวงมหาวิทยาลัยและข่าวการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

16. ปัจจัยใดบ้างที่ท่านใช้พิจารณาในการคัดเลือกข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาลงพิมพ์เผยแพร่ในหน้าการศึกษา โปรดเรียงลำดับจากปัจจัยที่สำคัญที่สุดไปหาน้อยที่สุด (สำคัญที่สุด = 1 และรองลงไป = 2, 3, 4 ตามลำดับ)

.....13.1 นโยบายการเสนอข่าวของสำนักพิมพ์และประโยชน์ของผู้อ่าน

.....13.2 องค์การที่ส่งข่าวและความสัมพันธ์ของแหล่งข่าวกับสื่อมวลชน

.....13.3 วิธีการเขียนข่าว ความสดของข่าว และความสมบูรณ์ของเนื้อหา

.....13.4 เวลาปิดต้นฉบับ และเนื้อที่ที่ลงพิมพ์ข่าวการศึกษา

.....13.5 วิธีการส่งข่าว และความถี่ในการส่งข่าว

.....13.6 ประเด็นข่าวเป็นไปในเชิงรุก ไม่ซ้ำซ้อนกันกับหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น

.....13.7 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

17. ข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกให้ลงพิมพ์ในหน้าการศึกษามีลักษณะอย่างไร (โปรดระบุรายละเอียด)

17.1 วิธีการเขียนข่าว.....

.....

17.2 องค์ประกอบของข่าวและประเด็นที่น่าเสนอ.....

.....

17.3 บุคคลในข่าว.....

.....

17.4 วิธีการส่งข่าว.....

.....

17.5 เวลาสงข่าวและความถี่.....

18. ข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่ได้รับการพิจารณาการคัดเลือกให้ลงพิมพ์นั้น
เป็นเพราะเหตุใด

19. สัมพันธ์ภาพและความใกล้ชิดระหว่างแหล่งข่าวกับสื่อมวลชน ตลอดจนกิจกรรมสื่อมวลชน
สัมพันธ์ มีผลต่อการได้รับการคัดเลือกและเผยแพร่ข่าวในหน้าการศึกษาหรือไม่ เพราะเหตุใด

20. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษา
ทั้งของรัฐและเอกชนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14
รายชื่อหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย จำนวนเนื้อที่พิมพ์ข่าวการศึกษา
และจำนวนบุคลากรในฝ่ายข่าวการศึกษา

ลำดับ	รายชื่อ	จำนวน ราย/วัน	เนื้อที่พิมพ์ ข่าวการ ศึกษา/หน้า	หัวหน้า ข่าวการ ศึกษา/หน้า	จำนวนผู้ สื่อข่าวการ ศึกษา/คน
1	หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	1	1	1	5
2	หนังสือพิมพ์เดลินิวส์	1	1	1	4
3	หนังสือพิมพ์เดลินิวส์	ปิดกิจการ	-	-	-
4	หนังสือพิมพ์แนวหน้า	1	1	1	2
5	หนังสือพิมพ์บ้านเมือง	1	1	1	2
6	หนังสือพิมพ์ข่าวสด	1	1	1	3
7	หนังสือพิมพ์มติชน	1	1	1	7
8	หนังสือพิมพ์สยามโพสต์	1	1	1	3
9	หนังสือพิมพ์สยามรัฐ	1	1	1	2
10	หนังสือพิมพ์ดาวสยาม	ปิดกิจการ	-	-	-
11	หนังสือพิมพ์สยามรายวัน	1	-	-	-
12	หนังสือพิมพ์วัฏจักรรายวัน	1	ไม่แน่นอน	-	1
13	หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน	1	ไม่แน่นอน	-	1
14	หนังสือพิมพ์คู่แข่งรายวัน	1	ไม่แน่นอน	-	1
15	หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ	1	ไม่แน่นอน	-	1
16	หนังสือพิมพ์สื่อธุรกิจ	1	-	-	-
17	หนังสือพิมพ์ไทยธุรกิจไฟแนนซ์	1	-	-	-
18	หนังสือพิมพ์ไทยไฟแนนเชียล	1	-	-	-
19	หนังสือพิมพ์ไฟแนนเชียลเดย์	1	ไม่แน่นอน	-	1
20	หนังสือพิมพ์เสียงพิมพ์ไทย	1	1	1	2
21	หนังสือพิมพ์สายกลาง	1	ไม่แน่นอน	-	1
22	หนังสือพิมพ์สยามเศรษฐกิจ	1	ไม่แน่นอน	-	1
23	หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์	1	1	1	2

ตารางที่ 15

แบบฟอร์มการเก็บข้อมูลข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาจำแนกตามภารกิจ

จำนวนข่าวเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา ในวันที่.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แจกแจงตามภารกิจ 4 ประการของมหาวิทยาลัย

รายชื่อหนังสือพิมพ์	ข่าวทั้งหมด ในหน้า การศึกษา	ข่าวสำนักงาน ปลัดทบวงฯ (เชิงนโยบาย)	ข่าวภารกิจ มหาวิทยาลัยของรัฐ				ข่าวภารกิจ มหาวิทยาลัยเอกชน				
			1	2	3	4	1	2	3	4	
ข่าวสด											
เดลินิวส์											
ไทยโพสต์											
ไทยรัฐ											
แนวหน้า											
บ้านเมือง											
มติชน											
สยามโพสต์											
สยามรัฐ											
รวม											

หมายเหตุ

ภารกิจ 1 = การเรียนการสอน

ภารกิจ 3 = การบริการวิชาการ

ภารกิจ 2 = การค้นคว้าวิจัย

ภารกิจ 4 = การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ตารางที่ 17
แบบฟอร์มการเก็บข้อมูลจำนวนชาวการศึกษาทั้งหมด

วัน เดือน ปี	ชาวกระทรวง ศึกษาธิการ	ชาวทบวงมหาวิทยาลัย			รวมชาว ทบวงมหา- วิทยาลัย	รวมชาว การศึกษา ทั้งสิ้น 9 ฉบับ
		สำนักข่าว ปลัดทบวงฯ	ชาว ม.ของรัฐ	ชาว ม.เอกชน		
ธ.1 ธ.ค.39						
พ.4 ธ.ค.39						
ธ.7 ธ.ค.39						
ธ.10 ธ.ค.39						
ธ.13 ธ.ค.39						
ธ.16 ธ.ค.39						
พ.ธ.19 ธ.ค.39						
ธ.22 ธ.ค.39						
พ.25 ธ.ค.39						
ธ.31 ธ.ค.39						
ธ.28 ธ.ค.39						
ธ.3 ม.ค.40						

ตารางที่ 17 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	ข่าวกระทรวง ศึกษาธิการ	ข่าวทบวงมหาวิทยาลัย			รวมข่าว ทบวงมหา- วิทยาลัย	รวมข่าว การศึกษา ทั้งสิ้น 9 ฉบับ
		สำนักข่าว ปลัดทบวงฯ	ข่าว ม.ของรัฐ	ข่าว ม.เอกชน		
จ.6 ม.ค.40						
พ.9 ม.ค.40						
อา.12 ม.ค.40						
พ. 15 ม.ค.40						
ส. 18 ม.ค.40						
อ. 21 ม.ค.40						
ศ. 24 ม.ค.40						
จ. 27 ม.ค.40						
พ.30 ม.ค.40						
รวม						

ประวัติผู้เขียน

นางสาวปิยาณี วิริยานนท์ เกิดวันที่ 13 กรกฎาคม 2504 ที่โรงพยาบาลราชวิถี เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรสาวคนโตในจำนวน 6 คน ของคุณพ่อประกอบ-คุณแม่บุญสนอง วิริยานนท์

ประวัติการศึกษา

- สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายวิทยาศาสตร์ จากโรงเรียนศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2521
- สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะศึกษาศาสตร์ สาขาศึกษาศาสตร์ (วิชาเอกโสตทัศนศึกษา/วิชาโทสื่อสารมวลชน) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2525

ประสบการณ์การทำงาน/อบรม

- อนุกรรมการ/คณะทำงาน ชมรมศึกษาศาสตร์และชมรมศิลปการแสดง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2522-2525
- คณะกรรมการบัณฑิต รุ่น 9 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ประธานอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการบัณฑิต รุ่น 9
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิตรายการวิทยุ-โทรทัศน์ บริษัท เอ.บี.ซี วีดีโอโปรดักชั่น จำกัด ผลิตรายการไทยทัศน์ธุรกิจ ทางไทยทีวีสีช่อง 9 อสมท. และเป็นผู้ช่วยผู้ดำเนินรายการวิทยุ สถานีวิทยุ ททท. AM. ความถี่ 1494 KHz ปี 2526-2527
- อบรมหลักสูตร “กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ยุคใหม่” และ “การวิจัยและการประเมินผลการประชาสัมพันธ์” ปี 2534
- เป็นผู้ดำเนินรายการวิทยุของทบวงมหาวิทยาลัย (บันทึกเทป) สถานีวิทยุ 919 กรป.กลาง ปี 2535-2536
- เป็นผู้ดำเนินรายการวิทยุของทบวงมหาวิทยาลัย (รายการสด) สถานีวิทยุ อสมท. F.M. ความถี่ 100.5 MHz ปี 2537-2539
- เป็นผู้ดำเนินรายการแนะนำแนวแอนทรานซ์'39 ทางสถานีโทรทัศน์ IBC 9 (ไอบีซี เคเบิลทีวี ร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัย จัดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ 2539)

ประสบการณ์พิเศษ

- ผ่านการทดสอบเป็นผู้ประกาศ จากการสอบผู้ประกาศ ของกรมประชาสัมพันธ์ เมื่อปี 2526
- ได้รับรางวัลนักร้องดีเด่นประเภทเพลงไทยสากล จากการประกวด นักร้องสมัครเล่น ชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย จัดโดยสยามกลการ มิวสิคฟาวด์เดชั่น บริษัท สยามกลการ จำกัด ปี 2529

ปัจจุบัน

- รับราชการในตำแหน่ง นักประชาสัมพันธ์ ระดับ 5
งานข่าวสารและเผยแพร่
ฝ่ายประชาสัมพันธ์ กองกลาง
สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
ทบวงมหาวิทยาลัย ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400